

EPIcenter

D E S E T L E T

Glasilo Posoškega razvojnega centra

letnik XI, št. 9, 2010

BOVEC, KOBARID, TOLMIN

ISSN 1581-6087

- Nepovratna sredstva za izobraževanje in usposabljanje
- Razpisanih 172 novih štipendij
- Že imaš svoje drevo?
- France Bevk – najplodovitejši primorski pripovednik
- V Wales po nova znanja
- Feo pustil svoj pečat

»Ste mar videli kravo, ki bi živila od štiriperesnih deteljic?«

Po nekem čudnem spletu naključij sem se pred časom dokopala do zanimivega intervjuja s šolskim zdravnikom in psihoterapevtom dr. **Viljemom Šuko**. Lahko bi vas preprosto opozorila na spletno stran, kjer je pogovor objavljen, vendar to zagotovo ne bi imelo takšnega učinka, kot bi si ga želela. Zato si bom tokrat drznila in s privoljenjem anketiranca kot tudi izdajatelja v celoti povzela že objavljen intervju. Zakaj? Zato, ker ga preprosto moramo prebrati vsi, ki se dnevno srečujemo s stresom bodisi v šoli, na delovnem mestu bodisi doma ...

Tatjana Šalej Faletič, glavna in odgovorna urednica

Kakšne vrste stres lahko v življenje mladostnika in posledično družine prinaša začetek šolskega leta?

Starši bi raje odgovor, v katerem bi bila šola označena kot krivec za vse mladostnikove nadloge. Šola je resnično stresogena ustanova in taka tudi mora biti. Le v taki šoli se bo mladostnik naučil ustrezno odzivati se na strese in se bo s temi izkušnjami opremil za ustrezno in pametno odzivanje na strese v odraslosti. Šola pač ne more biti naravnana »po meri šolarjev«, ampak je ustanova za urjenje premišljenosti in odgovornosti pri odzivanju na vsakovrstne napore v življenju. Življenje pač ni z rožicami posuto ... Mladostnik morda tega še ne ve, a je pametno, da se tega nauči v šoli – če ga teh resnic niso znali naučiti starši. S kokakolo, čipsi, čokolado in tobakom ne bo preživel. **Ivan Cankar** je pred sto leti zapisal: »Ste mar videli kravo, ki bi živila od štiriperesnih deteljic?« Bolj ko so mladostniki razvajeni, manj imajo na voljo biokemičnih sistemov za utrjevanje potrpežljivosti v stiski, za samodisciplino in vzdržljivost v naporih. Razvajeni mladostniki bodo v vsakem primeru doživljali šolo kot zelo stresno ustanovo in bodo zaradi neustreznega odzivanja na strese tudi bolj bolevali. Naj torej učitelji do neskončnosti popustijo pomehkuženim šolarjem, da ne bi morda zboleli, naj torej še bolj znižajo obseg njihovega znanja in socializacije?

Kako se s tem stresom, če je negativen, lahko spopada družina. Ga lahko s svojim obnašanjem spremeni v pozitivnega?

Ej, starši, kje ste?! Boste utrdili svoje otroke, da jih bo kaj v hlačah, ali jih nameravate še naprej mehkužiti do neskončnosti in jih delati bolne in neodporne?! Starši, izprašajte najprej sebe, koliko ste trdni kot osebnosti, kolikšna je vaša telesna in psihična odpornost ter koliko prenašate te zmožnosti (vrline, kompetence) na otroke! Če imate svoje otroke resnično radi, jih ne razvajate, ker jim boste s tem le škodili. Kdor resnično ljubi svojega otroka, ne škoduje njegovemu osebnostnemu razvoju. Ker je stres biokemični mehanizem, ne more biti niti pozitiven niti negativen. Je le prastar odziv organizma na nek dražljaj, ko še ni bilo ljudi in še ni bilo pameti. Stres je negativen le tedaj, če ga posameznik doživlja kot negativnega, ker nima poguma za soočenje s težavami, v katere ga hote ali nehote potiska okolje. Če ima mladostnik z življenjem pozitivne izkušnje, bo zanj stres pozitiven, saj ga bo znal rešiti z možgansko skorjo, s pametjo torej in brez škode za zdravje. Kdor pa se ni naučil uporabljati lastnih možganov in se še vedno opira na možgane drugih, se bo na strese odzival na živalski način – s hormoni torej. Še enkrat sprašujem starše, če so svoje otroke naučili razmišljati z lastnimi možgani in sprejemati lastne odločitve, za katere znajo otroci prevzeti odgovornost.

Kakšne so vaše izkušnje z mladostniki, ki so pod stresom zaradi šolskih obveznosti, šolskega okolja ali drugih dejavnikov, povezanih s šolo?

Pod stresom so lahko le pomehkuženi, neodporni, nedisciplinirani in neodgovorni posamezniki – pa naj gre za šolarje ali odrasle, ki so brez izkušenj. Ne gre le za šolske obveznosti, ampak tudi za delovne obveznosti do delodajalca ali za odgovornosti, ki jih prevzema podjetnik, menedžer ali kdo drug. Šolsko in delovno okolje je prav toliko stresogeno kot je narava sama, ki nas pre-

seneča s sušami, poplavami, pregrevanjem, ohladitvami, ognjeniški izbruhi, potresi in orkani. Stresov je na pretek, zdravih in izkušenih posameznikov, ki bi se znali nanje odzivati z možgani in lastno pametjo, pa na žalost vedno manj. Nihče jih tega ne uči. Zato je vedno več različnih alergičnih bolezni, psihosomatskih motenj, debelosti, čustvenih stisk, vedenjskih izbruhov, psihičnih težav in izgorelosti. Edino uspešno zdravljenje je frustracijski trening, tj. urjenje odlaganja neposrednih zadovoljitev, da se razvije večja potrpežljivost v stiski in zdržljivost v naporih.

Kaj lahko na začetku šolskega leta svetujete staršem, ki imajo šoloobvezne otroke?

Starši! Dokazujte ljubezen do svojih otrok in jim darujete svoj prosti čas, potrpežljivost, nasmehek, naklonjenost, dober zgled, strpnost in predvsem doslednost. Oblaganje otrok z igračami in sladkarijami je podkupovanje, ki ga otroci sprejemajo le zato, ker jih starši niso znali obdariti z ljubeznijo. Ljubezni ni mogoče kupiti! Staršem šoloobveznih otrok svetujem, da jih s frustracijskim treningom pripravljajo na življenje in jih nehajo »zavijati v vato« ter strašiti pred šolo in učitelji! Frustrira pa otroka lahko le tisti, ki ga ljubi. Le ljubljenemu bitju otrok verjame, da odtegotvanje neke trenutne želje ali hotenja ni povezano z odtegotvanjem ljubezni. Učitelj nima pravice frustrirati, saj bi ga učenec doživel kot surovega in brezsrčnega. Učitelj pa pričakuje, da ima njegov učenec že razvito frustracijsko toleranco, sicer bo učenec doživel vsako učiteljevo zahtevo kot stres, zaradi katerega bo ali zbolel, postal čustveno ali vedenjsko moten ali se začel zatekati v nadomestno vedenje, ki ga bo z leti napravilo nevrotičnega. Za njegovo nevrotičnost pa ne bodo odgovorni učitelji, pač pa neodgovorni starši.

Pogovor pripravila: **Darja Ovsenik**

Vir: RUGELJ, Marina. (2010). *Ob začetku šolskega leta – beseda ravnateljice*. [Online]. Izdaja: OŠ A. Šuštarja. Kraj izida: Ljubljana. [Citirano 20. september 2010; 15:38]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://os.stanislav.si/>

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 1581-6087

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Naslov:
Uredništvo EPIcentra
Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-510 (glavna urednica)
05/38-41-502 (pomočnica urednice)
05/38-41-500 (Posoški razvojni center)

Faks:
05/38-41-504

E-pošta:
epicenter@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si/epicenter
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

Glavna in odgovorna urednica:
Tatjana Šalej Faletič

Pomočnica urednice:
Mateja Kutin

Stalni sodelavci:
Pavel Četrtič, Špela Kranjc, Špela Mrak,
Damjana Teodorović

Oglasno trženje:
05/38-41-502 (Mateja Kutin)
Cenik oglasov najdete na spletni strani.

Lektoriranje:
Mariša Bizjak, Polonca Kavčič, dr. Nataša
Gliha Komac

Fotografija na naslovnici:
Žiga Živulović/Bobo, arhiv Ustanove Fundacija »Poti miru v Posočju«

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje in tehnična priprava:
Gaya Bratina-Jereb Cerkno

Tisk:
Atalanta Ema d.o.o.

Naklada:
7.400 izvodov

Vire navajamo po ISO standardu.

Distribucija:
Glasilo se brezplačno distribuira po vseh gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Glasilo sofinancirajo:
Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko ter Občina Bovec, Občina Kobarid in Občina Tolmin

Letnik XI, št. 9, 2010

Iz vsebine

- 4 PRC-jeva oglasna deska
- 7 Soča 2010: Nepovratna sredstva za izobraževanje in usposabljanje
- 8 Regijska štipendijska shema: Razpisanih je 172 novih štipendij
- Iz občinskih uprav
- 9 Občina Bovec
- 11 Občina Kobarid
- 13 Občina Tolmin
- 17 Izjemna drevesa v Posočju (6): Že imaš svoje drevo?
- 19 Zemljepisna imena iz etimološkega slovarja: B: Bôvec in Breginj
- 20 Moč besede: France Bevk
- 22 Strokovna ekskurzija Društva rejcev drobnice: Po nova znanja v Wales
- 25 Sirotka: Mlečna skrivnost
- 27 Društvo se predstavi: Športno društvo Gams
- 28 Uokvirili smo Ano Kragelj: Življenje je v barvah
- 29 Naj odmeva ...: Two Dragons
- 30 Pustili so svoj pečat: Ivan Volarič – Feo
- 32 Na krožniku: Jagnječji ragu z jurčki in s širokimi rezanci
- 32 EPIjeva knjižna polica
- 36 Podobe preteklosti: Gregorčičeva ulica
- 37 Javni razpisi
- 44 Koledar prireditev

Ime mi je ...

V našem uredništvu nadaljujemo z zbiranjem vaših predlogov za novo ime našega tiskanega periodičnega medija. Do danes smo jih prejeli že 34, od katerih je bilo nekaj resnično privlačnih in zanimivih.

In kakšno ime pravzaprav iščemo? Takšno, da bi ljudje tudi zunaj meja Posočja natanko vedeli, katero območje pokrivamo. Poleg tega mora biti seveda izvirno in zanimivo.

Izmed prispelih glasovnic bomo ob zaključku zbiranja izžrebali deset tistih, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Vaš EPIcenter

Tiskanemu periodičnemu mediju naj bo ime:

- 1) Posočnik
- 2) SOČAsnik
- 3) Posočasnik
- 4) Novi predlogi imena: _____

Predlagatelj (ime in priimek): _____

Naslov: _____

Telefon: _____

E-pošta: _____

Kuponček pošljite na naslov:

Uredništvo EPIcentra, Ulica padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

EPIcenter

EPIcenter in Občina Tolmin

ZNANI SO NAGRAJENCI NATEČAJA »PRIDELANO IN PRODANO DOMA«

Čeravno smo bili v našem uredništvu prepričani, da se bo nagradnega natečaja *Pridelano in prodano doma* za lepo urejene, pisane in raznovrstne vrtove ter najljubše recepte potegovalo več bralcev *EPIcentra*, se jih je do 1. septembra v naše uredništvo oglasilo le šest. Ravno toliko, kolikor kompostnikov smo imeli na voljo. Zato se tokrat naša tričlanska komisija res ni pretirano potila med žrebom, saj je lahko nagrade mirno podelila vsem šestim prijaviteljem.

In kdo so torej nagrajenci, ki so se s fotografijami svojih vrtov in recepti potegovali za šest lesenih kompostnikov iz macesnovine Mizarstva Jermol? To so:

- 1. Pero in Milka Babič z Mosta na Soči
- 2. Ida Černilogar s Ponikev
- 3. Darija N. Gerbec iz Tolmina
- 4. Igor Kranjc iz Čezsoče
- 5. Anica Matelič iz Kobarida
- 6. Ana Mrak iz Čepovana

O načinu prevzema nagrade bomo dobitnike obvestili osebno po pošti.

Uredništvo

POSTANITE NAROČNIK/-ICA e-EPIcentra

Vse, ki želite postati naročniki *e-EPIcentra*, vabimo, da nam na mateja.kutin@prc.si sporočite svoj e-naslov, na katerega vam bomo pošiljali povezavo na naše spletno glasilo.

Uredništvo

IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE EPIcentra

Bralke in bralce obveščamo, da bo naslednja številka *EPIcentra* predvidoma izšla **25. oktobra 2010**. Vsi, ki boste v našem glasilu želeli objaviti kak prispevek, nam ga **do 4. oktobra 2010** pošljite na e-naslov epicenter@prc.si. Neaktualnih vsebin in vsebin, ki jih bomo prejeli po tem datumu, žal ne bomo mogli upoštevati. Besedila naj ne bodo daljša od **2.000 znakov** (s presledki), saj le na tak način lahko zagotovimo objavo večjega števila vaših člankov. Več informacij glede objav najdete tudi na naši spletni strani www.prc.si/epicenter.

Uredništvo

Posoški razvojni center

JAVNI RAZPIS ZA NAJBOLJŠE DIPLOMSKO DELO NA TEMO POSOČJE

Razpisuje: *Klub tolminskih študentov* (KTŠ) v sodelovanju s *Posoškim razvojnim centrom*

Kdo se lahko prijavi? Vsi, ki sta oziroma boste diplomirali med 1. septembrom 2009 in 30. septembrom 2010 na temo, ki je povezana s Posočjem (občinami Bovec, Kobarid in Tolmin).

Do kdaj in kam oddate prijavo? Do *6. oktobra 2010 v pisarno* KTŠ (v času uradnih ur) ali *priporočeno po pošti* (naslov: Klub tolminskih študentov, Dijaška ulica 12c, 5220 Tolmin – s pripisom »za razpis«).

Kako bo potekal izbor? Člani ocenjevalne komisije bodo na podlagi prebranih povzetkov v ožji izbor uvrstili do pet diplomskih del in avtorje pozvali, da jim jih predložijo v celoti. Diplomatska dela bodo avtorjem vrnili po končanem razpisu.

Nagrade:

- za prvouvrščeno diplomsko delo 400 evrov,
- za drugouvrščeno diplomsko delo 250 evrov,
- za tretjeuvršeno diplomsko delo 180 evrov.

Nagrade bodo financirane s sredstvi Programa spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013).

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad: v začetku novembra 2010

Celoten razpis je bil objavljen v *EPIcentru* številka 4 (str. 34), najdete pa ga tudi na spletni strani www.klub-kts.si.

ŠTIPENDIJE ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE

Posoški razvojni center je 10. septembra na spletni strani www.prc.si/razpisi/jr-stipendij-rss-2010-2011 objavil **Javni razpis stipendij Regijske stipendijske sheme Goriške regije za šolsko/študijsko leto 2010/2011.**

Skupaj je na voljo 172 novih stipendij: dijakom je namenjenih 80 stipendij, študentom na dodiplomskih študijskih programih 91, za podiplomski študij pa je na voljo le ena stipendija.

Rok za oddajo prijave je: 8. oktober 2010

Razpis stipendij je objavljen v *EPIcentru* na 37, več o njem pa lahko preberete tudi na str. 8.

NOVO:

PONUJAMO MOŽNOST OBJAVE BARVNIH OGLASOV

Zakaj ne bi *EPIcenter vašega oglasa* ponesel v *vsa posoška gospodinjstva*?

Vse o oglaševanju v *EPIcentru*, katerega naklada je 7.400 izvodov, najdete na spletni strani www.prc.si/epicenter, lahko pa se obrnete tudi na Matejo Kutin (05/38-41-502, mateja.kutin@prc.si).

EKO BORZA

EKOborza deluje od začetka maja na spletni strani www.prc.si. Na njej poteka **prodaja in povpraševanje po ekoloških pridelkih, izdelkih in pripomočkih za ekološko kmetovanje**. Spletni strani obnavljamo vsak četrtek. Objavljamo stalno in trenutno ponudbo ter povpraševanje. Oglašujejo lahko izključno ekološke kmetije, ki imajo veljaven certifikat.

Oglase sprejemamo vsak četrtek od 8.00 do 12.00 na tel.: **05/38-41-508** ali na gsm: **031-409-012** (Peter Domevšček).

Delovanje EKOborze sta omogočila Združenje ekoloških kmetov severne Primorske in Posoški razvojni center.

Izobraževanje izobrazbeno ali učno prikrajsanih skupin odraslih

ZDRAVE MISLI IN ČUSTVA ZA ZDRAVE ODNOSE

Kdo sem in kam spadam?

Kako se vidim in kako me vidijo drugi?

Katere so moje vrline, ki jih lahko izpostavim?

Kako lahko presežem vzorce nezdravega načina mišljenja?

Kaj lahko naredim zase in za druge?

Ste tudi vi med tistimi, ki se vam po glavi podijo zgornja vprašanja? V kolikor želite odgovore poiskati ob strokovni pomoči Damjane Kravanja in Barbare Pust, pokličite Patricijo Rejec na Posoški razvojni center (telefon **05/38-41-506**).

Izvedba programa

Skupina: V skupino se lahko vključi 12 odraslih z izobrazbo do V. stopnje. Starostnih omejitev ni.

Kdaj: v oktobru 2010

Kje: v učilnici Posoškega razvojnega centra v Tolminu

Trajanje: 25 ur

Cena: brezplačno

Program, ki je za udeležence brezplačen, sofinancira Ministrstvo za šolstvo in šport.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Center vseživljenjskega učenja

KAJ VAM NUDI TOČKA VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA (TVŽU)?

- samostojno učenje tujih jezikov (angleščine, italijanščine, nemščine, francoščine in španščine) s pomočjo PONS-ovih jezikovnih tečajev;
- samostojno učenje računalništva s pomočjo spletnih tečajev, ki so dosegljivi na portalu www.cvzu-vita.si. Pokličite nas, da vam dodelimo uporabniško ime in geslo.

NOVO: MOŽNOST IZPOSOJE PONSOVIH TEČAJEV.

Urniki TVŽU

Tolmin: ponedeljek, torek in sredo od 8. do 15. ure
Prijava in informacije: Patricija Rejec, 05/38-41-506
Bovec: Po predhodnem dogovoru. Pokličite na tel. št.: 051-885-899.

Tečaj je za udeležence brezplačen, saj ga delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada.

Izobraževanje odraslih

JEZIKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Razpisujemo brezplačne jezikovne tečaje za dve ciljni skupini:

- za starejše odrasle in
- za odrasle z izobrazbo do V. stopnje (brez starostne omejitve).

A. Jezikovni tečaji za starejše odrasle:

Obnovitveno nadaljevalni tečaj **nemškega jezika**

Izvedba tečaja

Skupina: V skupino se lahko vključi 12 odraslih, starejših od 50 let.

Kdaj: začetek v prvi polovici oktobra 2010, **Kje:** Tolmin

Trajanje: 30 ur (10 srečanj po 3 ure)

B. Jezikovni tečaji za odrasle:

Obnovitveno nadaljevalni tečaj **nemškega jezika**

Izvedba tečaja

Skupina: V skupino se lahko vključi 12 odraslih z izobrazbo do V. stopnje. Starostnih omejitev ni.

Kdaj: začetek v prvi polovici oktobra 2010, **Kje:** Bovec

Trajanje: 30 ur (10 srečanj po 3 ure)

Prijava in dodatne informacije: Patricija Rejec, 05/38-41-506

Program, ki je za udeležence brezplačen, sofinancira Ministrstvo za šolstvo in šport.

Temeljno računalniško opismenjevanje

ŽELIM POSTATI E-DRŽAVLJAN

Posoški razvojni center razpisuje dva brezplačna računalniška tečaja za dve ciljni skupini:

- za starejše odrasle in
- za odrasle z izobrazbo do V. stopnje (brez starostne omejitve).

Naučili se boste:

- uporabljati osnovne programe za delo na internetu,
- uporabljati internet za iskanje informacij in komuniciranje,
- osnov računalniške in internetne pismenosti.

Izvedba tečaja

I. skupina: V skupino se lahko vključi 12 odraslih, starejših od 50 let.

Kdaj: začetek v prvi polovici oktobra 2010; **Kje:** Tolmin

Trajanje: 24 ur (8 srečanj po 3 ure)

II. skupina: V skupino se lahko vključi 12 odraslih z izobrazbo do V. stopnje. Starostnih omejitev ni.

Kdaj: začetek v prvi polovici oktobra 2010; **Kje:** Tolmin

Trajanje: 24 ur (8 srečanj po 3 ure)

Prijava in dodatne informacije: Patricija Rejec, 05/38-41-506

Računalniško opismenjevanje je za udeležence brezplačno, saj ga delno sofinancira Ministrstvo za šolstvo in šport.

Želite biti pravočasno obveščeni o pričetku naših
izobraževalnih programov?

Naročite se na informator Za UK in UM.

PRIJAVNICA

Ime in priimek: _____

Naslov (kraj oz. ulica, hišna številka, pošta in poštna številka): _____

e-naslov (izpolnite, če želite informator prejemati po e-pošti): _____

Informator želim prejemati po: _____

- Klasični pošti
- e-pošti

Prijavnico pošljite na naslov:

Posoški razvojni center,
Ulica padlih borcev 1b, 5220 Tolmin.

POSTOJ, PRIJATELJ MOJ, NE HODI SAM V BOJ. NA PUM PRIJAVI SE, BOŠ VIDU, DA ŽIVLJENJE LEPO JE.

Ti še vedno ni jasno, kaj bi počel v življenju?
Se ti zdi, da si padel v črno luknjo, iz katere ni izhoda?
Imaš probleme, pa ni nikogar, ki bi ti prisluhnil?

Ni panike.

Zato smo mi tu. Da ti pomagamo splezati iz črne luknje, te poslušati, ko hočeš biti slišan, in ti pokazati, da imaš v življenju več možnosti.

OSNOVNI MENU BREZPLAČNIH AKTIVNOSTI NA PUM-u:

- pomoč pri učenju in opravljanju izpitov,
- pomoč pri iskanju zaposlitve,
- brezplačna potovanja v daljne dežele (POTOPIŠNA PREDAVANJA),
- kuharska delavnica (še Jamie Oliver bi zavidal našim odličnim »atomskim muffinom«),

- šport in rekreacija (od vseh športov najraje igramo pikado),
- ustvarjalne in druge delavnice (karkoli te zanima ali bi rad počel, povej).

Program Projektno učenje za mlajše odrasle je **BREZPLAČEN**. Mladi, prijavljeni v evidenci brezposelnih oseb na Zavodu RS za zaposlovanje, pa imajo ob podpisu pogodbe o vključitvi v program PUM tudi pravico do žepnine in vračila potnih stroškov.

Če te zanima še kaj v zvezi s programom, načrti, urnikom, čimerkoli, nas pokliči na telefonsko številko **05/38-41-513**, piši na naš e-naslov **pum@prc.si** ali nas med tednom obišči v prostorih Posoškega razvojnega centra (pri Brajdi), Ulica padlih borcev 1c, karkoli med 8. in 15. uro.

Program PUM je 20. 9. odprl svoja vrata.
Pridruži se nam tudi ti.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Bogastvo podeželja ob smaragdni poti

LAS ZA RAZVOJ VABI NOVE ČLANE

Lokalna akcijska skupina LAS za razvoj vabi vse zainteresirane predstavnike zasebnega (posamezniki, društva ...), ekonomskega (podjetja, registrirane kmetije ...) ali javnega sektorja (zavodi ...),

ki želijo aktivno sodelovati pri uresničevanju zastavljenih ciljev trajnostnega in celovitega razvoja podeželja, da se brezplačno včlanijo v omenjeno skupino.

PRISTOPNA IZJAVA O ČLANSTVU LAS za razvoj

Ime in priimek: _____

Naziv ustanove ali organizacije: _____

Naslov: _____

Telefonska številka: _____

Elektronski naslov: _____

S podpisom potrjujem, da prostovoljno pristopam v Lokalno akcijsko skupino LAS za razvoj ter sprejemam pravice in dolžnosti iz Družbene pogodbe o delovanju lokalne akcijske skupine LAS za razvoj. S tem se obvezujem, da bom spoštoval/-a in deloval/-a v skladu z ustanovnim aktom LAS in drugimi predpisi družbene pogodbe LAS za razvoj za območje občin Tolmin, Kobarid, Bovec, Kanal ob Soči, Idrija, Cerklje na Gori, Trnovska Banjška planota v Mestni občini Nova Gorica.

Sodelovanje v LAS kot (obkroži):

- predstavnik organizacije
- posameznik - fizična oseba
- predstavnik kmetije
- predstavnik društva
- drugo (obrazložiti): _____

Kraj in datum: _____

Podpis: _____

Dovoljujem, da »LAS za razvoj« uporablja zgoraj navedene podatke izključno za potrebe vodenja evidence članstva in medsebojno obveščanje, dokler bom njen član/-ica.

Izpolnjeno prijavnico pošljite na naslov: Posoški razvojni center (LAS za razvoj), Ulica padlih borcev 1b, 5220 Tolmin.

Nepovratna sredstva za izobraževanje in usposabljanje

V okviru razvojnega programa Soča 2010 je bil v Uradnem listu RS konec februarja objavljen razpis za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja. Uradni rezultati so bili znani konec julija in kot kaže, se bo letošnjih 160.890 evrov nepovratnih sredstev razdelilo med 20 posoških podjetij.

Podjetja na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin so lahko tudi letos kandidirala za pridobitev nepovratnih sredstev za izobraževanje zaposlenih (pridobitev višje stopnje formalne izobrazbe od sedanje) in usposabljanje zaposlenih (pridobitev ustreznih znanj in spretnosti). Rok za prijavo na Javni razpis za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v podjetjih na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010 je sicer potekel že sredi maja, uradni rezultati pa so bili znani konec julija. *Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko* (SVLR) bo tako na osnovi kakovosti posameznih vlog in razpoložljivih sredstev sofinancirala

podjetje dobi praviloma največ 8.400 evrov. Glede na razpoložljiva sredstva je ocenjevalna komisija, upošteva navedeno omejitev, podjetjem, katerih izračunana višina sofinanciranja je bila nižja od 8.400 evrov, odobrila polno sofinanciranje prijavljenega projekta, preostanek sredstev pa enakomerno razdelila med ostale projekte, ki so tako prejeli največ po 9.961,90 evrov.

Spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja

Rok za prijavo na Javni razpis za spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja kadrov z najmanj srednješolsko izobrazbo na območju občin

Preglednica 1: Sofinancirani projekti po občinah (Razpis za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja)

	Število projektov	Projekti (v odstotkih)	Odobreno sofinanciranje (v EUR)	Odobreno sofinanciranje (v odstotkih)
občina Bovec	3	15	28.994,80	18,02
občina Kobarid	5	25	34.653,70	21,54
občina Tolmin	12	60	97.241,50	60,44
Skupaj	20	100	160.890,00	100

la 20 prijavljenih oziroma izbranih projektov; tri v občini Bovec, pet v občini Kobarid in 12 v občini Tolmin.

V razpisu je bila objavljena omejitev, da lahko

Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010 je potekel 16. avgusta. Predmet razpisa je sofinanciranje upravičenih stroškov dela podjetjem in samostojnim podjetnikom za novozaposlene osebe z najmanj sre-

DVAJSET POSOŠKIH PODJETIJ je letos pridobilo nepovratna sredstva za izobraževanje in usposabljanje. Foto: Mateja Kutin

Rezultati razpisa za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja so objavljeni na spletni strani Posoškega razvojnega centra (www.prc.si/ razpisi).

dnješolsko izobrazbo oziroma sofinanciranje prispevkov za socialno varnost za zasebnike; sredstva se dodelijo za obdobje 24 mesecev. Letos je na voljo 14.000 evrov nepovratnih sredstev. Na naslov SVLR je po neuradnih podatkih prispelo 15 vlog. Rezultati razpisa bodo znani v roku 45 dni od odpiranja – to je v prvi polovici oktobra –, objavljeni pa bodo na spletnih straneh *Posoškega razvojnega centra* in SVLR.

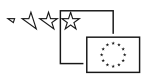
Mateja Kutin

Ker je v prejšnji številki EPIcentra pri objavi preglednice odobrenih vlog, ki so prispele na Javni razpis za spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanja novih delovnih mest, razvoja mikro, malih in srednje velikih podjetij ter razvoja

turističnih kapacitet na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010, prišlo do napake, to ponovno objavljamo – tokrat s pravilnim številom vlog v občini Tolmin in skupaj.

Preglednica 2: Odobrene vloge po občinah

	Število vlog	Vloge (v odstotkih)	Zaprošena sredstva (v EUR)	Zaprošena sredstva (v odstotkih)
občina Bovec	3	11,5	72.963,22	11,8
občina Kobarid	9	34,6	214.140,05	34,5
občina Tolmin	14	53,9	333.252,97	53,7
Skupaj	26	100	620.356,24	100

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, 1. razvojna prioriteta: »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti«, in prednostne usmeritve »Štipendijske sheme«.

Razpisanih je 172 novih štipendij

Posoški razvojni center je 10. septembra 2010 objavil Javni razpis štipendij Regijske štipendijske sheme (RŠS) za Goriško statistično regijo za šolsko/študijsko leto 2010/2011. Razpisanih je 172 štipendij.

Štipendije bodo podeljene dijakom in študentom, ki se šolajo za poklice, za katere so delodajalci izrazili zanimanje. Rok za oddajo vlog, ki jih kandidati pošljejo na *Posoški razvojni center* (PRC), je 8. oktober 2010.

172 štipendij 26 delodajalcev

Na javni poziv delodajalcem za vključitev v Regijsko štipendijsko shemo (RŠS) Goriške regije za šolsko/študijsko leto 2010/2011 se je odzvalo 26 podjetij, ki razpisujejo 172 štipendij. Dijakom je namenjenih 80 štipendij, dodiplomskim študentom 91 štipendij, za podiplomske študente pa je razpisana ena štipendija.

Število razpisanih štipendij je precej višje kot lani, ko je bilo razpisanih 99 štipendij. Za šolsko/študijsko leto 2010/2011 ne bo več novega javnega razpisa štipendij Štipendijske sheme Soča, saj se v naslednjih letih Programu spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013) nižajo sredstva. Vsi delodajalci iz občin Bovec, Kobarid in Tolmin, ki so izrazili

zanimanje za nove štipendiste, so bili tako preusmerjeni v RŠS. Posoški razvojni center je k soštipendiranju v šolskem/študijskem letu 2010/2011 povabil tudi občine Bovec, Kobarid in Tolmin. Slednja je že bila vključena v projekt RŠS 2008/2009, občini Bovec in Kobarid pa doslej še nista sodelovali. Pričakujemo pozitiven odziv, saj vključitev občine pomeni razbremenitev delodajalcev (občine prispevajo 20 odstotkov sredstev). V nasprotnem primeru morajo delodajalci zagotoviti 50 odstotkov sredstev za štipendije, drugih 50 odstotkov pa PRC pridobi iz sredstev Evropskega socialnega sklada in slovenskega proračuna.

Največ štipendij iz idrijske občine

Delodajalci iz idrijske občine letos ponujajo daleč največ štipendij – 119, kar je skoraj 70 odstotkov vseh prijavljenih štipendij v Goriški statistični regiji. Sledi občina Ajdovščina, v kateri trije delodajalci ponujajo 16 štipendij.

In kako je v Posočju? V tolminski in bovški občini se za pridobitev no-

Preglednica: Razpisane štipendije po občinah

Občina	Št. štipendij	Delež (v %)	Št. delodajalcev
Idrija	119	69,2	6
Ajdovščina	16	9,3	3
Tolmin	11	6,4	4
Bovec	9	5,2	4
Kobarid	6	3,5	2
MONG	6	3,5	3
Miren - Kostanjevica	3	1,7	2
Šempeter - Vrtojba	1	0,6	1
Vipava	1	0,6	1
Skupaj	172	100,0	26

Javni razpis štipendij Regijske štipendijske sheme (RŠS) za Goriško statistično regijo za šolsko/študijsko leto 2010/2011 in razpisno dokumentacijo najдете na www.prc.si/razpisi/jr-stipendij-rss-2010-2011. Razpis je objavljen tudi v *EPIcentru* na strani 37.

vih kadrov s pomočjo štipendiranja zanimajo po štirje delodajalci, ki v Tolminu ponujajo 11, v Bovcu pa devet štipendij. Na območju kobariške občine dva delodajalca ponujata šest štipendij.

V Goriški regiji še vedno prevladujejo štipendije s področja deficitarnih tehničnih strok. Posebej velja izpostaviti štipendije za poklice v gostinstvu in turizmu, saj je za ti dve področji razpisanih kar 15 štipendij (11 za dijake in štiri za študente). Očitno je, da trg dela potrebuje tovrsten kader, vendar se mladi vse manj odločajo za te poklice. O tem govori lanska izkušnja, ko je bilo za poklice v gostinstvu razpisanih devet štipendij, prispela pa ni niti ena prijava dijakov oziroma študentov.

Marjetka Čopi, svetovalka, Posoški razvojni center

Utrinki

ZA VARNOST NAŠIH OTROK V CESTNEM PROMETU

Tolmin – Prvi september je za šolarje pomemben dan, saj se šolska vrata ponovno odprejo. Vsekakor pa je ta dan prelomnica tudi za voznike, ki se dnevno vozijo po poteh, po katerih hodijo šolarji. Po dveh mesecih je smiselno otroke ponovno opozoriti na pravila v prometu, da bodo varni na poti v šolo in domov. Spoštovanje teh pravil namreč rešuje življenja.

V ta namen je Avto-moto društvo (AMD) Tolmin v dogovoru z Osnovno šolo Franceta Bevka Tolmin na prvi šolski dan izvedlo program Družinska ura. Gre za vzgojno-preventivni

program v cestnem prometu, ki ga izvaja Avto-moto zveza Slovenije, katere član je tudi AMD Tolmin. Kot je povedal **Jože Režonja**, predsednik AMD Tolmin, je program namenjen tako otrokom kot njihovim staršem in

VZGOJNO-PREVENTIVNI PROGRAM V CESTNEM PROMETU DRUŽINSKA URA – Po dveh mesecih šolskih počitnic je dobro, če otroke ponovno opozorimo na pravila v prometu, da bodo na poti v šolo in domov varni. V ta namen so se lahko udeleženci programa preizkusili v vožnji z motorjem prek računalniške simulacije in s posebnimi očali preverili, kako lahko alkohol vpliva na njihove motoristične sposobnosti. Kakšna bi bila reakcijski čas in zavorna pot pri določeni hitrosti, pa je pokazalo mini vozilo stopko. **Foto: Tatjana Šalej Faletić**

Občina Bovec

CESTA IZ TRENTE PROTI IZVIRU SOČE je dotrajana in potrebuje prenovu. Foto: Dušan Čopi

Dotrajano cesto k izviru Soče sanirajo

Turistično pomembna lokalna cesta proti izviru Soče je dotrajana, zato so se na **Občini Bovec** odločili, da je čas za njeno sanacijo. Tako bodo v celoti preplastili dotrajano asfaltno vozišče v dolžini 1,4 kilometra, uredili bodo bankine in odvodnjavanje meteorne vode, cesto opremili z manjkajočo prometno signalizacijo ter uredili parkirišče pred Kočo pri izviru Soče, s katero sicer upravlja **Planinsko društvo Radeče**. Asfaltna prevleka, ki je stara že več kot 20 let, je sedaj polna razpok. Čeprav so jo v preteklosti zaradi udarnih jam in

luščenja asfalta ponekod že sanirali, pa se dodatnim poškodbam zaradi zimskih vplivov in neugodnih klimatskih razmer ne da izogniti. Koritnice za odvajanje meteorne vode z vozišča so deloma uničene, zapolnjene s peskom ali zarasle s travo.

Gradbena dela bodo občino stala 190.000 evrov. Večino denarja, 80 odstotkov, je ta pridobila na razpisu **Službe Vlade RS za lokalno samopravo in regionalno politiko** za sofinanciranje investicij v lokalno javno infrastrukturo, preostanek pa bodo Bovčani pokrili iz občinskega proračuna. Občina se z investicijo želi izogniti sedanjemu neurejenemu in

nevarnemu stanju na tej cesti, hkrati pa bodo v prihodnje manjši tudi stroški njenega tekočega vzdrževanja. Delavci **Cestnega podjetja Nova Gorica** so s sanacijo začeli ta mesec, investicija pa bo zaključena do konca gradbene sezone oziroma do konca oktobra. Kot obljublja na Občini, bodo dela potekala tako, da ob koncih tedna promet proti zelo obiskovanemu izviru Soče ne bo oviran.

Špela Kranjc

17. Poletna šola

Bovec – V drugi polovici avgusta je v Bovcu potekala že 17. poletna šola, ki jo je kot vsako leto doslej zaznamoval pester program. Udele-

žilo se jo je 45 študentov z domačih in tujih univerz. Letošnja glavna tema je bila družbena raznolikost v regijah: kulturni, jezikovni, socialni in gospodarski vidiki. Jezikovni tečaji so bili bogatejši za tečaj furlanskega jezika. Delavnice so poleg jezikovnih tečajev in ekskurzij dale udeležencem še dodatne razsežnosti. Vodje delavnic so izpostavili gospodarski razvoj ob tromeji, kulturne strukture v okolici Vzhodnih Alp, etnološke razliknosti in podobnosti, jezikovna razmerja v regiji Alpe Jadran in še bi lahko naštevali.

Študentje so imeli voden strokovni ogled Bovca, obiskali so muzej prve svetovne vojne v Kobaridu, trdnjavo

UDELEŽENCI 17. POLETNE ŠOLE, katere glavna tema je bila družbena raznolikost v regiji (kulturni, jezikovni, socialni in gospodarski vidiki), so si med drugim ogledali tudi trdnjavo Kluže. Foto: Dušan Čopi

Utrinki

drugim udeležencem v prometu. Učenci od šestega do devetega razreda so se v Športnem parku Brajda lahko preizkusili v tako imenovanem zaletavčku. Gre za posebno napravo za prikaz sil, ki pri trkih z manjšo hitrostjo delujejo tako na voznike kot na potnike. Z zaletavčkom so želeli opozoriti tudi na učinkovitost uporabe varnostnega pasu. Kakšna bi bila reakcijski čas in zavorna pot pri določenih hitrosti, je pokazalo mini vozilo stopko. Program je vključeval tudi simulacijo vožnje z motorjem, učenci pa so lahko s posebnimi očali preverili, kako alkohol vpliva na njihove motorične sposobnosti.

Družinski dan je bil le eden od projektov, namenjenih vzgoji v cestnem prometu. Tako AMD Tolmin kot Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Tolmin si namreč s številnimi programi prek celega leta prizadevata za vzgojo najmlajših v vrtcih ter učencev v osnovnih in dijakov srednjih šolah.

Mateja Kutin

POBUDE GIMNAZIJEV PADLE NA PLODNA TLA

Tolmin – Dijaki Gimnazije Tolmin so v preteklem šolskem letu ponovno obudili delovanje planinskega kro-

ka, katerega namen ni le planinarjenje, pač pa tudi razvijanje pozitivnih osebnostnih vrednot ter odnosa dijakov do narave. Gre za nekakšno logično nadaljevanje dejavnosti, ki jih na planinskih taborih uspešno razvijajo osnovnošolski mentorji.

Na zaključni izlet sezone so se tako pod mentorstvom načelnika Gorske reševalne službe Tolmin mag. **Žarka Trušnovca** odpravili v Režijo. Dijaki so planinarili po rezijanskih hriboh, predstavnica rezijanskih Slovencev **Luigia Negro** pa jim je predstavila zgodovino Režije, njene geografske značilnosti in tamkajšnje življenje danes. V rezijanskem kulturnem domu

so se dijaki seznanili z zgodovino rezijanskega plesa in ga tudi zaplesali. Na pobudo dijakov, ki so bili že v osnovni šoli uspešni člani ekip prve pomoči, bodo delo v krožku v prihodnjem letu razširili še na to področje. Želijo namreč pripraviti dve moštvi, ki bosta tolminsko gimnazijo zastopali na tekmovanju srednješolskih ekip prve pomoči. Druga novost, prav tako načrtovana na pobudo dijakov, bo uvajanje gorskega kolesarjenja in enodnevno oziroma večdnevno spoznavanje lepot Posočja in zamejstva na kolesih.

Branka Hrast Debeljak, Gimnazija Tolmin

NA ZAKLJUČNI PRIREDITVI POLETNE ŠOLE so udeleženci prejeli spričevala.

VSE DEJAVNOSTI SO NA LETOVANJU na avstrijskem Koroškem potekale trojezično, kar je bila za otroke neprecenljiva izkušnja.

Kluže in Nadiške doline. Občina Bovec je organizirala izlet po Soški poti, kjer so vodniki Triglavskega narodnega parka predstavili naravne in kulturne znamenitosti.

Bovški župan **Danijel Krivec** se je na zaključni prireditvi in podelitvi spričeval zahvalil vodji poletne šole dr. **Vladimirju Wakounigu** in mag. **Andreji Wernig** za uspešno izvedbo ter kakovosten program. V govoru je pozval udeležence, ki so bili prvič v Sloveniji, naj se Slovenije spominjajo po Bovcu, slovenskih rek pa po reki Soči. Poudaril je pomen znanja tujih jezikov in ljubezni do maternega jezika. Sicer pa župan meni, da je poletna šola pomemben dejavnik za razpoznavnost Bovca v domovini in sosednjih državah. Njeni začetki segajo v leto 1994. Pobudnika zanjo sta bila pokojni bovški župan **Andrej Stergulec** in profesor **Andreas Moritsch** iz celovške univerze.

P. M., Občina Bovec

Foto: Štefan Pinter

Letovanje bovških otrok na avstrijskem Koroškem

V drugi polovici julija je osem bovških osnovnošolcev letovalo ob Baškem jezeru na avstrijskem Koroškem. Letovanje je v okviru projekta Kiddy Jamboree organiziralo motoristično društvo **Rollin' Toys** iz Beljaka, ki je k sodelovanju povabilo občine Bovec, Trbiž in Beljak. Bovški župan **Danijel Krivec** se je povabilu za sodelovanje v projektu odzval in rezultat so bile nepozabne počitnice bovških otrok z bogatim programom in krajšim jezikovnim tečajem.

Letovanja se je udeležilo 23 otrok, katerih materni jeziki so bili slovenščina, nemščina ali italijanščina. Vse dejavnosti so potekale trojezično, kar

LETOVANJA SE JE UDELEŽILO 23 OTROK – na sliki s predstavniki organizatorja in občin Bovec, Beljak in Trbiža.

je bila za otroke neprecenljiva izkušnja. Na jezikovnem tečaju so se naučili osnovnih znanj vseh treh jezikov za boljšo komunikacijo z vrstniki, ki je nemalokrat potekala tudi v angleškem jeziku. V času enotedenskega letovanja so se otroci kopali v Baškem jezeru, obiskali živalski vrt v Rožeku, parka opic in orlov ter Minimundus. Ogledali so si tudi srednjeveško mesto Breže (Friesach), kjer so zanje pripravili pester program s srednjeveškim pridihom, in se popeljali s piratsko ladjo po Vrbskem jezeru, kjer so iskali zlobnega pirata z ukradenim zakladom.

Že ob pripravi na letovanje je Krivec velikokrat poudaril pomen socializacije otrok v obmejnem okolju. Izpostavil je smiselnost poznavanja jezikov sosednjih držav in enkratno priložnost sobivanja otrok v narodnostno heterogeni skupini v tujem okolju. Bovški otroci so doživeli nepono-

vljivo jezikovno, socialno in doživljajsko izkušnjo, ki se jo bodo z veseljem spominjali.

Županu smo po koncu letovanja zastavili še nekaj vprašanj:

Zakaj ste se odločili za sodelovanje pri projektu Kiddy Jamboree?

»Začetek februarja nas je motoristično društvo Rollin' Toys povabilo k sodelovanju. Ko smo preučili vsebinski del projekta, smo se odločili za sodelovanje, saj je bil projekt zelo dobro zastavljen. Možnost za sodelovanje v projektih, kjer aktivnosti potekajo trojezično, ni pogosta. Prav zato se mi je zdelo prav, da priložnosti ne izpustimo iz rok.«

Kaj se vam zdi najpomembnejše za otroke, ki so se udeležili letovanja?

»Pomembno je, da so se imeli otroci lepo in da so se kaj novega naučili. Želim si, da bi jim letovanje ostalo

v lepem spominu in da bi še naprej ohranjali prijateljske stike z otroki z avstrijske Koroške in iz Italije. Ni tako pomembno, ali sedaj prek spleta komunicirajo v angleščini, nemščini ali italijanščini. Pomembno je, da komunicirajo v tujem jeziku in ostanejo prijatelji.«

Ste jih v času letovanja obiskali?

»Seveda. Ob koncu letovanja je motoristično društvo organiziralo piknik. Takrat sem se srečal z otroki iz naše občine in ostalimi otroki, vzgojiteljicami, predstavniki organizatorja in predstavniki občin Beljak in Trbiž. Srečanje je bilo prijetno in sproščeno; opazoval sem komuniciranje otrok in videl, kako so se dobro sporazumevali in se skupaj igrali. Vesel sem bil, ker so se spletle prijateljske vezi ne glede na narodnost.«

P. M., Občina Bovec

Foto: Antonella Müller

Občina Kobarid

V Breginjskem kotu so ekološko naprednejši

Zgodba o dveh sončnih elektrarnah, ki naj bi jih namestili na dva hleva v Breginjskem kotu, se je porodila domačinu **Pavlu Tonkliju** iz Breginje. Predlagal je, da se dotrajano azbestno kritino na hlevih v Breginju in na Robidišču, katerih lastnik je **Občina Kobarid**, zamenja s fotovoltaičnim sistemom. S tem naj bi v tem delu Zgornjega Posočja prišli do tako imenovane zelene energije, primerne za napajanje električnih naprav oziroma oddajo v javno omrežje za več kot sto gospodinjstev.

Zamisel se je začela uresničevati že takoj po podpisu pogodbe septembra lani. Za vsa dovoljenja, vključno s soglasji in gradbenim dovoljenjem je posoško energetska podjetje **TEP d. o. o.** kot investitor rabilo pet mesecev, medtem ko so sama izvajalska dela na strehah hlevov terjala dodatna dva meseca. Pred namestitvijo proizvodnih naprav so morali v celoti rekonstruirati in obnoviti dotrajano ostrešje na obeh hlevih – med drugim so dvokapnico spremenili v enokapnico. Skupna vrednost investicije je znašala okoli 880.000 evrov. »Na strehi so položeni fotovoltaični moduli, ki so generator elektrarne. V njih se svetloba pretvarja v električno energijo,« je zbranim zadnji avgustovski dan ob uradnem odprtju obeh elektrarn pojasnil **Peter Šorli**, direktor podjetja TEP. Med drugim je opozoril na samodejno delovanje tovrstnih elektrarn, ki niso prijazne le okolju, temveč tudi investitorjem. Ti praktično nimajo stroškov niti z vzdrževanjem niti z zaposlenimi. »Prav zato ima lahko elektrarno vsak, ki je finančno dovolj sposoben,« je prepričan Šorli, ki je zbrane ob tej priložnosti opomnil še na izredno zanimive odkupne cene za energijo iz obnovljivih virov.

Marko Baša, ki pri omenjenem podjetju nadzoruje delovanje elektrarn, nam je razložil, da sta sončni elektrarni v enem mesecu v omrežje oddali približno 25.400 kWh energije. »Po naših izračunih bo izkupiček

BREGINJSKI IN ROBIDIŠKI HLEV ODSLEJ SLUŽITA DVOJNEMU NAMENU – kot prostora za bivanje domačih živali in kot sončni elektrarni. 880.000 evrov vredna investicija lahko z »zeleno« energijo pokrije potrebe okoli 150 gospodinjstev. Foto: arhiv TEP d. o. o.

obeh sončnih elektrarn na letnem nivoju znašal 225 MWh, kar zadostuje za pokritje potreb okoli 150 stanovanjskih hiš, oziroma če rečem drugače, za potrebe gospodinjstev po električni energiji v Breginju in na Robidišču. Kot programer za avtomatizacijo nas je Baša poučil še o samodejnem delovanju elektrarn. To je videti tako, da skrbnik »enkrat ali večkrat na dan na elektronski naslov in na spletni strežnik sprejme podatke o proizvodnji električne energije, ki so prikazani v tabelah in grafih. Ob morebitnih napakah pa je obveščen prek SMS sporočila, ki ga prejme na mobilni telefon.«

Zadovoljstva ob odprtju omenjenih sončnih elektrarn na Kobarškem ni skrival niti župan **Robert Kavčič**, ki je ugotavljal, da s takšnimi potezami postajajo ena izmed ekološko naprednejših občin. »Vesel sem, da je ideja zrastle v sami sredini Breginjskega kota, saj se prav takšni projekti izpelejo hitro, zanesljivo in brez slabih misli.« Zaveda se tudi, da so energetske potrebe iz dneva v dan večje in

je zato prav, »da izkoristimo tiste možnosti, ki najmanj obremenjujejo okolje. Sončna energija je prav gotovo ena izmed neusahljivih možnosti, ki nam prinaša čisto, tako imenovano zeleno energijo, ne da bi s tem preti-

URADNO ODPRTJE DVEH SONČNIH ELEKTRARN – Sončni elektrarni sta zadnji avgustovski dan namenu predala kobarški župan **Robert Kavčič** in direktor investicijskega podjetja TEP **Peter Šorli**. Za prijetnejše vzdušje je z izvajanjem ljudskih skladb poskrbela glasbena skupina **Dednina**. Foto: T. Š. F.

rano posegali v okolje in ga spreminjali.«

V prihodnjih letih se občini Kobarid obetajo vsaj še tri tovrstne elektrarne. Dve nameravajo investitorji namestiti prav tako na strehah hlevov v Podbeli in Stanoviščah, tretjo pa načrtujejo na strehi kobarške telovadnice.

Tatjana Šalej Faletič

Utrinki

»FURBASTI NONO« MIHA JAKOV IZ BORJANE IN NJEGOVH 100 LET

Borjana – »Vabimo vas, da v soboto, 11. septembra 2010, 'pr Jakah' v Borjani skupaj proslavimo veliki mejnik v dobri družbi. Praznovanje se prične ob 11.30 in se za pogumne nadaljuje pozno v noč.« Tako se je glasilo zanimivo povabilo na lični, za posebno priložnost natisnjeni vizitki, bilo pa kot *invito* prevedeno tudi v italijanski jezik. Veliki mejnik je bila 100-letnica še vedno čilega, dobrovoljnega in bistrega **Miha Uršiča**, po domače Miha Jakovega, z osebnim praznikom pa se mu je pridružila dolgoletna družica, 91-letna soproga **Hedvika**, in vsi sorodniki ter prijatelji.

Miha Uršič je letnik 1910. Rojen je bil v Borjani pri Mohorju, po spletu okoliščin pa se je priženil na Jakovo. Zgodba je zanimiva in tudi sam jo rad pove, saj je sedaj že odmaknjena v daljno preteklost. Po vojni je kupil kamion in se odločil za delo v daljnih deželah, saj doma ni bilo dovolj kruha. Po vpoklicu leta 1939 so ga Angleži konfinirali in kot vojni ujetnik je moral ostati v Afriki, natančneje v Keniji, dolgih 10 let. V tem času ni več upal, da se bo še kdaj vrnil domov. V težkih časih v to ni več verjela niti njegova žena, ki se je znova poročila in mu pisala, naj kar ostane v Afriki. Delal je kot šofer, kasneje kot tesar. Bil prijazen do domorodcev; s tem si je sicer nakopal marsikatero sitnost, pa tudi nekaj

POLETNA TRŽNICA LOKALNIH PRIDELKOV IN IZDELKOV je popestrila dogajanje. Na njej so se poleg domačih ponudnikov predstavili tudi vipavski in briški vinarji. Foto: arhiv TIC Kobarid

V ZELENI HIŠI povezujejo kmetijstvo, turizem in naravovarstvo. Foto: arhiv TIC Kobarid

Poletna tržnica lokalnih pridelkov in izdelkov

Avgusta smo pred Zeleno hišo vsako sredo in soboto organizirali poletno tržnico, na kateri smo želeli širši javnosti predstaviti tipične lokalne izdelke in pridelke. Na njej so s svojimi kmetijskimi pridelki in izdelki sodelovali domači ponudniki, vipavski in briški vinarji pa so pripravili degustacijo vin. Tako s strani obiskovalcev kot s strani ponudnikov je bila tržnica zelo dobro sprejeta. Še posebej so bili navdušeni tuji obiskovalci, ki so lokalne pridelke in izdelke z zanimanjem ogledovali in okušali ter se tako seznanjali z lokalno kulturo in tradicijo.

V Zeleni hiši je sicer urejena manjša prodajalna tipičnih lokalnih izdelkov, vendar je predstavitev, kot jo znajo pripraviti samo izdelovalci in prodajalci, pomenila še dodatno poletno »poslastico«. V Zeleni hiši načrtujemo v prihodnje izvesti še več tovrstnih dogodkov, ki povezujejo

turizem, kmetijstvo in naravovarstvo. Tatjana Humar, TIC Kobarid

Zelena hiša in njeni programi

Odprtje *Turističnoinformacijskega centra* (TIC) *Kobarid* in *informacijskega centra Triglavskega narodnega parka* (TNP) v Zeleni (Pepčevi) hiši na osrednjem trgu v Kobaridu uresničuje zamisel o povezovanju kmetijstva, turizma in naravovarstva s ciljem trajnostnega razvoja. Osnovni nameni ureditve skupnega informacijskega središča TIC Kobarid in informacijskega centra TNP so bili predstavitev naravne in kulturne dediščine Zgornjega Posočja; predstavitev in povezovanje z obstoječimi učnimi potmi in izobraževalno-ozaveševalnimi aktivnostmi, turističnimi aktivnostmi na področju zgodovine in rekreacijskimi aktivnostmi; izvajanje programov, ki bodo informirali in ozaveščali širšo javnosti o pomenu varovanja narave; predstavi-

tev lokalno tipičnih pridelkov in izdelkov ter podpora lokalnemu turističnemu gospodarstvu in konkretna popestritev turistične ponudbe.

Za izhodišča smo si postavili:

- naravo – Ohranjeno naravno okolje predstavlja možnosti za trajnostni razvoj nekaterih gospodarskih panog, s tem pa tudi izboljšanje kakovosti življenja in dohodkovne možnosti lokalnega prebivalstva. Območje občine Kobarid je kot del Julijskih Alp in Triglavskega narodnega parka vključeno v svetovno mrežo MAB (gre za Unescov program *človek in biosfera* oziroma *človek in življenjsko okolje*). Tu pa so tudi pomembna območja Nature 2000, kamor so vključeni Stol, Mija, Polovnik, Kobariško blato ter reki Soča in Nadiža;
- turizem – Območje občin Kobarid in Tolmin beleži dolgoleten trend naraščanja tako turističnega obiska kakor tudi odpiranja novih turističnih zmogljivosti. Informacijsko

središče v Kobaridu ima pomembno vlogo v smislu popestritve turistične ponudbe, usmerjanja turističnega obiska, podpore lokalnemu turističnemu gospodarstvu in odpiranja novih delovnih mest;

- kmetijstvo – Na območju občin Kobarid in Tolmin se nahaja eno izmed največjih pašnih območij v Julijskih Alpah s 15 še živimi visokogorskimi planinami, kjer predekujejo mleko, ter številnimi pašniki, kjer se pasejo mlada goveja živina, krave dojilje in drobnica. Območje je znano po treh avtohtonih pasmah domačih živali (bovški ovci, drežniški kozi in ciki) in dveh izdelkih z zaščitenim geografskim poreklom (bovški sir, sir Tolminc). Kmetijstvo kot gospodarska panoga je na tem območju tesno povezano z ohranjanjem narave in kulturne krajine, zaradi tega pa tudi z razvojem turizma in identiteto lokalnega prebivalstva.

Tatjana Humar, TIC Kobarid

Utrinki

- znanja, ki mu še danes služi. Tako je verjetno edini v Breginjskem kotu, ki govori in razume svahili, ki se ga je naučil med črnci. Zgodb, kako se je iz oči v oči srečal z levom in o krotitvi skoraj šest metrov dolgega in 100 kg težkega pitona, ima Miha Jakov veliko na zalogi.

Še danes je ta zgovorni in dobrovoljni možakar ponosen na lastništvo prvega kamiona in avtomobila v Breginjskem kotu, na svoje lepe in v lični lovski sobi urejene lovske trofeje ter na aktivno delo na mnogih področjih – delo uslužbenca Avtoprevoza Tolmin, delo zase in za sovaščane ... Danes se veseli praznovanja s svojima otrokoma iz drugega zakona ter z ženo Hedviko – ovdovelo bratrančevno ženo je poročil po

MIHA JAKOV iz Borjane je sredi septembra praznoval 100. rojstni dan.

vrnitvi iz Afrike. Lepe odnose ima tudi s prvim sinom **Aldom**, ki živi v Kanadi. Posebej ponosen je na vnuke, ki so »ku nono furbasti, ma pridni«.

Trdnega zdravja in dobre volje še naprej mu iskreno voščimo tudi v uredništvu EPIcentra.

Besedilo in foto: Špela Mrak

NOVA IGRALA NA PŠ SMAST

Smast – Na inšpekcijskem pregledu skladnosti igral na igriščih je komisija lani spomladi ugotovila, da je stara igrala na šolskem igrišču v Smasteh treba zamenjati ali jih obnoviti, da bodo varna za igro otrok. Po temeljitnem pregledu in razgovoru s strokovnjakom s tega področja smo se z ravnateljico **Lenko Raspet**

Občina Tolmin

Poletje – čas za dela na občinski infrastrukturi

Na *Občini Tolmin* so letošnje poletje izkoristili za več obnovitvenih del na svoji infrastrukturi. V začetku julija so se lotili sanacije plazu, ki je že pred časom poškodoval del ceste med Doljami in Gabrijami, dodatno škodo pa so na istem mestu povzročile še poplave na lanski božič. Z deli so končali v avgustu, kot je bilo načrtovano. Dogovorjeni datum, do katerega bi se morali izvajalci iz *Cestnega podjetja Nova Gorica* umakniti z Gregorčičeve ulice v Tolminu, je bil 17. september, do konca meseca pa naj bi bila zaključena še obnovitvena dela na delu vodovoda Zadlaščica med Tolminom in Mostom na Soči.

V okviru sanacije na občinski cesti Tolmin-Kobarid so zgradili podporno kamnito zložbo v dolžini 70 metrov, uredili križišče dovozne poti z občinsko cesto, na celotnem območju gradbenih del pa še novo vozišče in odvodnjavanje. Naložba je po besedah tolminskega župana **Uroša Brežana** občino stala dobrih 80.000 evrov. Narava del, ki so jih zaključili do začetka novega šolskega leta, je zahtevala tako popolno kot tudi delno zaporo prometa. Prav zato so se po županovih pojasnilih odločili k sana-

OD SREDINE JULIJA SE CELOSTNO UREJA GREGORČIČEVA ULICA na odseku med semaforiziranim križiščem in križiščem z Žagarjevo ulico. Foto: Mateja Kutin

ciji pristopiti med šolskimi počitnicami, saj bi bila zapora ceste v času pouka precej bolj moteča.

Sredi julija so izvajalci le začeli z dolgo napovedovanim celovitim urejanjem Gregorčičeve ulice v Tolminu, in sicer na odseku med semaforiziranim križiščem in križiščem z Žagarjevo ulico, tako da je obvoz potekal skozi Brunov drevored. V okviru tega 300.000 evrov »težkega« projekta so v celoti uredili infrastrukturo na

odseku najdaljše tolminske ulice mimo parka. Župan Brežan je razložil, da je bilo treba urediti odvodnjavanje komunalnih in padavinskih odpadnih voda, in to predvsem zaradi dotrajnosti in zastarelosti oziroma poddimenzioniranosti sistemov. Ker so bili na istem odseku močno poškodovani tudi vozišče in pločniki in ker komunalni sistem leži pod voziščem, so se na Občini odločili, da bodo ta odsek ulice urediti celostno. Poleg

165 metrov vodovoda in sistemov odvajanja komunalnih in meteornih voda so zato obenem obnovili tudi asfaltno plast vozišča in robnike pločnika ter uredili javno razsvetljavo. Na sredini odseka so se odločili narediti še nov prehod za pešce s cestnim otokom. »Večjih zapletov med gradbenimi deli ni bilo, saj smo stvari reševali sproti, dnevno. Nekaj težav smo sicer imeli zaradi dreves, a smo vse rešili v dogovoru z občinsko komisijo za urejanje drevnine,« je potek del komentiral Brežan.

Do konca septembra pa naj bi pod streho spravili še eno večjo občinsko naložbo. Predviden je zaključek menjave 1,5-kilometrskega dela cevovoda med Vodevčkom in barom Morea, kar bo občino stalo dobrih 130.000 evrov. Direktor tolminske komunale **Berti Rutar** je povedal, da so se morali za investicijo odločiti, ker je sedanji cevovod dotrajan in ne zagotavlja več nemotene vodooskrbe naselij Most na Soči, Modrej, Bača pri Modreju in Idrija pri Bači. Poleg tega so izkoristili gradbena dela na galeriji Pod Ključem in že zamenjali del cevovoda. Pomembno pa je, da kljub izvedbi del na cevovodu vodooskrba v omenjenih naseljih ni bila motena.

Špela Kranjc

Utrinki

odločili za nakup novih igrar.

Že smo se razveselili smeha otrok na novih igralih, ko nas je prešinilo vprašanje, kako se bo investicija finančno izpeljala. A z dobro voljo se vedno najde rešitev. Sreča se nam je nasmehnila, ko nam je Občina Kobarid sporočila, da lahko kupimo igrala v vrednosti 10.000 evrov. Skupaj s predstavnikom podjetja smo izbrali igrala in primeren prostor v okolici šole. Med poletnimi počitnicami so jih namestili. Novo šolsko leto smo začeli z novimi igrali, ki so razveselila otroke vrtca in učence Podružnične šole (PŠ) Smast.

V tem šolskem letu pričakujemo tudi dokončanje sončne elektrarne na šolski strehi.

Kolektiv Vrtca in PŠ Smast

NA PŠ SMAST so novo šolsko leto začeli z novimi igrali. Foto: Jasmina Žagar Nascivera

NAPOSLED V NADZEMNIH PROSTORI

Tolmin – Bitka za pridobitev prostorov za potrebe tolminske mladine je potekala več kot 15 let. Danes lahko rečemo, da sta Zveza tolminskih mladinskih društev (ZTMD) in Multimedijski Center (MMC) MinK končno dobila svoj prostor pod soncem.

Z odprtjem razstave akademskega slikarja **Marka Jakšeta** je ZTMD 10. julija obeležila deseto obletnico delovanja. Dogodek je dodatno popestril še literarno-pesniški kotiček, ki so ga spesnili in interpretirali **Boštjan Leskovšek, Gigo De Brea** in **Jurij Hudolin**. Večer se je zaključil s premierno projekcijo dokumentarnega filma X. Sajeta, avtorja **Duša-**

NA SLOVESNOSTI OB ZAKLJUČKU DEL NA CESTI HUDAJUŽNA-OBLOKE so tolminski župan **Uroš Brežan** (desno), predsednik krajevne skupnosti **Stane Cvek** (levo) in predstavnik krajanov Oblok **Miran Drole** prerezali trak in cesto predali namenu. **Foto: Alenka Zgaga**

V TREH ENOTAH TOLMINskega VRTCA so minulo poletje izpeljali več investicij. Med bolj vidnimi je preureditev otroških igrišč. **Foto: Mateja Kutin**

V Obloke po obnovljeni cesti

Večletna opozarjanja krajanov Krajevne skupnosti Hudajužna - Obloke o dotrajanosti krajevne ceste iz Hudajužne v Obloke so letošnje poletje le obrodila sadove. Opravljena so bila večja vzdrževalna dela, konec avgusta pa je cesta dobila tudi novo asfaltno prevleko. V skladu z investicijskim načrtom na področju cestne infrastrukture za letošnje leto stroški obnove v celoti bremenijo občinski proračun. Krajanje so zadovoljni, saj dobra cestna povezava - dela je izvedlo Cestno podjetje Nova Gorica - predstavlja osnovni pogoj za kakovost bivanja.

Ob zaključku del so domačini pri-

pravili manjšo slovesnost, na kateri so tolminski župan **Uroš Brežan**, predsednik krajevne skupnosti **Stane Cvek** in predstavnik Oblok **Miran Drole** prerezali trak in cesto slavno stno predali namenu.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

Novosti v enotah tolminskega vrtca

Poletne počitnice so za nekatera potrebna popravila izkoristili tudi v tolminskem vrtcu. Tako so v novem šolskem letu bolj in manj vidne novosti pričakale tolminske, volčanske in volarske vrtničarje.

Pred centralno stavbo v Tolminu in stavbo zunanje enote v Volčah so

preuredili otroško igrišče. Po pojasnilih ravnateljice **Alenke Velušček** so se za preureditev odločili, ker morajo postopoma zadovoljiti standardom, ki jih za postavitev, namestitev in podlago igral določa novi pravilnik. Zaradi večjega števila otrok in bolj dotrajanosti igral v Tolminu in Volčah so se letos lotili teh dveh igrišč, prihodnje leto pa bosta prišli na vrsto še igrišče na zadnji strani tolminske enote in tisto na Volarjih. Igrala sicer niso nova, so pa - tako Veluščkova - na novo varno postavljena, s primerno podlago in v novi preobleki.

Prav tako so k prenovi pristopili v stavbah enot vrtca. V Tolminu so v celoti preuredili oziroma posodobili

vse umivalnice, obenem pa je vsaka igralnica sedaj opremljena z umivalnikom in ogledalom, stavba volčanskega vrtca in šole je dobila novo pročelje, zamenjali so ji tudi vhodna vrata in preostanek oken, na Volarjah pa imajo novo kotlovnico. Del investicij je iz svojega proračuna pokrila Občina, s katero, po besedah ravnateljice Veluščkove, zelo dobro sodelujejo, preostala sredstva pa so zagotovili sami.

V letošnjem šolskem letu je v tri enote VVZ Ilke Devetak Bignami Tolmin vpisanih 220 otrok - 25 jih obiskuje vrtec v Volčah, 11 na Volarjih. V Tolminu je 11 oddelkov, dva sta v Volčah, eden pa je na Volarjih.

Špela Kranjc

Utrinki

- **na Udickega**, ki je nastal na istoimenskem jubilejnim desetem kreativnem taboru. Razstava je bila na ogled do začetka avgusta, in sicer v novo pridobljenih prostorih nekdanjega SDK-ja. Ti bodo, po besedah predsednika ZTMD **Janeza Lebana**, odslej namenjeni predvsem multimedijški dejavnosti, ki se je do sedaj odvijala v podzemnih prostorih mladinskega centra. To pomeni, da bodo lahko uporabniki v prihodnje po svetovnem spletu še naprej brezplačno surfali nad zemljo, prostor pa bo poleg tega namenjen še multimedijškemu performansu in vi-

ZTMD IN MMC MinK DOBILA SVOJ PROSTOR POD SONCEM - Bitka za pridobitev prostorov za potrebe tolminske mladine je potekala več kot 15 let. **Foto: arhiv ZTMD**

deo montaži. Omeniti je treba še eno pridobitev - galerijo oziroma razstveni prostor, kjer bo s predstavljanjem različnih segmentov likovne in ostale bolj ali manj znane umetniške kulturne produkcije poskrbljeno za popestritev novih prostorov. Poleg tega imajo na voljo tudi prostore, ki bodo preurejeni v pisarne.

Za pridobitev novih prostorov sta zašlužna predvsem Ministrstvo za pravosodje RS (lastnik prostorov) in

Skrb za večjo varnost v prometu

V lanskem letu je *Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu* (SPV CP) **Občine Tolmin** kljub skromnim sredstvom – iz občinskega proračuna so prejeli okoli 7.000 evrov – opravil veliko dela na področju vzgoje in preventive. Samostojno ali v sodelovanju s **Policijsko postajo Tolmin**, **Avto-moto društvom (AMD) Tolmin**, **Avto-moto zvezo Slovenije (AMZS)**, osnovnimi šolami, vrtci ... je izvedel več akcij: bistro glavo varuje čelada, bodi viden in previden, kresnička, rumena rutica, varna šolska pot, prvi koraki v prometu, rumene stopinjice za varno pot v šolo, varnostni pas, pasavček, otroški sedeži, varno kolo, avtošola za male (Yumicar), kolesarčki ... SPV CP je skupaj z **OŠ Franceta Bevka Tolmin**, AMD Tolmin in mehanično-servisno delavnico **Avtovet** organiziral preventivne tehnične preglede koles, z AMD Tolmin, AMZS, **Moto klubom Soča Tolmin** in **Zvezo društev tehnične kulture Posočja Tolmin** pa Dan varne vožnje za motoriste, na katerem so pripravili tudi program reševanja poškodovanih v prometni nesreči. Po navedbah predsednika SPV CP **Jožeta Režonje** so večino dejavnosti organizirali po principu »znajdi se«, saj niso imeli dovolj sredstev – posamezna aktivnost od organizatorjev zahteva v povprečju okoli 1.000 evrov. Za lažjo predstavo – izvedeli smo, da osnovni standard za varnost v cestnem prometu v slovenskem merilu v ta namen predvideva okoli dva evra na prebivalca. Potemtakem bi moral tolminski SPV CP za svoje dejavnosti prejeti dobrih 23.000 evrov.

VSE ZA VEČJO VARNOST V PROMETU. Foto: arhiv SPV CP

Režonja v poročilu poudarja, da bi za kakovostnejše delo na področju prometne vzgoje in preventive v cestnem prometu nujno rabili neprometno površino – poligon, za katerega si prizadevajo že od leta 1996.

SPV CP opozarja tudi na težave z delovanjem radarske table za merjenje hitrosti, ki je bila postavljena na Gregorčičevi ulici v Tolminu. Tabla se je večkrat pokvarila in kot kaže je do okvare prišlo zaradi prehoda napajanja iz baterijskega na sončno energijo. Tabla ima velike možnosti kontrole prometa, vendar doslej niso bile v celoti izkoriščene. Po oceni SPV CP bi bilo koristno, če bi Občina Tolmin nabavila še tri manjše in cenejše radarske table, ki bi jih postavili na različne lokacije.

Problematično ostaja nedovoljeno parkiranje v Cankarjevi ulici, pred tolminskim šolskim centrom, za **Kinodrališčem Tolmin** oziroma pred **Športno agencijo Maya**, kjer so vozila parkirana na cesti in ogrožajo varnost. Veliko voznikov parkira izven označenih parkirišč tudi na Trgu 1. maja ter v Žagarjevi in Prešernovi ulici. Neusklajeno in nezakonito postavljanje različnih obvestilnih tabel in prometnih znakov pa kaže na nujnost izdelave katastra prometne signalizacije.

Varnost v prometu je zmanjšana tudi na državni cesti Peršeti-Tolmin. Težave nastanejo zaradi močnega svetlobnega snopa reflektorjev, ki osvetljujejo športni park Na Logu. Pri glavnem izhodu iz obrtne cone Na

Logu pa preglednost v smeri Tolmina močno ovirajo reklamne table.

V poročilu so opozorili še na nekatere druge težave: na neurejeno avtobusno postajo na Idriji pri Bači, oteženo obračanje šolskega avtobusa v Poljubinju, pomanjkljivo prometno signalizacijo pri prehodu za pešce v križišču Modrej ter s pešpotjo povezan pločnik, ki se ob jezeru navezuje na omenjeni prehod za pešce. V oči bode tudi manjkajoča prometna signalizacija na Čiginju, kjer otroci čakajo na šolski avtobus, pa problem označitve parkirnih prostorov pred tolminskim šolskim centrom in še bi lahko naštevati.

Člani SPV CP pogrešajo tudi tesnejše sodelovanje s strokovnimi službami, občinsko upravo, občinskim svetom in županom, ki je po njihovem mnenju zelo pomembno. Prepričani so, da bi lahko članom Odbora za gospodarske javne službe in promet, ki so pristojni za področje urejanja prometa in prometne infrastrukture, s strokovnega vidika s svojimi nasveti pomagali bistveno več, poleg tega pa bi skušali najti ustrezne rešitve za vsa širša vprašanja v interesu občine in občanov pri urejanju prometne infrastrukture.

Po poročilu SPV CP povzela: **Mateja Kutin**

Dobri medsosedske odnosi razvijajo Kolovrat

Solarji – Krajevna skupnost (KS) Volče in Turistično društvo Volče sta 21. avgusta povabila na že 19. srečanje z beneško Občino Dreka. Srečanje sosedov z obeh strani Kolovrata poteka že vse od slovenske osamosvojitve, dogodek pa iz leta v leto pridobiva na svoji širini in pomenu. K temu je nazadnje veliko prispevala

Utrinki

Občina Tolmin. Prostore so člani ZTMD obnovili z denarjem, pridobljenim na razpisu, deloma pa so financiranje omogočili iz redne dejavnosti.

Neinstitucionalna in neodvisna kulturna produkcija, kakršno izvaja ZTMD, je s takimi prostorskimi pridobitvami nekoliko bližje neoviranemu delovanju v širšem kontekstu tovrstne kulturne problematike v Sloveniji. Glede na rezultate in pregled dejavnosti, ki so se že zgodili in zaživeli v preteklih desetih letih delovanja, lahko rečemo, da je ZTMD nove prostore za izvajanje urbane alterna-

tivne kulture še kako zaslužila. V prihodnje je tako mogoče pričakovati še več projektov, saj ima dejavna ekipa MMC MinK-a že narejene načrte za prihodnost na področju različnih umetnostnih kulturnih praks, ki jih namerava uresničiti.

Damjana Teodorovič

STAREJŠI POMAGAJO STAREJŠIM

Tolminska – V Zvezi društev upokojencev Slovenije že od leta 2004 izvajajo projekt Starejši za višjo kakovost življenja doma. Z njim želijo spo-

znati potrebe starejših, ki živijo doma, in poiskati tiste, ki ne zmorejo, ne znajo, ne morejo ali nočejo poiskati pomoči. Cilji projekta pa so vezani še na izboljšanje storitvene dejavnosti za starejše v lokalni skupnosti in seznanjanje javnosti o kakovosti življenja in potrebah starejših, ki živijo doma. Vzpostaviti želimo tudi stalen kontakt z javnimi službami in drugimi nevladnimi organizacijami in jim posredovati podatke o potrebah starejših, če se obiskani seveda s tem strinjajo, ter organizirati pomoč v lastnih vrstah (servisna dejavnost, delavnice, obiski osamljenih ...).

Letos je v Sloveniji v projekt vključenih že 67,3 odstotka vseh starejših od 69 let. Pri tem sodeluje 222 društev, pri projektu Starejši za višjo kakovost življenja doma pa sodeluje kar 2.046 prostovoljcev. Letos se je v projekt vključilo tudi Društvo upokojencev Tolmin (DUT), saj v občini Tolmin v 72 naseljih živi 1.735 starostnikov, starejših od 70 let. Prostovoljci iz DUT bomo obiskali vse vrstnike, starejše od 69 let, ne glede na to ali so člani društva upokojencev ali ne. Z njimi se bomo pogovorili in z njihovim dovoljenjem izpolnili anketo o razmerah, v katerih živijo. ►

SREČANJE NA SOLARJIH ne mine brez sejma starih obrti, nogometnega turnirja, glasbe s plesom in prijateljskega druženja sploh. Prav v takšnem prijateljskem vzdušju tovrstnih srečanj nastane mnogo novih zamisli. Tako naj bi v prihodnje v ugodnih zimskih razmerah na Kolovratu uredili proge za smučarski tek, bogatejši pa naj bi bili tudi za kolesarske poti.

izgradnja ceste iz Volč na Solarje, ki so jo s priložnostjo pri Peršetih zaključili prav letošnjo pomlad.

Najbolj pogumni so se tudi letos iz Čiginja na tri ure hoda oddaljen cilj podali kar peš. Program srečanja na Solarjih ob koči s športno-rekreacijskimi površinami so sestavljali sejem domače obrti in nogometni turnir, tradicionalno pa se je dogajanje zaključilo z živo glasbo in s plesom. Zbrane so med drugim nagovorili organizator tradicionalnega srečanja in pobudnik za izgradnjo ceste iz Volč **Zoran Škrlić**, tolminski župan **Uroš Brežan** ter borec za revitalizacijo Dreke in nekdanji župan te najmanjše italijanske občine **Mario Zu-**

fferli. Škrlić je povedal, da je namen srečanja na Solarjih vzpostavljanje in ohranjanje dobrih medsosedskih odnosov, obenem pa gre tudi za poziv odgovornim, naj še naprej razmišljajo o dobrih projektih za mlade generacije. Ker bo prihodnje srečanje jubilejno, 20. po vrsti, je za leto 2011 napovedal nekoliko večji dogodek. Brežan in Zufferli sta seznanila s predvidenimi projekti, ki bi lahko pomenili nadaljnji turistični razvoj območja Kolovrata, ter poudarila, da bomo z njimi lahko uspeli le skupaj. Mnogo novih zamisli nastane prav v prijateljskem vzdušju tovrstnih srečanj, v prihodnje pa naj bi v ugodnih zimskih razmerah na Kolovratu ure-

ZA LETOŠNJE SREČANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI OBČINE TOLMIN je bilo sicer vse pripravljeno, vendar so morali velik del programa zaradi dežja odpovedati – tudi predstavljene stojnice. Foto: Radovan Lipušček

dili proge za smučarski tek, bogatejši pa naj bi bil tudi za kolesarske poti.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

Kljub slabemu odzivu ne bodo opupali

Krajevna skupnost (KS) Tolmin je 28. avgusta pripravila srečanje vseh KS v občini Tolmin, ki pa se ni izšlo po načrtih organizatorjev. Večji del programa so morali zaradi dežja odpovedati, žal pa je bila slaba tudi udeležba na sestanku predsednikov KS; od 23 povabljenih se je sestanka udeležilo samo pet predsednikov – poleg gostitelja še predsedniki KS Dolje, Most na Soči, Volarje in Idrija pri Bači.

Pobudniki srečanja iz KS Tolmin so dogodek poskusno izpeljali že lani, vendar v precej ožjem okviru. Letos so k sodelovanju povabili vse KS v tolminski občini, a so naleteli na slab odziv, saj približno polovica od 23 KS na vabilo predsednika KS Tolmin **Radovana Lipuščka** sploh ni odgovorila. Udeleženci sestanka so ugotavljali, da razlog za nezainteresiranost morda tiči v skorajšnjem zaključku sedanjega mandata svetov KS, medtem ko KS vsaka zase delujejo dobro. Strinjali pa so se, da je treba s srečanjem kljub vsemu nadaljevati. Kot je povedal Lipušček, želijo s takšnim srečanjem dati drugim KS priložnost, da svoje delovanje predstavijo v občinskem središču, domačinom pa obenem pokloniti prijeten družaben večer s plesom ob koncu poletnega dogajanja. Ples so morali tako kot že pripravljene predstavljene stojnice KS na mestni tržnici odpovedati, saj je dež v zadnjem trenutku vse »odplaknil«.

Sicer pa je omenjeno srečanje samo eden od načinov, s katerimi se je KS Tolmin v zadnjem mandatu poskusila odpreti lokalni javnosti. Tako so svetniki več komunicirali s krajanji, na tematskih večerih z njimi in s strokovnjaki razpravljali o projektih, ki bodo v prihodnosti pomembno vplivali na življenje v Tolminu in okolici. Po Lipuščkovih besedah so želeli biti v svetu KS »aktivni pri pravi občinskih načrtov, ki se kakor koli dotikajo krajanov« in v mnogo primerih so bili tudi posvetovalno telo občine pred izvedbo investicije.

Špela Kranjc

Utrinki

- Prav prek vprašalnika bomo skušali ugotoviti tudi njihove želje in morebitne potrebe po različnih oblikah pomoči. V posameznih krajevni skupnosti jim bomo ponudili še delavnice, srečanja, druženja, rekreacijo ... V projekt Starejši za višjo kakovost življenja doma je trenutno vključenih 14 prostovoljk z različno izobrazbo in izkušnjami, združuje pa jih želja ponuditi pomoč sočloveku, ob tem pa seveda ne pričakujejo materialnih koristi. Nenazadnje si vsi starejši želimo preživeti starost doma, v lastnem gospodinjstvu. Prav zato verjamemo, da nam bo z vključitvijo v projekt s skupnimi močmi uspelo omogočiti višjo kakovost življenja pod domačo streho.

Predsednica DU Tolmin **Jožica Jarc** in koordinatorka projekta **Majda Maglica**

V OKVIRU PROJEKTA STAREJŠI ZA VIŠJO KAKOVOST ŽIVLJENJA DOMA je prostovoljka **Majda Maglica** (levo) obiskala **Pavlo Kokošar**. Med izpolnjevanjem ankete sta skupaj ugotavljali želje in morebitne potrebe po različnih oblikah pomoči. Foto: Tatjana Šalej Faletić

Že imaš svoje drevo?

Medtem ko po nekaterih poimenujejo ulice in drugim postavljajo spomenike, bi si lahko tretji izbrali svoje drevo in tako ohranili živ spomin na posameznike in čas.

Človeško poimenovanje je že od nekdaj zelo raznoliko in obsežno. Skorajda ni stvari ali področja človekovega udejstvovanja, da si ne bi omislili poimenovanja; bodisi klasičnega: imena ljudi, živali, rastlin, ulic, elementov, spojin, planetov, bodisi svojevrstnega poimenovanja dogodkov (Furmanska nedelja, Čomparska noč), ozvezdij (Veliki voz), panjev (Matijev čebelnjak v Bavšici) ali hiš (Bela hiša v Washingtonu, Zelena ali Pepčeva hiša v Kobaridu).

Poimenovanje je zlasti razvito v trgovini (*Nomen est omen*, Ime zaznamuje). Tržni komunikologi trdijo, da je izvirno poimenovanje izjemno pomembno pri gradnji identitete in osebnosti izdelka, obenem pa lahko nosi takšno izrazno sporočilo, da že samo ime vpliva na čustveno komponento nakupnega odločanja.

Zgodovinska razsežnost sobivanja z gozdom je poimenovanje prinesla tudi izjemnim drevesom, na katera se je človek čustveno navezal. Gozdarji pri beleženju teh dreves zaznamujemo tudi lastniška imena.

Drevesna poimenovanja

V Severni Ameriki se radi poigravajo s poimenovanjem najvišjih dreves, sekvoj: General Sherman (112 m), Stratosferski velikan (112,75 m), Icarus (113,14 m), Helios (114,69 m), Hyperion (115,55 m).

Zanimiv primer poimenovanja in zaščite dreves je na Korziki, kjer najbolj izjemno drevo v občini zaščiti kar župan, po katerem se drevo tudi poimenuje (Zakaj ne bi tega počeli tudi pri nas?!).

Pri nas poznamo precej primerov, ki je bilo izjemno drevo poimenovano po lastniku oziroma rodbini: Sgermova smreka na Pohorju, Blažonova jelka na Nanosu in Obljubkov hrast v Drnovku v Goriških brdih. Obstajajo tudi primeri poimenovanih drevesa po osebi, ki je izjemno drevo odkrila (Gerželjev macesen v Kažljaku) ali se v njega »zaljubila«: Blajeva »kraljica Struga« – bukev ob Idriji pri Idriji. Nekatera drevesa so poimenovana po tistem, ki jo je posadil, čeprav ne rastejo na njegovi parceli. Pogosta so tudi poimenovanja po:

- naseljih, križiščih oziroma ulicah – v ljubljanskih

Murglah so skoraj vse ulice poimenovane po drevesnih vrstah: Pod kostanji, Pod vrbbami, Pod topoli, Pod brezami, Pod akacijami ...;

- objektih: grajska, cerkvena, pokopališka itd. ali pa »Bar Pod murvo« v Tolminu ...;
- orientacijskih točkah: »Pri treh smrekah« na Idrijskem, »Pri debeli jelki« pri Nemcih, »Pri javorju« v Trnovskem gozdu ...

Zaradi posebnega čustvenega odnosa ali mogočnosti so se drevesa v zavesti ljudi kot zemljepisna imena ohranila do danes. V obsežnejših gozdovih najvišje in najdebelejše drevo prevzame osrednjo poimenovalno vlogo. V Trnovskem gozdu sta takšni na primer smreka v Šibrovi dolini in jelka pod Ojstrico.

»Naša« drevesa

Posebna oziroma izjemna drevesa so poimenovana tudi na Tolminskem. Nekatera so bila omenjena v prejšnjih prispevkih: lipa v Rutu, Kacijanova lipa, grajska tulpa, osamosvojitvene lipe.

Posebno radi in z zanimanjem za njeno hitro

GERŽELJEV MACESEN (»Grželjv msn«) V KAŽLJAKU (*Larix decidua* Miller – navadni macesen)

Macesen je drevesna vrsta, ki v Alpah uspeva na najvišjih nadmorskih višinah. V Sloveniji ga najdemo na višini do 1.900 m. Na dobrih rastiščih doseže višino nad 40 m, prsni premer okoli 150 cm in starost več kot 700 let. Je izrazito svetloлюбjen in temperaturno nezahteven. Iglice mu jeseni odpadejo. Les je lahek (okoli 550 kg/m³), uporaben v gradbeništvu in za stavbno pohištvo.

Vrsta: Navadni macesen uvrščamo med golosemenke (Gymnospermae), v razred iglavcev (Coniferae), družino borovk (Pinaceae) in rod macesnov (Larix).

Premjer: 29, 49, 56 cm (drevo je tridebelno); skupni premer: 100 cm

Višina: 10 m

Prirastek in vitalnost: Drevo je v zatonu življenja, kar nakazujejo suhi vrhovi, veje in votlo deblo. Žive so le še posamezne stranske vejice.

Ocenjena starost: Natančne starosti zaradi votlosti debela ni mogoče določiti. Na podlagi sorodnih proučevanj macesnov na tej nadmorski višini oce-

GERŽELJEV MACESEN – mlajšo generacijo tolminskih gozdarjev je nanj opozoril tolminski rojak in lovec Silvo Gerželj, zato smo ga po njem tudi poimenovali.

njujemo njegovo starost na več sto let.

GPS (WGS84) koordinate drevesa: N 46° 15'

12,0", E 13° 44' 53,9"

Opis pristopa: Pristopov je več – s planine na Kalu (Tolminske Ravne, Razor), s planine na Prodih (Polog), s planine pod Osojnicco (izvir Tolminke); niso enostavni in zahtevajo okoli tri ure pešhoje.

Pristop s planine pod Osojnicco: Od planine pod Osojnicco se napotimo po stezi čez Tolminko na planino Dobrenjščica (domačinsko imenovana Dabrenjščica, Dobrenjšca; 1.304 m). Od tam nadaljujemo pot proti JV po stari pastirski, danes lovski stezi, ki je sprva slabo vidna, skoraj enakomerno po nadmorski višini 1.315 m do čistine Na črčah. Od tam se po lestvah spustimo v Globoko grapo in se nekoliko nižje po stezi skozi rušje povzpneemo na drugi rob grape, kjer kraljuje zdaj že ostareli macesen (1.300 m). Kraj so že pred mnogimi desetletji poimenovali »Pr' msnu«.

Zanimivosti: Na macesen je mlajšo generacijo tolminskih gozdarjev opozoril tolminski rojak in lovec Silvo Gerželj, zato smo ga po njem tudi poimenovali. V arhivu hranimo fotografijo macesna, ki jo je pred letom 1975 posnel nekdanji gozdar Marjan Bric.

Besedilo in foto: **Dani Oblak**, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin

rast in lepoto si gozdarji in lovci ogledujemo Ven-covo brezo ob gozdarski koči v Prodih v dolini Knežce, ki jo je radostni oče Rutar posadil ob rojstvu hčerke. Danes drevo šteje več kot 40 let, v višino pa meri prek 20 m.

Bogastvo domačinskih (rodbinskih) poimenovanih dreves je tudi po vaseh. V Poljubinu so ob hišah rasli, nekateri še rasejo, orehi: Lukcov, Šviglov, Nemcov, Beblnov, Kavšček..., na travnikih pod

vasjo pa Nemcova in Mikšova japka. Na Logarščah raste slikovita Prvajneva bukev, v Bači pri Modreju nad železniško progo Lužnikova bukev, na Mostu na Soči Vugova lipa.

Na Kobariškem se lovci radi srečujejo z Bizjako-vo smreko ob borjanski planini na Miji, posebna zanimivost pa je tudi hruška Lomanova mšktelca pri Idrskem.

Bovško krasi kar nekaj zanimivih poimenovanih

dreves in krajevnih imen. Sredi Bovca na vstopu na trg raste Pircev kostanj. Lastnik je **Milan Pirc**, star več kot 90 let, brat bovške stoletnice **Darinke Pirc**. V Kotu raste velika Prochazkova lipa. Lastnik je **Valter Prochazka**, katerega stari oče je bil Čeh. Območju ob spomeniku golobarskim žrtvam v Kal - Koritnici domačini pravijo Pri Plajerjevi hruški. Tam je včasih rasla znamenita stara, debela tepka. Čeprav je od poseka že več kot 40 let, se ime še uporablja. Brvi čez reko Sočo pod Kal - Koritnico se je oprijelo ime Na breki. Tam je včasih rasla debela jerebika (v vasi jo zmotno kličejo breka - po njenem sorodniku Breku), ki je že davno ni več, ime pa je ostalo. Jedlovke je ime predela v grapi potoka Slatenik, kjer so včasih rasle jelke (domačinsko je jelka jedla). Tam je sedaj bukov gozd, ime Jedlovke pa je ostalo. Pravilno pa ponazarjata današnja podoba zemljepisni imeni Mesnovka, predel ob mangartski cesti na zgornji gozdni meji, kjer raste macesnov gozd (macesen je po domačinsko mesn), in Na ušju, predel nad Bovcem proti Plužnam, kjer rastejo črne jelše.

LOMANOVA MŠKTELCA PRI IDRISKEM

(*Pyrus sp.*)

Premjer: 93 cm

Višina: 19 m

GPS (WGS84) koordinate drevesa: N 46° 13' 19,8", E 13° 36' 03,2"

Zanimivosti: O Lomanovi mšktelci nas je obvestil **Ivan Šavli** iz Idrskega, širši okolici znan po zbiranju ostalin iz preteklosti. Hruška je izjemna po svoji spoštljivi debelini, pa tudi po starosti, saj naj bi bila po ustrežnih virih stara več kot 500 let. Kar pomni najstarejši domačini, ima mšktelca ime po rodbini lastnikov.

Izjemna je tudi sorta hruške, ki ima zanimivo ime. Hruška ima majhne, sladke plodove mšktelce, a ne rodi vsako leto. Spomladi zelo bujno cveti. Od kod izvira ime, ni znano, in tudi izvor sorte je skrivnost. Na Koroškem je manjši kraj Mušketil in morda so predniki od tam prinesli sadike. Po navedah Ivana Šavlija je takih sort hrušk v Zgornjem Posočju zelo malo, le v okolici Idrskega in Drežnice.

V preteklosti so plodove mšktelce sušili v krušnih pečeh ali »pajštvah«. Posušene mšktelce so kuhali v času košnje po senožetih, saj je bila pijača zdrava in je odžejala.

Opis pristopa: Dostop do Lomanove mšktelce je po poljski poti, ki se odcepi navzgor na travnik z

LOMANOVA MŠKTELCA – Kar pomni najstarejši domačini, ima mšktelca ime po rodbini lastnikov. Izjemna je tudi sorta te hruške, ki ima zanimivo ime. Hruška ima majhne, sladke plodove mšktelce, a ne rodi vsako leto. Od kod izvira ime, ni znano, in tudi izvor sorte je skrivnost. Na Koroškem je manjši kraj Mušketil in morda so predniki od tam prinesli sadike. Foto: Ivan Šavli

glavne ceste tik pred mostom pred Idrskim iz toliminske smeri.

Edo Kozorog, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin

Drevesa se skrivajo tudi v naših srcih

Gozd in drevesa blagodejno vplivajo na naša čutila ter duhovno in psihično počutje. Akademik **Anton Trstenjak** je zapisal, da sprehod skozi gozd bolj zaleže kot vsi praški, tablete in injekcije skupaj. In če ob sebi čutiš razumevaločega človeka, ljubljeno žival in »svoje« drevo, je notranja harmonija popolna. Zato poimenuj drevo, ki ti je pri srcu, ali ga posadi, da ga bodo morda nekoč poimenovali po tebi. Imejte svoje drevo!

Dani Oblak, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin

Viri:

JABEC, Boštjan. (2006). Idrsko – Mlinsko. [Online]. Kraj izida: Idrsko. Datum zadnjega popravilja: 2. 9. 2010. [Datum in čas citiranja: 7. 9. 2010, 14:26]. Dostopnost: http://www.idrsko.si/16701/116401.html?session*id=key*=session*id=val

Ustni viri:

DAKSKOBLER Igor, GERŽELJ Silvo, KOZOROG Edo, KUŠČER Igor, MLEKUŽ Iztok, OBID Egon, PAGON Rajko, PAVŠIČ Marko, PELHAN Emil, ŠAVLI Ivan, ZORN Helena.

Utrinki

GEOGRAFI ZA RAZVOJ OBČINE TOLMIN

Občina Tolmin – Med 12. in 21. julijem so se po toliminski občini poticali nadebudni geografi iz vse Slovenije. Pod vodstvom organizatorjev **Tamare Klar, Tanje Mrak, Jake Ortarja** in **Mojce Podobnik** ter ob strokovni podpori **Radovana Lipuščka** se je namreč odvijal raziskovalni geografski tabor Sotočje mladih možganov in aktualnih izizovov.

Tabor, ki se ga je udeležilo 26 študentov geografije s Filozofske fakultete v Ljubljani, je potekal v okviru Društva mladih geografov Slovenije. Že v aprilu so se udeležili strokovne ekskurzije po občini Tolmin in se na ta način bolje spoznali z območjem. Na samem taboru je delo potekalo v

UDELEŽENCI RAZISKOVALNEGA GEOGRAFSKEGA TABORA po zaključni javni prireditvi pred prostori Krajevne skupnosti Volče. Foto: Matej Blatnik

štirih raziskovalnih delavnicah; ena se je ukvarjala s planinami v dolini Tolminke, druga s pisanjem in dopolnjevanjem vsebin za nove informativno-poučne table v dolini Tolminke, tretja je preučevala, ali Tolmin deluje kot urbano središče in kakšne so javne prometne povezave, udeleženci četrte delavnice pa so raziskovali zgodovino, sedanje stanje in nadaljnji razvoj naselij Volče, Most na Soči in Postaja. Cilj raziskovalnih delavnic je, da so rezultati uporabni v lokalnem okolju, zato je tabor potekal v sodelovanju z Občino Tolmin, Lokalno turistično organizacijo Sotočje, Posoškim razvojnim centrom in Triglavskim narodnim parkom – te organizacije bodo rezultate raziskovalnih delavnic uporabile v svojih nadaljnjih projektih.

B: Bôvec in Bregínj

Bôvec -vca m (krajevno ime V 13°33' S 46°20'), v *Bôvcu*, pridevnik *bôvški*, prebivalsko ime *Bovčan*, -ánka, narečno krajevno ime *Bac*, roditeljsko *Becà* in *Bóuc*, roditeljsko *Bupcà*; nemško *Flitsch*, furlansko *Plèz*, italijansko *Plezzo*, starejši zapisi: leta 1070 *Plecium*, *Pletium*, 1174 *Fliz*, 1181–96 *Vlicez*, 1257 *de Plezio*, 1377 *de Pleç*. Ime v 12. in 13. stoletju ne pomeni le naselja, marveč tudi celoten okraj, kraje ob zgornji Soči, vključno s Trento.¹ Izhodiščno slovensko **Blvcb*, roditeljsko **Blvcb*² je predslovanskega izvora in etimološko ni pojasnjeno. Sodeč po furlanskem in nemškem imenu, je predloga neki romanski refleks za **Plitium* ali **Pletium*,³ kar je morda v neki nezadovoljivo pojasnjeni zvezi z antičnim gorskim

imenom *Phligadiai*, omenjenem pri Strabonu, ali krajevnim imenom *Phlygades*.⁴ Manj verjetno je povezovanje s filološko spornim antičnim krajevnim imenom *Ampleti-um*,⁵ še manj s krajevnim imenom *Planta*, ki se na tem področju omeinja leta 734.⁶

Bregínj -a m (krajevno ime V 13°25' S 46°16'), v *Bregínju*, pridevnik *bregínjski*, prebivalsko ime *Bregínjec*, -njka; lokalno *Brgín*, narečno *Bargín*, furlansko *Bergogne*, italijansko *Bergogna*, starejša zapisa: leta 1170 *in Vergia*, *Vergín*, 1275 *Bergona*. Od tod priimek *Berginc*, leta 1387 *Bergignez*.⁷ Izhodiščno slovensko *Brgín* < slovansko **Bvrgýnъ*, roditeljsko **Bvrgýnъ*, je prevzeto iz romanskega *Bergōna*,⁸

kar etimološko ni pojasnjeno. Malo verjetna ali vsaj nedokazljiva je domneva, po kateri naj bi bilo ime tvorjeno iz nekega substratnega občnega imena, ki naj bi se ohranjal v švicarsko nemškem *Bergaun* 'skedenj, koliba za seno'.⁹ Morda je ime sorodno z antičnim krajevnim imenom *Bergomum*, danes italijansko *Bergamo*, kar je verjetno keltskega izvora.¹⁰

Opombe:

¹ Kos, USP II, 44.

² Primerjaj poleg navedenega narečnega gradiva še tersko v Subidu 'Buc, roditeljsko Bu:ca, mestnik u Bu:cu (Šekli SSJLK XLII, 222, StP, 151). Korektno standardizirano bi se torej ime moralo pisati Bôlc.

³ Ramovš, ČJKZ VI, 25 = ZD II, 237, izhaja iz Pletii. Slovanski b- je lahko substitut za izvorno ph- ali kakor v primeru hrvaškega Bûzet < *Bûzēb iz antičnega *Pīlquentum, kar je po disimilaciji nastalo iz Pinquentum (Ramovš, ČJKZ VI, 25 = ZD II, 237; Šekli, SSJLK XLII,

222, StP, 151). Nastanek slovanskega -c- iz romanskega -tj- je problematičen, saj bi iz tega pričakovali slovansko *-t- > *-č- > slovansko -č-. Zato se zdi verjetneje, da je slovansko *Blvcb prevzeto že iz neke romanske predloge z razvitim zlitnikom -c- iz latinskega -ti- (o problemu nastanka -c- neustrezno Bezljaj, ESSJ I, 36).

⁴ Bezljaj ESSJ I, 36; Šekli, SSJLK XLII, 222, ZOLI, 156 s.

⁵ Tako Škrabec, JS I, 212.

⁶ Tako Kelemina, SR IV, 183.

⁷ Torkar, Mag., 55.

⁸ Ramovš, KZg., 26, ČJKZ VI, 25 = ZD II, 237; Skok, ČJKZ VI, 2; Merku, KISZ, 51. Narečne podatke, ki kažejo na to, da bi bila upravičena pisava Brgín in da je ime pripadalo končniškemu naglasnemu sklanjatvenemu vzorcu (npr. v Subidu Br:ín, roditeljsko Br:ína, mestnik u Br:íne, na ldrskem Bery:ín, z Bery:ina), navaja Šekli, SSJLK XLII, 222, ZOLI, 157, StP, 151.

⁹ Kelemina, SR IV, 183.

¹⁰ Verjetni keltski izvor imena Bergomum domneva Sims-Williams, ACPN, 199, 201.

Vir: SNOJ, Marko 2009: Etimološki slovar Slovenskih zemljepisnih imen. Ljubljana: Mordrian založba, d.o.o., in Založba ZRC.

Utrinki

Raziskovalni geografski tabor se je uspešno in z veliko novimi pobudami ter navdihom za prihodnost končal z uradno predstavitvijo rezultatov v prostorih Krajevne skupnosti Volče.

Organizatorji smo zelo veseli rezultatov letošnjega tabora, ki so vsekakor dosegli ali celo presegle naše cilje, objavljeni pa bodo tudi v zborniku. Upamo, da se bodo predlogi, ki so jih udeleženci podali, v prihodnje udeležili in spodbudili nadaljnji razvoj v tolminski občini.

Tanja Mrak, organizatorka tabora

MOTO TOČKA ZA VEČJO VARNOST MOTORISTOV

Bovec, Kobarid – Policijska uprava Nova Gorica je v sodelovanju z moto klubom OK Riders v času turistične sezone za voznike enoslednih motoristov vozil organizirala štiri preventivne prireditve Moto točka; druga je bila organizirana začetek julija v Kobaridu, zadnja pa začetek avgusta pri Penzionu Boka pri Bovcu (ostali dve sta bili organizirani v Desklah in Spodnji Idriji). Akcije so izvajali ob nedeljah, ko se po naših cestah vozi veliko motoristov.

Policiisti so motoriste in druge obiskovalce seznanili s postopki policije v cestnem prometu in jim delili

SKUPNI CILJ MOTO TOČK je ozaveščanje voznikov in širše javnosti o problematiki vožnje z enoslednimi vozili ter seznanjanje s posledicami prometnih nesreč, v katerih so udeleženi motoristi; ti so namreč v prometu manj vidni in zato še posebej ogroženi. Foto: Arhiv Policijske uprave NG

preventivno gradivo. Člani OK Riders so razdeljevali zloženke s preventivno vsebino in odsevne brezrokavne ter opozarjali na previdno vožnjo. Na prireditvi so sodelovali tudi predstavniki občine in zavarovalnice, prodajalci motoristične opreme, člani Avto-moto zveze Slovenije in drugi. Moto točka je bila ustrezno označena, da jo je lahko vsak udeleženec cestnega prometa pravočasno opazil. Ustavilo se je največ domačih voznikov, med tujci pa so izstopali Italijani. V Kobaridu se je skupaj ustavilo okoli 200, v Bovcu pa okoli 250 motoristov.

Skupni cilj moto točk je bil ozave-

ščanje voznikov in medijev o problematiki vožnje z enoslednimi vozili ter seznanjanje s posledicami prometnih nesreč, v katerih so udeleženi motoristi; ti so namreč v prometu manj vidni in zato še posebej ogroženi. Policijski inšpektor **Drago Ozebek** iz Sektorja uniformirane policije na Policijski upravi Nova Gorica, pobudnik prireditve, je ob zaključku povedal, da so bile moto točke med vozniki in drugimi obiskovalci dobro sprejete. S tovrstnimi preventivnimi aktivnostmi bodo nadaljevali tudi prihodnje leto, ko bodo vsebine še nadgradili.

Mateja Kutin

MLADINSKI HOTEL TUDI V POSOČJU

Tolmin – Medtem ko Občina Bovec še vedno ni našla novega lastnika oziroma vsaj upravljavca stavbe, v kateri naj bi ta uredil mladinski hotel, je trenutno edini hotel v Posočju hotel Paradiso v Tolminu, ki ga je nad istoimenskim barom sredi mesta uredil najemnik poslovnih prostorov **Damir Novšak**. Hostel je prve goste sprejel v začetku julija, ko se je v Tolminu odvijal Metalcamp. Novšak se je odločil urediti mladinski hotel v prostorih nad barom, ki dotlej niso bili izkoriščeni, dodatno pa ga je preprčalo še dejstvo, da Posočje do sedaj ni imelo hostla. Hostel Paradiso na 280 m² površine svojim gostom ponuja štiri mešane sobe s francoskimi posteljami oziroma pogradi ter skupne sanitarije in kopalnico. V skupnem prostoru je 24 do 26 gostom, kolikor jih lahko sprejmejo, na voljo televizija, dva računalnika z brezplačnim dostopom do spleta, čas pa si bodo lahko krajšali tudi z izbranimi filmi in knjigami.

Novšak je z začetnim odzivom na svojo novo ponudbo izredno zadovoljen, saj je povpraševanje presevalo njegova pričakovanja. Kot je povedal, med gosti prevladujejo tujci in mladi ljudje, hostel pa bo imel svoja vrata odprta vse dni v letu.

Špela Kranjc

France Bevk – najplodovitejši primorski pripovednik

Med avtorji, katerih obletnice slavimo v letu 2010, je najširšemu krogu bralcev verjetno najbolj domač prav France Bevk. Tako je z mladinskimi pisatelji, s katerimi smo se srečali že v rani mladosti, ko smo se učili sestavljati in povezovati črke v smiselne enote. Prve povesti in črtice ostanejo zapisane v spominu za vselej, še posebej, če so tako pre-tresljive in sočutje vzbujajoče kakor Bevkove.

Franceta Bevka se mnogi še vedno spominja-jo tudi za živa, ko je obiskal njihov razred in šolo – nikoli namreč ni zavrnil povabila med učence in obiskal je domala vse šole širom Slovenije, mnoge po večkrat. Nič čudnega, da prav po njem danes mnoge nosijo ime, še nam najbližja tolminska.

V letošnjem septembru mineva 120-letnica njegovega rojstva in 40. obletnica smrti, oboje 17. septembra, saj je umrl na svoj 80. rojstni dan. Bevkove korenine segajo v cerkljansko vasico Zakojca; bil je najstarejši izmed osmih otrok čevljarja Ivana in njegove žene Katarine. Osnovno šolo je dovršil v ljudski enorazrednici v Bukovem. Šolanje je nadaljeval kot trgovski vajenec v Kranju, a se je kmalu vrnil v domače hribe in pomagal očetu. Kasneje je v Gorici dokončal učiteljske, po maturi leta 1913 pa poučeval v domačih vaseh – v Orehku in Novakih nad Cerknim. Leta 1917 je moral vstopiti v vojsko, saj so ga poslali na fronto v Galicijo, Bukovino in v Ukrajino, do Odese. Čez leto se je vrnil v Radgono in tam dočakal razpad Avstro-Ogrske.

FRANCE BEVK – pisatelj, pesnik, urednik, režiser, scenarist in prevajalec. Foto: fototeka Cerkljanskega muzeja

Bevka je pisanje zamikalo že zgodaj in lahko rečemo, da je svoje življenje predal literaturi. Že pri 16. letih mu je revija *Domači prijatelj* objavila črtico *Vstajenje*. Prve pesmi je pošiljal tudi dijaškemu listu *Zora* in urednici Domačega prijatelja Zofki Kvedrovi. Še pred vojaškim vpoklicem je bil zaradi pisanja pregnan, njegove črtice je oblast zaplenila, problematična je bila protivojna vsebinska naravnost njegove mladostne proze. Učiteljevanje je po vojni opustil in se posvetil pisanju, kruh pa služil z urejanjem ljubljanskega *Večernega lista*. Kasneje je uredniško delo nadaljeval in urejal kulturne rubrike časopisa *Slovenec*. Ukvarjal se je tudi z gledališčem – vodil je Ljudski oder in režiral.

Bevkova prva knjiga *Pastirčki pri kresu in plesu* je izšla leta 1920 v Ljubljani. Namenjena je bila otrokom in mladim, tako kot še mnogo kasnejših. Tega leta se je iz Ljubljane preselil v Gorico, kjer je kot branitelj slovenstva vseskozi odločno stregel slovenskemu jeziku in kulturi. Delal je v uredništvu *Mladike* ter urejal politični list *Goriška straža* in humoristično revijo *Čuk na pal'ci*. Objava satire

Utrinki

OBALA JE GOSTILA ZGORNJE POSOČJE

Koper – V nizu prireditev Mesto se predstavi, ki se že nekaj let zapovrstjo odvijajo v Kopru, je Zgornje Posočje tudi letos pustilo svoj pečat – v soorganizaciji Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in Turistične zveze Gornjega Posočja (TZGP) se je konec julija predstavilo s kulturnim programom za staro in mlado ter s pestro ponudbo na stojnicah.

Na odru koprskeske Taverne je s predstavo *Mavrična* ribica nastopila gledališka skupina Vrtinec iz Bovca, za raznovrstno glasbeno ponudbo sta skrbela Pihalni orkester Tolmin in Glasbena skupina Dednina, s plesi, značilnimi za območje, od koder prihajata, pa sta se predstavili folklorni skupini Gora s Šentviške Gore in Razor iz Tolmina. Slednja je s seboj pripeljala tudi svojo dramsko sekcijo, doma pa nista ostala niti legendarna *Angelca* in *Ludvik*, ki sta celotni program začinila s humorjem.

Vse tiste redke mimoidoče, ki jih na prizorišče niso privabili glasba, petje in ples, pa je v vsaj kratek postanek prepričala pestra ponudba na stojnicah, kjer ni manjkalo domačih mlečnih izdelkov iz kravjega oziroma ovčjega mleka. Z nizom izdelkov programa W'ca z B'ca iz domače volne se je predstavila *Alenka Kravanja* iz Bovca, bogato kulturno in tehniško dediščino Baške grape so na svoji stojnici prikazali predstavniki društva Baška dediščina, z večino pletenja košar in drugih izdelkov iz vrbja pa je ponovno navdušil *Ladko Trebše* iz Srpence. Ponudnikom na stojnicah se je s svojimi izdelki iz lesa pridružila tudi družina iz Poljan. Da kraji Zgornjega Posočja obiskovalcem ponujajo še mnogo več in da je našo deželo, njene lepote ter zgodbe treba doživeti v živo, sta mimoidočim s številnim slikovnim gradivom pripovedovali predstavnici TZGP.

Tako je bil Koper v prijetno vetrovnem, sončnem in ravno prav toplem dnevu v vrhuncu poletne turistične sezone (spet) v znamenju Zgornjega Posočja.

Foto: arhiv TZGP

v slednji ga je stala štiri mesece zapora. Zapori so se v času ostrih italijanskih nacionalističnih pritiskov kar vrstili, na prostosti pa se je še naprej gibal v vidnih literarnih krogih in sodeloval pri urejanju in pisanju več revij. Bevk se je Goričanom posebej priljubil – postavili so mu spomenik, po njem se imenujeta glavni mestni trg in osrednja splošna knjižnica.

Bevk je bil občutljiv popisovalec realnih razmer, ki so stiskale primorske ljudi. Posebej se ga je dotaknilo trpljenje ubožnih otrok, katerih zgodbe je opisal v mnogih črticah – od *Pestrne*, *Grivarjevih otrok*, *Malega upornika* in *Pastircev* ter drugih. Z vso spretnostjo in pozornostjo do običajnega, domačega človeka se je poglobljajal v čutenja in doživljanja ljudi, ki so izhajali bodisi iz njemu bližnjega cerkljanskega hribovja bodisi iz urbanega okolja. Bevk je bil neprizanesljiv do porajajoče se neizprosne fašistične oblasti. Še pred začetkom druge svetovne vojne je tako nastalo njegovo najboljšo delo *Kaplan Martin Čedrmac*. Sam je trdo roko sovražnikov slovenskega življa občutil v času druge vojne, ko so ga kmalu po vstopu Italije v vojno internirali in ga onemogočili skoraj do kapitulacije Italije. Leta 1943 je pobegnil iz zapora in postal eden pomembnejših voditeljev narodnoosvobodilnega gibanja v Slovenskem primorju. France Bevk je bil novi jugoslovanski oblasti bolj všeč, zato ta ni skoparila z odlikovanji in častmi: bil je predsednik Društva slovenskih pisateljev, prvi podpredsednik Slovenske Matice, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter večkratni Prešernov nagrajenec.

Bevkovo literarno delo je eno najobsežnejših v slovenski književnosti. Raznoliko je tudi žanrsko; sprva zajema pesmi, kasneje pa zgodovinske in sodobne romane, novele, povesti, črtice, drame, mladinske povesti in pesmi, filmski scenarij, potopis in prevode. Že ob njegovi sedemdesetletnici so naštelj prek 100 izdaj. Zglede je kot pisatelj iskal med domačimi sodobnimi avtorji, nagovarjala ga je poetika **Otona Župančiča**, pisateljsko pa je nanj močno vplival **Ivan Cankar**. Blizu mu je bil izraziti

BEVKOVA DRUŽINA – France Bevk stoji levo zgoraj poleg očeta. Foto: fototeka Cerkljanskega muzeja

France Bevk: pisatelj, pesnik, urednik, režiser, scenarist, prevajalec

Datum, kraj rojstva: 17. september 1890, Zakojca pri Cerknem

Datum, kraj smrti: 17. september 1970, Ljubljana

Najpomembnejša dela: *Kaplan Martin Čedrmac* (1938), *Tuja kri* (1954), *Človek proti človeku* (1930), *Lukec in njegov škorec* (1931), *Pastirci* (1935), *Pestrna* (1939), *Mladost med gorami* (1960)

realizem, ki še danes med bralci zaradi težkih socialnih razmer, ki jih popisuje, zbujajo nelagodje in močna doživetja ob prebranem. Sodobnemu otroku vse težje doumljiva je sicer še vedno najbolj priljubljena Bevkova povest *Pestrna* o mali Nežki in njeni punčki Pikapolonici. Nežka mora še nedorasla v službo za pestrno, kjer pa jo čakata hu-

da stiska in izkoriščanje. Nežka kljub temu verjame v boljše čase in dobre ljudi. Bevkovi ljudje so namreč polni ljubezni v borbi za vsakdanje vrednote – kruh, domačijo, zemljo ali celo zgolj za življenje. Ker mu je bila vseskozi na sledi fašistična policija, je nekatera izdal pod psevdonimom **Pavle Sedmak**. Njegova dela so izšla tudi v Izbranih spisih v 12 knjigah.

Obletnico rojstva in smrti pisatelja Franceta Bevka so rojaki na Cerkljanskem septembra slovesno obeležili s kulturno prireditvijo.

Špela Mrak

Viri:

JANEŽ S., RAVBAR M. (1978). *Pregled slovenske književnosti*. Maribor: Založba Maribor.

BRENKOVA K. (1997). *Srečanja z umetniki*. Ljubljana: Založba Karantanija.

ŽBOVEC M. (2010). *Slovenski književniki rojeni od leta 1870 do 1899*. Ljubljana: Založba Karantanija.

Utrinki

čja – kot bi nastopajoči in ponudniki poleg plesa, glasbe, gledališča, humerja, obilice dobre volje ter lokalnih izdelkov in dobrot na obalo pripeljali tudi svež gorski vetrič.

Nataša Humar, TZGP

ATELJE POD KRKOM

Drežnica – Predzadnjo avgustovsko soboto je podkrska vas Drežnica postala pravi atelje. Že peto leto zapored je namreč gostila likovno srečanje, ki ga organizira Kulturno društvo slikarjev amaterjev Tolmin (DSAT). Letošnje srečanje, ki se ga je udeležilo 63 slikarjev iz Slovenije in tujine, so pripravili v sodelovanju z Ustanovo Fundacija »Poti miru v Posočju«. Naj ob tem dodamo, da gre za največje tovrstno srečanje v tem delu Slovenije.

Umetniki so ustvarjali od jutranjih ur do poznega popoldneva. Kot je v sporočilu za javnost zapisal predsednik DSAT **Gregor Maver**, so »poleg ahi-

DREŽNICA JE TUDI LETOS POSTALA SLIKARSKI ATELJE. Na ustvarjalnem srečanju se je zbralo prek 60 umetnikov, ki so poleg arhitekturnih vedut in krajinskega pejzaža ustvarili tudi nekoliko bolj abstraktna likovna dela. Foto: arhiv DSAT

Po nova znanja v Wales

Društvo rejcev drobnice Zgornjega Posočja je konec julija organiziralo strokovno ekskurzijo v Wales, kjer smo udeleženci v petih dneh izvedeli veliko novega s področja ovčereje in spoznali dejavnosti, vezane na tamkajšnje podeželje.

Prvi del strokovne ekskurzije se je nanašal na dvodnevni ogled največjega kmetijskega sejma na Royal Welsh Showu v Veliki Britaniji, ki je v petih dneh gostil več kot 600.000 obiskovalcev. Za lažjo primerjavo: naš največji mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA v Gornji Radgoni v zadnjih letih obišče okoli 130.000 obiskovalcev.

Razstavne živali izjemno negovane

Udeleženci ekskurzije smo hitro spoznali, da se Valičani svojega osnovnega kapitala dobro zavedajo. Na sejmu so namreč bolj kot kmetijska mehanizacija prevladovali živali, saj tamkajšnje kmetovanje pomembno zaznamuje živinoreja. Razstavnih

živali (drobnica, govedo, konji, prašiči, perutnina in zajci) je bilo več kot 8.000. Živali so bile izjemno negovane, na kar pri nas velikokrat pozabimo. Na sejmu je bilo več kot 1.000 ponudnikov, ki so predstavljali in prodajali kmetijske pripomočke, živila, izdelke ročnih spretnosti, tradicionalne dobrine in podobne stvari.

Najbolj je bila polna hala, kjer so predstavljali prehrabene produkte. Animacija je bila na vsakem koraku; na vsakem prizorišču se je odvijalo kakšno tekmovanje, ocenjevanje ali prikazi. Tekmovali so jezdec konj, kovači, gozdarji ... V času našega obiska se je odvijalo tudi svetovno prvenstvo v striženju ovc, na katerem so tekmovalci v dveh tekmovalnih

dneh ostrigli okoli 1.500 ovc. V kvalifikacijah smo – kolikor je bilo to sploh mogoče – bučno navijali za slovenska predstavnika **Alojza Novaka** in **Andreja Skubina**, ki pa se žal nista uspela prebiti v drug krog. Prava paša za oči so bili finalni obračuni pred nabito polnimi tribunami. Primat v strojnem striženju so potrdili Novozelandci, v ročnem striženju pa so se najbolje odrezali predstavniki afriških držav. Novozelancu se

OGLED VETRNE KMETIJE (angl. »WIND FARM«) – Ta dopolnilna dejavnost na kmetiji se je v danih okoliščinah izkazala za rentabilno, tako da kmetje sedaj razmišljajo o postavitvi tretje serije. Trenutno je postavljenih 62 vetrnih turbin. Za naložbo, ki se jim je povrnila po osmih letih, so se odločili kljub temu, da od države niso prejeli nobene finančne spodbude. **Foto: Peter Domevšek**

Utrinki

► *tekturnih vedut in krajinskega pejzaža ustvarili tudi nekoliko bolj abstraktna likovna dela, ki odražajo lastno interpretacijo vidnega. Raznolikost likovnih praks so dodatno podkrepile tudi različne tehnike – akril, olje, asemblaž in akvarel.* Dogodek je bil v prvi vrsti namenjen umetnikom, vsekakor pa je bil zanimiv tudi za obiskovalce, ki so si poleg lepote kraja lahko ogledali tudi proces ustvarjanja likovnih del in dela, ki so jih slikarji razstavljali.

20 sodelujočih umetnikov, izbranih s strani strokovne komisije, predstavlja svoja dela širši javnosti prav v teh dneh na zaključni skupni razstavi v prostorih omenjene fundacije.

Mateja Kutin

RAZOR, TI MOJE KRALJESTVO

Planina Razor – »Razor, ti moje kraljestvo ...« je odmevalo po planini, ko so se mladi planinci in planinke iz Planinskega društva (PD) Tolmin odpravili novim dogodivščinam naproti. Mladinski odsek PD Tolmin

MLADI PLANINCI SO SPOZNAVALI LEPOTE PLANINE RAZOR. V dopoldanskem času so v spremstvu izkušenih vodnikov osvajali okoliške vrhove. **Foto: arhiv PD Tolmin**

je namreč tudi letos med 6. in 10. julijem organiziral planinski tabor na planini Razor, katerega se je udeležilo 26 mladih iz OŠ Franceta Bevka Tolmin, OŠ Dušana Muniha Most na Soči in OŠ s prilagojenim programom Tolmin.

Planinci so spoznavali lepote planine Razor in tolminsko-bohinjskih gor. V dopoldanskem času so v spremstvu izkušenih vodnikov **Vinka**

Pagona in **Valterja Černigoja** osvajali okoliške vrhove; povzpeli smo se do Škrbinske plošče, izvedli pohod po krožni poti do Dolenjega Kala in planine Kal, se razgledali z Vogla in se za posladek s prevala Globoko zazrli v Triglav. V popoldanskem času so potekale različne dejavnosti, povezane s planinsko šolo, ki smo jih izvajale mentorice planinskih skupin **Majda Pagon**, **Špela**

Borovničar, **Andreja Koren** in **Mojca Florjančič**, za kratek čas pa sta se nam pridružili tudi mentorici **Melita Drol** in **Zalka Uršič**. O osnovah prve pomoči je mlade planince podučila medicinska sestra in vodnica **Slavica Boljat**. Dogaianje so popestrili nadzornik Triglavskega narodnega parka **Gorazd Kutin**, ki nam je ob diapozitivih pripovedoval o življenju ljudi in živali v parku, člana Gorske reševalne službe Tolmin **Iztok Koren** in **Martin Štendler**, ki sta prikazala reševanje iz soteske, ter varuh narave **Denis Medved**, ki nam je približal svoje delo in pomen varovanja narave. Obiskali smo tudi mlekarno, si ogledali postopek izdelave sira in skute ter se najedli »abriblow«. Za naše lačne želodčke in dobro počutje v koči sta poskrbela oskrbnika.

Najboljše smo prihranili za konec: plezanje, kres in planinski krst – brez tega tabora pač ne bi bil pravi tabor. Preživeli smo pet lepih dni v planinskem rajju, v dolino pa nas je pospremila pesem ter misel na domače in dom.

Mojca Florjančič, vodja tabora

je ura zaustavila pri dobrih 14 minutah, ko je v boks potisnil zadnjo od 20 ovc, kolikor jih je bilo treba ostriči v finalnem obračunu.

Po vsem vidnem smo si le s težavo predstavljali, kako organizirati tako masovno sejensko ponudbo ter ob masi udeležencev, razstavnih živali in obiskovalcev poskrbeti za nemoten potek prireditve.

Valižanski rejci zadovoljni s poslovnimi rezultati

Sledil je dan na podeželju. Obiskali smo tri kmetije in klavnico, kjer smo se podrobno seznanili z načinom dela. Prva kmetija, ki smo jo obiskali, je bila značilna za obiskano območje. Na okoli 100 ha redijo okoli 300 ovc in 100 glav goveda mesnih pasem.

Noben rejec drobnice se ni pritoževal nad poslovanjem. Povpraševanje je očitno dovolj veliko, da si z njim ne belijo glave. Odkupna cena je trenutno zanje ugodna.

Kmetijska gospodarstva so zasnovana kolikor je le mogoče celostno, kot zaključena enota, kar jim omogoča enostavno manipulacijo. Vse pašne in travne površine so obdelane v kombinaciji paša - košnja ali paša - mulčenje, kar ohranja visoko kakovost površin. Veliko pozornost name-

STROKOVNA EKSKURZIJA DRUŠTVA REJCEV DROBNICE ZGORNJEGA POSOČJA V WALES – Konec julija so udeleženci v petih dneh izvedli veliko novega s področja ovčereje in spoznali dejavnosti, vezane na tamkajšnje podeželje. Foto: arhiv PRC

najo osnovni čredi. Selekcija na mesni tip in ohranjanje domačih pasem je pri njih velikega pomena.

Sledil je ogled vetrne kmetije (angleško »wind farm«), kot Valižani imenujejo vetrne elektrarne. Ta dopolnilna dejavnost na kmetiji se je v

danih okoliščinah izkazala za rentabilno, tako da sedaj razmišljajo o postavitvi tretje serije. Trenutno imajo postavljenih 62 vetrnih turbin. Za naložbo so se odločili kljub temu, da od države niso prejeli nobene finančne spodbude. Naložba se jim je po-

vrnila že po osmih letih.

Naša odprava si je nato ogledala eno izmed petih govedorejskih kmetij, ki se na tem območju še ukvarja z mlečno proizvodnjo. Čeprav nismo zaznali kakšnih bistvenih tehnoloških presežkov, je treba ponovno

Utrinki

ZELENI TEDEN PLANINCEV IZ TOSKANE

Zgornje Posočje – Skupina planincev, članov zveze Trekking Italia – Firenze, je v začetku avgusta v Posočju preživela enotedenske pohodniške počitnice, ki so jih poimenovali kar zeleni teden. K nam so jih privabile lepote gora in čistost rek, bujnost narave, zeleni gozdovi, planine, ohranjena kulturna krajina, predvsem pa gostoljubje in prijaznost domačinov. Povod za obisk destinacije so bili tudi urejeni muzeji na prostem ter strnjen pregled bojev in trpljenja mnogih narodov na soški fronti v Kobarškem muzeju.

Večina planincev je prišla iz Firenc in Vicchia, ki je s Tolminom pobraten že skoraj tri desetletja. Tudi to je bil eden izmed motivov, da so pohodniki za letošnji počitniški cilj izbrali prav naše kraje. In iz tega razloga so se udeleženci neformalno srečali s tolminskim županom **Urošem Brežanom**, poklepotali pa so tudi s **Stankom Kovačičem**, ki je leta 1981 kot takratni župan podpisal listino o pobratenju z občino Vicchio.

SKUPINA PLANINCEV IZ TOSKANE je v avgustu preživela enotedenske pohodniške počitnice v Posočju. Foto: arhiv zveze Trekking Italia – Firenze

V sodelovanju s Planinskim društvom Tolmin smo jim pri Turistični zvezi Gornjega Posočja (TZGP) že pozimi pripravili predloge planinskih pohodov z vključitvijo številnih kulturno-zgodovinskih znamenitosti in ogledi naravnih vrednot. Tako so lahko zeleni teden objavili v brošuri z letnim programom. Izbrali so pohode na planino Razor in na Globoko, v Polog in k izviru Tolminke, skozi

Tolminska korita v Čadrg in na Žlejšn, na Solarje in Kolovrat, na planino Kuhinja in Kožljak. Dan pred odhodom pa so si obarvali čisto turistično in se z avtovlakom popeljali do Bohinjske Bistrice ter od tam naprej na Bled. Vmes pa so na svojih izletih pokušali tudi lokalne dobrote: sir tolminc, joto, polento in friko, skutne štruklje, manjkala pa niso niti domača žganja.

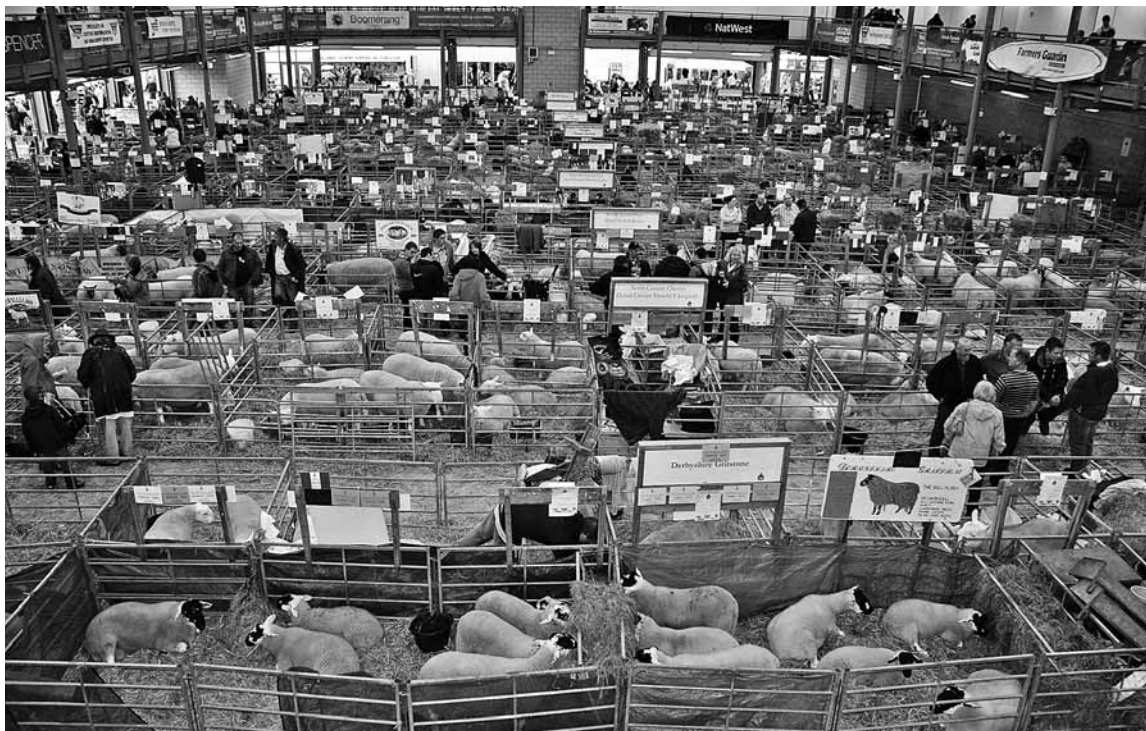
Za konec lahko rečemo le, da smo gostitelji veseli, da so se naši društveni kolegi po treh letih spet odločili za zelene počitnice pri nas, saj lahko na ta način ohranjamo medsebojne stike, razvijamo in nadgrajujemo prijateljstva.

Mojca Rutar, TZGP

KLOBUK ZELENE MUŠNICE DOVOLJ ZA SMRTNI IZID

Bovec – Ali ste vedeli, da imamo v Sloveniji 65 vrst in tri rodove zaščitnih gob, ki jih ne smemo nabirati? Ste vedeli, da je največja dovoljena količina nabranih gob dva kilograma na osebo dnevno? Ker pa se je gobarska sezona začela že pred časom, naj vam tokrat postrežemo z nekaterimi koristnimi informacijami, ki vam utegnejo priti prav.

Začetek septembra se je na tridnevnem srečanju zbrala družina enajstih mikologov amaterjev z različnih koncev Slovenije. V manjših skupinah so pregledali sedem vnaprej izbranih lokacij na Bovškem in ob tem ponovno potrdili, da ima to območje

NAJVEČJI KMETIJSKI SEJEM NA ROYAL WELSH SHOWU V VELIKI BRITANiji – Na sejmu so bolj kot kmetijska mehanizacija prevladovali živali, saj tamkajšnje kmetovanje pomembno zaznamuje živinoreja. Razstavnih živali (drobnica, govedo, konji, prašiči, perutnina in zajci) je bilo več kot 8.000. V hali na fotografiji so bile denimo razstavljene le ovce. Foto: Peter Domevšek

pohvaliti izjemno negovano in urejeno čredo.

Sledil je še obisk klavnice, kjer letno zakoljejo okoli milijon jagnjet. Kruta realnost sicer zelo lepega ovčerejske

ga poklica se le težko izogne temu procesu. Ob soočenju s strogimi pravili je bilo poučno videti sodobno opremljeno klavno linijo, kjer ni manjkalo opozorilnih tabel po sistemu

HACCP. Table so bile nameščene na kritičnih kontrolnih točkah, ki so bile kategorizirane po stopnji ogroženosti kontaminacije živila; najpomembnejše so bile živo rdeče označene.

Še nekaj zanimivosti

- Kljub tradiciji reje mesnih pasem statistika Velike Britanije pove, da se delo na kakovosti nikoli ne konča. Pred 10 leti je prvi kakovostni razred doseglo le 60 odstotkov jagnjet, danes pa je delež narasel še za 20 odstotkov (skupaj 80 odstotkov).
- Leta 2001 so morali na Otoku zaradi slinovke in parkljevke zaklati 3.400.000 ovac. To je bilo črno leto, ki pa je dolgoročno pripomoglo k dvigu cen, kar je dodatno spodbudilo rejce in jim omogočilo obstoj.
- Kljub temu, da na Otoku jagnjetina velja za specialiteto, je še vedno pojedjo manj kot sedem kilogramov na osebo (na letni ravni). To je sicer še vedno višje kot v mnogih drugih evropskih državah, kjer se ta delež giblje med dvema in štirimi kilogrami, a je hkrati kar za polovico nižje od porabe pri Avstralcih in Novozelanceh.
- V zadnjih letih so s selekcijo živali in kakovostno prehrano pri jagnjetih uspeli zmanjšati maščobo za 10 odstotkov.

Peter Domevšek, svetovalec na področju razvoja podeželja, Posoški razvojni center

Utrinki

► izredno bogato biodiverzitetu. Našli so skoraj 300 različnih vrst gob, med katerimi so bile nekatere precej redke v slovenskem in evropskem merilu. Srečanja so se udeležili tudi: dolgoletni gonilni sili gobarskega društva Most na Soči **Ivan Kavčič**, odličen fotograf in dober poznavalec gob, in **Zora Kavčič**, determinatorica mentorica ter odlična poznavalka gob in raziskovalka z izjemno vztrajnostjo, iz Bovca pa **Amadej Trnkoczy**, botanik amater, odličen fotograf in navdušen raziskovalec gob, ter avtor tega prispevka.

Ob tej priložnosti smo organizatorji pripravili šesto zaporedno gobarsko razstavo, ki si jo je ogledalo okoli 400 obiskovalcev – bovški osnovnošolci, posamezni domačini ter kar nekaj domačin in tujih gostov. Kot smo se lahko prepričali, je znanje obiskovalcev dobro. Tudi otroci že poznajo nekatere smrtno nevarne gobe in vedo, kako se morajo obnašati v naravi, kar je poglavitni cilj gobarskih razstav. Kljub temu pa se dogaja, da nabiranci gob še vedno ne poznajo smrtno nevarnih gob, zaradi česar prihaja do zastrupitev. Nedolgo tega je v Ljubljani prišlo do

ŠESTO ZAPOREDNO GOBARSKO RAZSTAVO V BOVCU si je ogledalo okoli 400 obiskovalcev. Ob tem so se organizatorji prepričali o dobrem znanju obiskovalcev.

hude zastrupitve z gobami, ki pa se k sreči ni končala s smrtnim izidom, čeprav bodo posledice resne in trajne. Ne pozabimo, da za smrt zadostuje že zaužitje enega samega povprečno velikega klobuka zelene mušnice (*Amanita phalloides*)!

V Sloveniji je bilo najdenih že več kot 3000 vrst gob – od tega jih je 30 smrtno nevarnih in kakšnih 200 strupenih. Ostale so neužitne, pogojno užitne ali užitne. Kaj pomeni užitne, vemo, pogojno užitno pomeni, da je užitna le termično obdelana

goba, se pravi kuhana ali pečena, medtem ko je surova strupena. Nekatere gobe so pogojno užitne tudi zato, ker se jih ne sme uživati skupaj z alkoholom. Mednje denimo sodijo: svinjski goban (*Boletus luridus*), prava tintnica (*Coprinus atramentarius*) in betičasta livka (*Clitocybe clavipes*).

Pri nabiranju gob moramo paziti, da jih odlagamo v trdo in zračno embalažo (košare in podobno) ter nikakor ne v plastične vrečke. Gob ne pulimo iz zemlje, ker lahko pri tem iztrgamo micelij. Bet rahlo zasučemo, gobo nežno izvlečemo iz zemlje in jo že na rastišču očistimo. Mladih in nerazvitih gob ne nabiramo, ker je mlada goba težje določljiva, še bolj pomembno pa je, da goba troši (spusti »semena«) šele v zrelosti. Če gob ne poznamo, jih ne nabirajmo kar po vrsti. Vzemimo primerek ali dva, ločimo ga od užitnih, nam poznanih gob in poiščimo nasvet strokovnjaka. Nikoli ne jejmo gob, če nismo prepričani o njihovi užitnosti.

Besedilo in foto: **Bojan Rot**, organizator in pobudnik srečanja ter determinator svetovalec in urednik spletne strani o gobah na Bovškem

Kako uživamo kisavo?

Kisava je blago odvajalna, zato jo uživamo v majhnih količinah (po 1 do 2 dl naenkrat), vendar redno. Pijemo jo na tešče in med obroki, enkrat do trikrat dnevno.

Kisava je "živa" tekočina, ki zaradi delovanja mlečnokislinskih bakterij fermentira še po polnitvi v plastenke. Plastenka s kisavo postopoma postaja bolj napeta, ker se v njej nabira ogljikov dioksid, vendar je dno plastenke oblikovano z namenom, da zdrži večji pritisk. Zato plastenko, ki je dalj časa stala, odpremo previdno in narahlo, da kisava ne reagira preburno oziroma se preveč zapeni.

Motnost kisave je naraven pojav zaradi minimalne količine v njej prisotnih beljakovin, ki se med hranjenjem usedejo na dno. Zato plastenko pred uporabo nekajkrat narahlo obrnemo. Če jo premočno pretresemo, se bo ob odprtju močno zapenila.

Kako uporabljamo sirotko danes?

Danes sirotka žal še vedno ni tako izkoriščena, kot bi lahko bila. Za prehrano ljudi se na trgu največkrat pojavlja sirotka v prahu, ki jo dodajajo raznim mlečnim izdelkom (jogurtom, otroški hrani itd.). Uporablja se jo pri regeneraciji organizma po telesni aktivnosti in kot pijačo za hujšanje. Večji delež se je še vedno uporablja za hranjenje živali, predvsem prašičev.

Sporočilo o sirotki z zgodovine

V Zadnjici je pred dvajsetimi leti živel divji mož. Obleden je bil v živalske kože, na glavi je imel klobuk iz lubja na šapastih nogah pa lesene cikle. Enkrat so ga Trentarji ujeli. Deli so mu, da ga izpuste le, če jih bo kaj naučil, saj so vedeli, da v svoji poraščeni glavi skriva veliko skrivnosti. In res – naučil jih je siriti. Vendar ga prebrisani kmetje še niso hoteli izpustiti in naučil jih je delati še skuto. Trentarji so bili zadovoljni in so ga izpustili. Ko je bil že daleč od njih jim je zabrusil: "Da boste vedeli: najboljša je ostala v sirotki!" Še danes nihče ne ve, kaj se skriva v sirotki.

*Viri: DOLENC Janez. (1992). Divji mož v Zadnjici.
V: Zlati Bogatin, Ljubljana ČZP Kmečki glas.*

Upamo, da nam je uspelo razkriti vsaj delček skrivnosti, ki jih je imel v mislih divji mož z Zadnjice.

Mlečna skrivnost sirotka

Izdali in založili: Posoški razvojni center
Besedilo: Dario Cortese / Zbral in uredil: Peter Domevšek / Fotografije: Dario Cortese, Peter Domevšek
Oblikovanje in tisk: Studio mačka
Naklada: 1500 / Leto izdelave: 2010

Za vsebino je odgovoren Posoški razvojni center, Organ upravljanja za Program razvoja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013, je Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, Projekt sofinancira EU.

LAS RAZVOJ
Regionalno podjetje ob vrhanskih gozdih

EK RP
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

REPUBLIKA SLOVENIJA
Evropska unija
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

Kaj je sirotka?

V nasprotju s splošnim prepričanjem je sirotka prehransko najkakovostnejši del mleka. Dobimo jo, ko iz mleka med postopkom sirjenja izstopita beljakovina kazein in večina mlečne maščobe. Po sirjenju v sirotki ostane približno polovica rudenin, skoraj ves mlečni sladkor in sirotkine beljakovine (albumini in globulini), ki po sestavi in izkoristku sodijo med najkakovostnejše beljakovine nasploh. Albumine in globuline iz sirotke izločimo z nadaljnjim postopkom predelave, kjer izstopijo v obliki sirarske ali albuminske skute. Tako nastane skoraj povsem brezbeljakovinska ali sekundarna sirotka, medtem ko je njena predhodnica, ki vsebuje albumine in globuline, znana tudi kot primarna sirotka.

Kako učinkuje sirotka?

Sirotka nas preskrbi z najkakovostnejšimi in najlažje prebavljivimi beljakovinami, kar jih poznamo. Vsebuje še rudenine, nekatere vitamine B skupine (B1, B2, B6 in B12) ter druge snovi, ki dvigujejo telesno odpornost in poživljajo presnovo.

Sirotka je krepiča hrana, ki uravnava presnovo in zaradi kakovostnih beljakovin in drugih sestavin omogoča hitrejšo obnovo celic. Ker spodbuja delovanje ledvic, jeter in žolčnika, pospešuje tudi razstrupljevalne in čistilne procese v telesu.

Zaradi vitamina B2 in albuminov dejavno sodeluje v presnovi maščob. Redno uživanje sirotke v kombinaciji z gibanjem omogoča zmanjšanje odvečnih zalog telesne maščobe. Sirotka dobrodejno vpliva na prebavila. Zaradi laktoze spodbuja razvoj zdravju koristne mikroflore v debelem črevesu in s tem posledično vpliva na splošno izboljšanje počutja ter povečuje telesno odpornost.

Kako uživamo sirotko?

Sirotka je tekoča hrana, ki jo je priporočljivo redno uživati. Dnevno spijemo dva do tri kozarce po 2 dl oziroma več. Pijemo jo na tešče in med obroki.

Kisava s svojo sestavo krepi organizem ter nanj deluje izrazito čistilno.

Sirotka je primerna za pripravo sadnih krem – poljubno sadje damo v posodo, prilijemo sirotko ter zmešamo s palčnim mešalnikom. Podobno kot mleko jo uporabljamo za kuhanje sirotkega riža, pripravo pudinga, peko peciva ali pa z njo zamesimo kruh. Mlečna molnost sirotke je naraven pojav zaradi prisotnosti sirotkinih beljakovin, ki se med hranjenjem usedejo na dno. Zato plastenko, v kateri hranimo sirotko, pred uporabo narahlo pretresemo. Sveža sirotka je v hladilniku obstojna nekaj dni, potem pa se začne postopoma kisati. Če jo dalj časa hranimo v zaprti plastenki, steklenici ali na toplem, postaja vse bolj kislá, vendar je še vedno oziroma celo bolj uporabna, saj zaradi mlečnokislinske fermentacije pridobiva lastnosti kisave.

Svežo, primarno sirotko lahko uporabimo kot nadomestek za mleko ali vodo v kuhinjski.

Kaj je kisava?

To je fermentirana sekundarna sirotka, ki se tradicionalno uporablja za pridobivanje sirarske ali albuminske skute iz primarne sirotke. Po sestavinah se deloma, po okusu pa bistveno razlikuje od sirotke, ki je sladka ali le blago kislá, saj je laktoza zaradi delovanja mlečnokislinskih bakterij delno spremenjena v mlečno kislino. Zaradi delovanja kvasovk pa so prisotne tudi sledi alkohola. Kisava je zmerno do močnejše kislá, vsebnost beljakovin in maščob, ki so večinoma izstopile med izdelavo albuminske skute, pa je minimalna.

Kako učinkuje kisava?

Kisava učinkuje podobno kot sirotka, le da je zaradi odsotnosti sirotkinih beljakovin njen hranilni učinek manjši. Zaradi prisotnosti mlečne kisline in mlečnokislinskih bakterij izstopa po zdravilnih lastnostih. Kisava bolj kot sirotka spodbuja odpornost telesa in ima izrazito čistilno delovanje. Močnejše spodbuja delovanje ledvic in jeter ter pospešuje izločanje presnovnih produktov oziroma strupov iz telesa. Spodbuja prebavo, pospešuje presnovo ter ob rednem uživanju pomaga vzpostaviti zdravju koristno črevesno mikrofloro. Kisava učinkuje razkuževalno, protibakterijsko in protiglivno. Priporočljivo je redno uživanje kisave, saj je odlično sredstvo za preventivo pred okužbami vseh vrst. Grgranje kisave lajša težave pri vnetju grla in angini, redno uživanje kisave pa krepi odpornost sluznice dihal.

Ko se policisti prelevijo v Gamse

Štirinajst let je minilo, odkar so se policisti danes že nekdanje Policijske postaje Kobarid združili v Športno društvo Gams, in sicer z namenom, da bi prijetneje preživljali svoj prosti čas.

Ze po nekaj letih delovanja v najrazličnejših športnih panogah se je *Športnemu društvu Gams* pridružilo veliko policistov iz drugih policijskih postaj, vedno več pa je zunanjih članov športnega duha, željnih druženja in rekreacije. Člani društva organizirajo predvsem na občinski ravni tekmovanja v kolektivnih igrah z žogo (košarka in nogomet), v društvu pa so dejavni tudi tekači – **Renato Lešnik** je v preteklem letu na tekmovanju za slovenski pokal v svoji kategoriji osvojil prvo ter absolutno drugo mesto. Svetovni popotnik **Renato Leban** pa je s kolesom uspešno zaključil že tretji od petih delov Svilene ceste po Aziji.

Gamsi tudi po najvišjih evropskih vrhovih

Najštevilčnejši in najbolj dejavni so zagotovo člani planinske sekcije, ki so v tesnem sodelovanju z zunanjimi člani v preteklih letih organizirali izlete v domače gore in vzpone na

V NOVIH DRUŠTVENIH PROSTORIH potem, ko so osvojili 4.099 m visok švicarski Monch. Foto: Stanko Balažič

najvišje evropske vrhove (Mont Blanc, Materhorn, Grossglockner, Marmolada, Piz Boe, Gran Paradiso ...), o čemer smo v *EPIcentru* že poročali. **Dejan** in **Primož Lapanja**, člana planinske sekcije, sta osvojila

več vrhov v Kirgiziji in Peruju. Julija letos pa so **Albin Kusterle**, **Ljubo Flander**, **Vlado Grkovič**, **Mitja Sivec**, **Danica Kovačič** in **Jordan Fon** osvojili 4.099 metrov visok Monch v švicarskih Alpah.

Pridobili in obnovili klubski objekt

Da bi svoje aktivnosti lažje in bolje opravljali, so po večletnem iskanju primerne lokacije dobili v najem že propadajoči objekt nekdanje »vage« v Mučeniški ulici v Kobaridu. Z vztrajnim prostovoljnim delom in prispevki članov ter skromno pomočjo sponzorjev so objekt obnovili in v njem uredili fitness sobo, savno, sanitarije in klubski prostor za druženje. V novih prostorih pričakujejo nove člane – tako kolege kot tudi zunanje policiste.

Ambicij še ni konec

Športno društvo Gams – tako predsednik društva **Albin Kusterle** – dobro sodeluje tako s *Krajevno skupnostjo Kobarid* kot tudi z *Občino Kobarid*. Zato se člani društva nadajo še aktivnejšega sodelovanja s sorodnimi društvi znotraj in zunaj občinskih meja. Prav tako se želijo v prihodnje vključiti v dejavnosti na področju turizma in promocije kraja.

Pavel Četrtič

Utrinki

POLICISTI ZA VEČJO VARNOST IN RED V GORAH

Mangart – Na območju Julijskih Alp, Kamniško-Savinjskih Alp, Raduhe in Pece so policisti gorske enote prvo avgustovsko soboto izvedli preventivno akcijo. Sodelovala sta tudi policista Posebne policijske enote – Gorske enote Policijske uprave Nova Gorica, ki sta se odpravila z Mangartskega sedla na vrh Mangarta. Pridružila sta se jima nadzornik Triglavskega narodnega parka (TNP) in inšpektorica Tržnega inšpektorata v Novi Gorici.

Že na Mangartskem sedlu sta policista preverjala opremljenost planincev. Tisti, ki so se odpravljali na vrh Mangarta, so bili ustrezno opremljeni, saj so imeli poleg klasične planinske opreme tudi zaščitne čelade in samovarovalni komplet. Policista

PREVENTIVNA AKCIJA POLICISTOV GORSKE ENOTE – Policista Gorske enote Policijske uprave Nova Gorica sta skupaj z nadzornikom TNP-ja in inšpektorico novogoriškega tržnega inšpektorata ugotovila, da so bili vsi, ki so se odpravljali na vrh Mangarta, ustrezno opremljeni, saj so imeli poleg klasične planinske opreme pri sebi tudi zaščitne čelade in samovarovalni komplet. Foto: arhiv policijske uprave Nova Gorica

sta se z nadzornikom TNP in tržno inšpektorico do vrha Mangarta odpravila po Slovenski plezalni poti, ki je bila pred kratkim na novo urejena in zavarovana z jeklenimi vrvmi. Ustrezno opremljenost sta preverja-

la tudi na vrhu Mangarta, kjer sta planincem delila preventivne nasvete, jih opozarjala na nevarnosti v visokogorju, svetovala, kaj storiti, če se znajdejo v težavah, kaj je dobro vedeti, preden se odpravijo na pot,

opozarjala na neprimerno psihofizično stanje ipd.

Vračali so se po Italijanski plezalni poti, kjer so med drugim na neprimerno obutev opozorili skupino devetih slovenskih turistov, ki so kljub opozorilu nadaljevali vzpon proti sedelcu pri Malem rateškem Mangartu. Kasneje sta se policista vključila v aktivno reševanje 45-letne nemške državljanke, ki si je na vrhu Mangarta zlomila desni gleženj in so jo moral reševalci s helikopterjem odpeljati v jeseniško bolnišnico.

Novogoriški policisti Gorske enote – Posebne policijske enote bodo s podobnimi preventivnimi aktivnostmi nadaljevali, saj navzočnost policistov prispeva k večji varnosti in redu v gorah.

Mateja Kutin

Življenje je v barvah

Ljudje pogosto kleknemo zaradi veliko manjših tegob in stisk, v kakršnih se je pred leti znašla Ana Kragelj, ko se je soočila z boleznijo, ob kateri se je s strahom spraševala, koliko časa bo še lahko zrla v radožive oči svojih vnukov.

Ko je bilo najhujše za njo, so jo njeni otroci vpisali v likovni krožek *Univerze za tretje življenjsko obdobje v Novi Gorici*. Tako so se ji končno odprla vrata v svet, nad katerim se je vse življenje navduševala. Po tistem je njena kuhinja postala atelje, kjer ob slastnih dobrotah iz lonca nastajajo še vse drugačni izdelki.

Zakaj človek postane slikar?

Mislím, da je za to lahko veliko različnih vzrokov. Morda želja in potreba, da narediš nekaj lepega, da ti v prostoru dela družbo slika. Marsikdo nosi v sebi dar, ki ga s šolanjem v tej smeri izpopolni. Meni veliko manjka do tega, da bi bila slikarka,

DOMAČA KUHINJA JE POSTALA ANIN ATELJE, kjer ob slastnih dobrotah iz lonca nastajajo še vse drugačni izdelki.

največkrat ne uspe dobro.

Najraje oblikujem glino, v resnici pa rada delam vse: slikam, izdelujem nakit, cvetlične aranžmaje, adventne venčke, novoletne vizitke. Rada tudi kuham, pečem, vlagam. Delo začnem, in če mi ne uspe, se s tem ne obremenjujem, ampak si rečem, bo pa morda drugič bolje. Včasih se rada udeležim kakšnega ex tempora, spet drugič raje delam v samoti, odvisno od razpoloženja. Ustvarjam lahko šele takrat, ko imam v gospodinjstvu vse urejeno. Za to, kar počnem, imajo domači veliko razumevanja, še posebej, ker za ustvarjanje nimam posebnega prostora.

Barve

Najljubše so mi tople barve. Brez njih bi bil svet brez življenja. Ko gledaš mavrico, sončni zahod, pisan travnik, gore, zvedave otroške oči, se zaveš stvarstva. Če le del tega lahko naneseš na platno, si lahko srečen.

Najljubši izdelek

Ženski lik, izdelan v raku tehniki. To je starodavna japonska tehnika

ENO IZMED ŠTEVILNIH DEL ANE KRAGELJ – Že dolgo je tega, odkar je Ana s prstkom risala po od moke zaprašenih deskah domačega mlina. In od tedaj jo je čas dodobra obrusil; naučil jo je tudi ceniti človeka, ki je pošten in odkrit.

žganja gline, ki zahteva poseben pristop pečenja, barvanja; pomembni so še drugi dejavniki, tako da nikdar ne veš, kaj bo v resnici nastalo. V tem je čar tehnike in vsak izdelek je unikat. Moj je bil narejen doma, pečen v Kanalu v peči za keramiko, zdaj pa visi na častnem mestu na steni dnevnice sobe.

Nabiranje znanja

Po internetu, na raznih ex temporih. Že pet let sem članica **Društva slikarjev amaterjev Tolmin** (DSAT), kjer ne gre zgolj za druženje, ampak tudi za prenos znanja. Hvaležna sem mentorici **Jani Dolenc** in vsem ostalim članom društva, ki radi pomagajo. Moja prva mentorica za oblikovanje gline je bila **Alenka Gololičič** z Mosta na Soči, v **Klubu keramikov Kanal** pa sta to **Darja** in **Ferdo Žorž**.

Razstave

S slikami sem se udeležila številnih skupinskih razstav na območju severne in osrednje Primorske, z izdelki iz gline pa tudi v Italiji.

Stvari, ki polnijo življenje

Čista vest, da v miru spiš, in delo, ki krepi človeka. Sama rada naredim kaj dobrega, rada vidim, da so ljudje okrog mene srečni. Največji revež je, kdor nima nikogar, ki bi mu poklonil lepo besedo. Danes je način življenja preveč napet, vsi preveč hlatajo za nečim. Nič ne bi pogrešala trenutne slovenske vlade, ljudem povzroča preveč skrbi, ki vodijo v nerazumevanje in razdor v družinah. Brez hinavščine in zavisti, ki sta se razpasli, bi lepše in bolje živeli.

Življenjsko vodilo

Živi in pusti drugim, da živijo v miru. Sama se še nikdar nisem imele tako lepo, kot se imam sedaj. Srečna sem v krogu domačih, zlasti med svojimi tremi vnuki.

Vedoželjni in polni energije ni nikdar pretežko odpotovati od doma na Idriji pri Bači, da bi se soočila z novimi izzivi. Bodite močni, če pride kaj hudega, nam še sporoča, predvsem pa skrbite za svoje zdravje!

Pogovor pripravila: **Dea Volarič**, DSAT
Foto: arhiv Ane Kragelj

a mi je ravno slikanje pomagalo ublažiti najhujšim stiskam, ki sem jih doživljala ob bolezni. Ko sem delala z glino, sem na bolezen kar pozabila. Prav z obdelavo gline si vedno pomagam, da se omilijo ali celo izničijo težave, ki se včasih porajajo.

Proces ustvarjanja

Rada opazujem podobe v kamnih in koreninah dreves. Ko se odločim za motiv, razmislim o barvah, ki jih bom uporabila, ali o količini potrebne gline, če bom ustvarjala z njo. Če material dodajam naknadno, izdelek

Two Dragons

Razmeroma mlada petčlanska glasbena skupina Two Dragons, katere začetki segajo v leto 2008, prihaja iz Tolmina. Izvajajo avtorsko glasbo, ki ji je po eni strani najbližje garažni rok, po drugi pa bolj počasen in nekoliko manj tempiran rokovski ritem. Zmes obeh tvori posebno glasbeno jedro, na katerem gradijo svojo glasbeno identiteto.

Sredi maja 2008 sta se **Milan Ibraimović** (bobni) in **Miha Klanjšček** (vokal, električna kitara) dogovorila, da ustanovita svoj bend. Ker je imel Milan doma bobne, ki jih niso več potrebovali, sta se z Mihom odločila, da bosta poskušala najti še koga, ki bi se jima pridružil in sooblikoval podobo novonastale glasbene skupine. Kmalu so se dvojici pridružili še **Klemen Mišič** (sintesajzer), **Jan Zaletelj** (baskitara) in **Andreja Mišič** (električna kitara). Prvi zvoki so zazveneli iz garaže že oktobra 2008. Doslej so sestavili in uglasbili 23 avtorskih pesmi.

Zamisli za pesmi se porajajo sproti

Čeprav so še najstniki, jim smisla za glasbo ne manjka. Izvajajo rokglasbo, ki izraža mešanico akustične glasbe in klasičnega roka. Avtorju besedil in skladb Mihom Klanjščku se, kot sam pravi, zamisli za pesmi porajajo sproti, v njih pa največkrat opeva vsakdanje življenje. Pesmi predstavljajo poseben pogled na svet in opisujejo dogodke posameznih članov skupine, ki so vplivali na njihov pogled na življenje. Tematiko pesmi bi lahko na grobo razdelili na dva pola: na eni strani je družbenokritična pesem, ki je bolj udarna, hitra in glasna, na drugi strani pa intimnoizpovedna pesem, ki je bolj umirjena in sentimentalna.

Naslov skupine **Two Dragons**, kar v prevodu pomeni Dva zmaja, temelji na znaku, na katerem sta upodobljena dva zmaja. Stojita si nasproti. Eden je modre barve in bruha vodo, drugi je rumen in bruha ogenj. Zmaja simbolizirata princip dveh nasprotnih polov, ki se kaže v bipolarnosti njihove glasbe; ne samo kar zadeva tematiko, ampak tudi zaradi kompozicije, strukture, pomena in ritmike. Člani skupine menijo, da je bistvenega pomena združitev obeh polov v vsebinsko in tehnično dovršeno glasbeno produkcijo, ki jo izvajajo. Pomemben je torej celosten in absoluten glasbeni modus, ki izraža in riše podobe sveta, ki živi v pesmih.

Zaenkrat se držijo bolj na lokalni ravni

Za mlade glasbenike je igranje vez, ki jih druži, zbližuje in notranje nadgrajuje. Ne gre za igranje zaradi uspeha in slave, ampak zaradi čistega veselja do ustvarjanja in kreiranja pozitivnih vibracij. Glasba jim pomaga zapolniti vsakdan, poln obveznosti. Ker tak način izražanja postaja ena ključnih stvari, ki človeku pomagajo pri doseganju lastnih ciljev, je skupina ves čas dinamična, edinstvena in učinkovita.

NAJSTNIŠKA SKUPINA TWO DRAGONS – Za peterico mladih glasbenikov (z leve proti desni so: Jan Zaletelj, Milan Ibraimović, Miha Klanjšček ter Andreja Mišič in njen brat Klemen Mišič) je igranje v bendu vez, ki jih druži, zbližuje in notranje nadgrajuje. Pri njih vsekakor ne gre za igranje zaradi uspeha in slave, ampak zaradi čistega veselja do ustvarjanja in kreiranja pozitivnih vibracij. Glasba jim tako pomaga pri sproščanju in zapolnjevanju vsakdana. **Foto: Lucijan Lavrenčič**

Slovenska glasbena scena se jim zdi »majhna«, zato so se odločili, da jo bodo poskušali popestriti tudi s svojimi komadi. Zaenkrat ostajajo bolj na lokalni ravni, vendar se jim glasbena scena odpira. Njihov najodmevnejši nastop je bil hkrati njihov prvi, in sicer na akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, ki je potekala aprila letos tudi v Tolminu. Igrali so na slovenskem osnovnošolskem haikunatečaju v Kobaridu, obeležili so konec šolskega leta in svojo valet. Trenutno se pripravljajo na nastop v domačem kraju na oktobrski prireditvi Teden otroka, kjer bodo zaigrali kot predskupina javnosti bolj poznani **Zabljeni generaciji**.

Inovativnosti in iznajdljivosti ne manjka

Pri organizaciji in nastopih jim pomaga učitelj glasbenega pouka **Jozek Štucin**. Čeprav zaenkrat še niso posneli svoje zgoščenke, imajo dovolj gradiva, ki ga bo treba še dodelati. Najprej želijo postati prepoznavni v domači regiji, saj jim za večje nastope primanjkuje tehnične opreme. Glede na to, da je občinstvo njihovo glasbo sprejelo z navdušenjem, je mogoče pričakovati dodaten zagon, ki bo mlade glasbenike popeljal na pot, ki so si jo načrtali, saj jim inovativnosti in iznajdljivosti ne manjka.

Damjana Teodorović

Utrinki

ORKESTERKAMP 2010 LETOS S POSOŠKO UDELEŽBO

Portorož, Ljubljana – Letošnji Orkesterkamp, festival in poletna šola za mlade glasbenike, ki se želijo izpopolnjevati v komorni in orkestrski igri ter solističnem igranju, je bil peti po vrsti. Festivala, odvijal se je zadnji teden v avgustu, se je udeležilo več kot 140 mladih amaterskih glasbenikov z vseh koncev Slovenije, s Hrvaške in iz Italije – med njimi tudi štirje člani tolminskega pihalnega orkestra: **Dorotheja Benedejčič**, **Špela Čopi**, **Aljoša Križnič** in **Blaž Valentinuzzi** v orkestru mlajših do 15 let. V tednu OrkesterkampPa so udeleženci vsak dan vadili po deset ur in več pod budnim očesom izkušenih mentorjev, večkrat nastopili v Portorožu, slavnostni zaključni koncert pa odigrali 28. avgusta v Slovenski filharmoniji v Ljubljani. Tam so izvedli 55-minutno The Queen Symphony skladatelja **Tolge Kashifa**, ki jo sestavljajo priredbe skupine The Queen.

Orkesterkamp je minula leta že gostil zveneča imena, tokrat pa so v goste povabili italijansko dirigentko **Chiara Vidoni** in maestra **Johannesa Sterta** iz Nemčije, ki je za dirigentsko palico prijel na sklepnem koncertu. Organizatorji iz Univerzitetnega pihalnega orkestra Ljubljana so letos med mlade glasbenike povabili še priznane grško sopranistko **Zinovia Mario Zafeiriadou**, pianista **Tilna** ▶

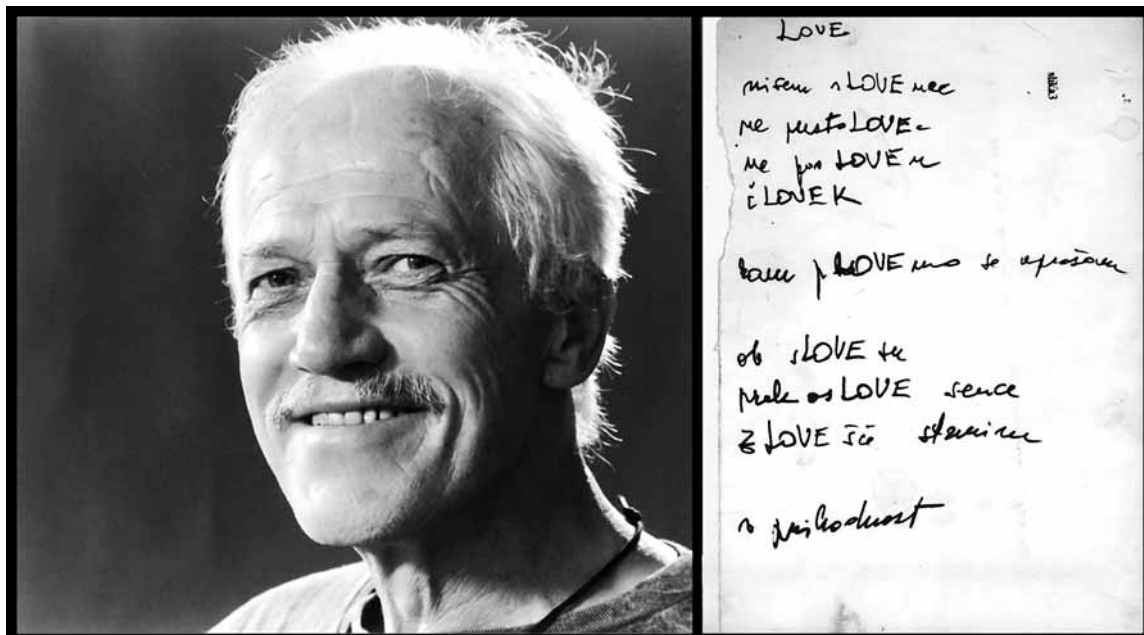
Ivan Volarič - Feo (4. 9. 1948 – 9. 8. 2010)

Še nedavno smo za mizo pili kavo, klepetali, sestavljali načrte za prihodnost, se veselili, malo pokritizirali in malo pohvalili ... Zamisli ni manjkalo, tudi dobre volje ne. Eden od sogovornikov onkraj mize je bil danes žal že pokojni Feo, sužiški pesnik, borec za svobodo, svetovljan, pisatelj, igralec, performer, literat, poet in še bi lahko naštevali. In prav njemu, ki mu težka bolezen ni prizanesla, tokrat posvečamo to rubriko, saj je nedvomno v dolini pustil svoj pečat.

Vsestranski umetnik **Ivan Volarič - Feo** je vedno in povsod živel intenzivno ustvarjalno življenje. Takšno, ki ni navdihovalo le njega, ampak vse v njegovi bližini in vse, ki so ga spremljali na njegovi strastni in kreativni umetniški poti. Čeprav z nami ne srka več jutranje kave, na sceni ostaja še kako prisoten.

Feo pa ne bi bil Feo, če ne bi ...

Ivan se je rodil v kmečki družini v Sužidu pri Kobaridu, kjer je obiskoval osnovno šolo. V gimnazijo se je vpisal v Novi Gorici, potem pa ga je študijska pot peljala na ljubljansko filozofsko fakulteto, kjer je obiskoval študij arheologije in primerjalne književnosti. Študentsko življenje, polno domislic in vznemirljivega pričakovanja, ga je zaznamovalo za zmeraj. Feo se je namesto študiju posvetil poeziji. Postal je pesnik, ki je z vso vnemo raziskoval svojo intimnost, smisel življenja, družbo in okolje, v katerem je živel. Za časa pesnikovanja je izdal kar osem pesniških zbirk in zbirko kratke proze *Antofagasta*.

FEOV PORTRET IN NJEGOVA PESEM LOVE – Pred dvema letoma je v intervjuju za **EPICenter** na vprašanje, kdo pravzaprav je Feo, odgovoril z naslednjimi besedami: »O, Marija! To je najzajebaniji slovenački pesnik, doma iz Sužida, kmečki sin. Nič več!« Poleg portreta sem za objavo izbrala še njegov rokopis, v katerem je interpretiral znamko Slovenije, ki uporablja slogan **I FEEL SLOVENIJA**.

Njegov prvenec *Desperado Tonic Water* je izšel leta 1974, zatem pa so na knjižne police prišle še zbirke *Oj božime tele dolince*, *Četverovprega za njene sanje*, *Despotov Volarič*, *Met kopja*, *Kratkice*, *Žalostna sova* in

T'guwrš od t'grš - Déjámals vu.

Dejaven je bil tudi na glasbenem področju. Sodeloval je z različnimi bendi, kot so **Buldožer**, med leti 1979–1983 je z **Markom Brecljem** nastopal kot **Duo Zlatni Zubi**, pa s

skupinami **Marjanov čudni zajec**, **Hišni bend** in **OHO**, leta 1990 je ustanovil bend **Feo & The Schmidt's**, zadnje čase pa je nastopal s čadrško skupino **Salamandra Salamandra**. Najraje je ustvarjal glasbo, ki je na-

Utrinki

- **Drakslerja** in madžarsko violinistko **Anno Veroniko Szabó**. Umetniški vodja OrkesterkamPa **Simon Perčič** je ob koncu pohvalil trdo delo vseh udeležencev in mentorjev ter poudaril pomembnost tovrstnih dogodkov za spodbujanje orkestrske kulture v Sloveniji in izobraževanje mladih, perspektivnih glasbenikov. Maestro Stert pa se je čudil velikemu številu nadarjenih mladih glasbenikov v mali Slo-

LETOŠNJEGA ORKESTERKAMPA V PORTOROŽU se je udeležilo več kot 140 mladih glasbenikov iz Slovenije, Italije in s Hrvaške, ki so navdušili nemškega maestra **Johanna Sterta**. Foto: **Marjan Krebelj**

LOVE

nisem sLOVEnc
ne pustoLOVEc
ne posLOVE
čLOVEk

kam pLOVEmo se vprašam

ob sLOVEsu
prek osLOVE sence
zLOVEšče stremim

v prihodnost.

terarnih večerov in performansov, na katerih je s svojimi vedno optimističnimi sporočili soustvarjal slovensko kulturno sceno.

Ustanovitelj »Izbeglistana«

Leta 1975 je odšel na služenje vojaškega roka v Čačak, potem pa se je preživljal z raznimi priložnostnimi deli. Delal je na kmetiji, bil je gradbenik, učitelj plavanja, zavarovalniški agent, poštar, zidar, *strehovnik*, *gular*, pastir, hlapec, ulični prodajalec, pletel je košare, bil je tudi kolesar, nočni portir in prodajalec srečk. Ker

dnemu Sužidu. Pesmi je najraje pisal v svoji kuhinji, za jedilno mizo, ki je stala tik ob oknu, skozi katerega je imel čudovito poseben pogled na vrh Krna, ki je beležil njegovo podobo v večernem soncu, nevihti, noči ali jutru – venomer z isto lepoto. In to lepoto je ponotranjil tudi Feo, prevzet od modrine Soče, narave in ljubezni do ljudi. To je bilo njegovo življenjsko okolje, brez katerega ni mogel ustvarjati. Tu se je naučil živeti, ljubiti in biti ljubljen. Zato je leta 2006 na Soči ustanovil svojo državo *Izbeglistan*, ki biva po svojih zakonih in

opus ne le da ostaja še naprej aktualen, ampak s svojo skrivnostno simbolno esenco in sporočilno močjo v koščku sveta, kjer je še kaj prostora za človeško srce in dušo, postaja vse bolj dominantna perspektiva. Tista, v kateri se zrcali bistvo človeške dobrote, nesebičnosti in darežljivosti.

Za nekatere je Feo le nekdo, ki je vsak dan v središču Kobarida pil *kafje* in bral *cajng*, štopal do Tolmina in nazaj, prebiral nekakšne čudne pesmi ter se na odru čudno obnašal. Spet za druge je človek, ki je vse žrtvoval za ljubezen, ljudi in modrost.

V MLADOSTNIH ČASIH – Feo s svojimi somišljeniki in kulturnimi ustvarjalci v kulturnem domu Španski borci v Ljubljani leta 1984 (levo). Študij je kmalu opustil, ga zamenjal za druženje z mladimi ustvarjalnimi avantgardističnimi kulturniki in plul v teh vodah vse življenje. Desno je utrinek iz njegove poti na štopanju v Ljubljano.

stajala sproti, spontano, brez navodil in brez vnaprej določenega besedila. Najboljše se je počutil, ko je igral »na prvo žogo«.

Feo pa ne bi bil Feo, če ne bi bil tudi igralec. Sodeloval je v več kot 15 filmskih projektih v glavni ali stranskih vlogah. K temu gre prišteti še ogromno število javnih nastopov, li-

je študiral arheologijo, je več let pomagal pri izkopavanjih. Pri vsem tem pa nikoli ni nehal biti Feo – pesnik, Feo – umetnik, Feo – kmet, Feo – najvidnejši avantgardist, Feo – možakar z velikim srcem ...

Ivan je takoj postal prepoznaven po avtorski literarni poziciji. Njegov ustvarjalni modus je bil zavezan ro-

ima svoja pravila. Tu je svet pravičen, dober, pošten in lep. Tak, kakršnega je želel ustvariti sam, pa ne le zase, ampak predvsem za druge.

Vse za ljubezen, ljudi in modrost

Feo nam je zapustil neprecenljivo dediščino. Njegov občuteni humani

Pred časom mi je na vprašanje o tem, kaj je njegov cilj, odgovoril: »Nihče ne bo dosegel svojega cilja, samo jaz ga bom.« In temu je sledil nasmeh. Feo namreč nikoli ni imel ene same največje želje.

Damjana Teodorović

Foto: iz predala kuhinjske mize v Feotovi hiši, uredila Damjana Teodorović

Utrinki

veniji: »Tako kakovostnega mladinskega orkestra v Evropi zlepa ne najdete. Če bi vadili še dodaten teden, lahko zmagamo vsako evropsko tekmovanje pihalnih orkestrrov.« Špela Kranjc

ENAJSTA EDICIJA SAJETE

Tolmin – Zveza tolminskih mladinskih društev (ZTMD) – Multimedijški Center (MMC) MinK je v sodelovanju s Klubom goriških študentov (KGŠ) med 27. in 31. julijem 2010 v Tolminu na Sotočju organizirala že 11. edicijo Kreativnega tabora Sajeta.

Poletno dogajanje ob Soči in Tolminki je za teden dni zopet pokukalo na področje alternativnih kulturnih dejavnosti, katerega najpomembnejši del so še vedno glasbeni nastopi in delavnice. Letos so obiskovalci lahko izbirali med tolkalsko, foto-video, multimedijško in likovno-kiparsko delavnico ter glasbeno delavnico za otroke.

Tokratna edicija festivala je ponovno predstavila kar nekaj fantastičnih glasbenih skupin in posameznikov, ki prihajajo večinoma iz tujine. Festival je odprl francoski trio Interstellar Overdrive Trio – Tribute to Syd Bar-

rett, kateremu je sledil brooklynski kvartet ZS. Dokaj umirjen sredin večer so zaznamovali **Tomaž Grom** v sodelovanju z japonskim glasbenikom **Seihiro Murayama**, Cirkulacija 2 z **Bogdano Herman**, Ecstatic Sunshine in Richard Pinhas trio. Deževen četrtkov glasbeni utrinek so sestavljali Kaučič-Mayewski-Grom trio ter skupina East Rodeo, petek pa je zaznamoval odlični nastop legendarne jugoslovanske in »svetovnega carja« **Ramba Amadeusa**, ki je na prizorišče privabil največ poslušalcev. Za zaključek glasbenega programa pa malo bolj mir-

na sobota in nastop skupin Ago Tela in lirsko-poetičnega novosadskega kantavtorja **Keckeca**, ki je na oder stopil s skupino Acid Folk Orkestra.

Vsi nastopajoči so na Sajeto prinesli tisto pravo energijo, ki jo tvori ljubezen do umetniškega ustvarjanja, glasbe in pristnega druženja. Seveda pa prave energije festivala ne bi bilo moč čutiti brez publike – ta je Sajeti vrnila tisti »feedback«, brez katerega Sajetin tabor ne bi bil, kar je. Svobodna, entuziastična, ustvarjalna, nevsakdanja, dejavna in predvsem pozitivno naravnana esenca. ►

JAGNJEČJI RAGU Z JURČKI IN S ŠIROKIMI REZANCI

Čas priprave:
30 minut

Potrebujemo

480 g jagnječjega mesa
(vrat, pleče ...)
0,25 l jagnječje osnove
0,4 dl olja
60 g čebule
20 g česna
1 dl belega vina
160 g majhnih jurčkov
(6 kom.)
80 g sladke smetane
svez timijan, šatraj, sol, po-
per, peteršilj
160 g širokih rezancev
20 g masla

Priprava

Uležano, začinjeno jagnječje meso zrežemo na kocke, jih najprej na hitro opečemo in nato podušimo z jagnječjo osnovo. Ko osnova izpari in je meso mehko, mu dodamo prepražena sesekljana čebulo in česen, zalijemo z belim vinom in podušimo. Posebej popražimo na četrtine narezane jurčke ter jih dodamo mesu. Prevremo in zalijemo s sladko smetano. Pokuhamo in dodamo sveža zelišča. Popravimo okus in ponudimo z zabeljenimi domačimi rezanci.

Recept: **Robert Merzel**,
kuharski mojster

Foto: **Peter Domevšček**

Recept je povzet iz knjižice receptov *Jedi iz mesa drobnice*, ki jo je v sodelovanju s **Posoškim razvojnim centrom** (PRC) izdalo **Društvo rejcev drobnice**. Knjižico v pdf obliki lahko brezplačno dobite na spletni strani PRC-ja: www.prc.si

Mlečna skrivnost – sirotka

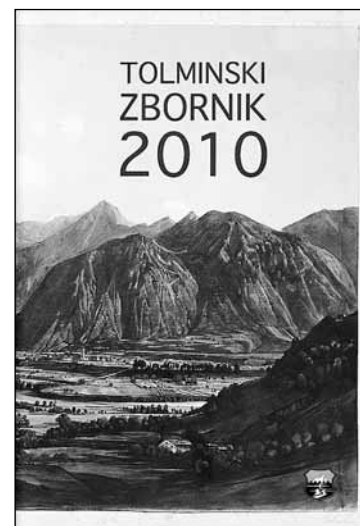
»V nasprotju s splošnim prepričanjem je sirotka prehransko najkakovostnejši del mleka. Dobimo jo, ko iz mleka med postopkom sirjenja izstopita beljakovina kazein in večina mlečne maščobe.« Več o tem, kako učinkuje in kako uporabljamo sirotko in kisavo – fermentirano sekundarno sirotko –, lahko preberete v zgibanki,

ki jo je izdal Posoški razvojni center. Najdete jo v **EPIcentru** (str. 25-26), objavljena pa je tudi na spletni strani www.prc.si/publikacije/ostale-publikacije/sirotka.

NASLOV: Mlečna skrivnost – sirotka. BESEDILO: **Dario Cortese**. ZBRAL IN UREDIL: **Peter Domevšček**. IZDAL: Posoški razvojni center. LETO IZDAJE: 2010. FORMAT: 29,7 x 21 cm (zgiban 10 x 21 cm). NAKLADA: 1.500 izvodov.

Tolminski zbornik

Konec maja je bil ob tolminskem občinskem prazniku predstavljen nov Tolminski zbornik. Pod uredniško taktirko **Zdravka Duše**, pomagalo mu je še devet članov uredniškega odbora, je luč sveta ugledalo skoraj 600 strani obsežno delo, ki je pregled pestrega dogajanja na Tolminskem v zadnjih 13 letih, odkar je leta 1997 izšla tretja knjiga Tolminskega zbornika. Obdobje sta zaznamovala dva potresa, velike spremembe na političnem in gospodarskem področju. Kot je v uvodu zapisal tolminski župan **Uroš Brežan**, so »zborniki v svojem bistvu namenjeni prihodnosti. Pišemo jih zato, da dogodkov, ljudi in dejstev, pomembnih za našo Tolminsko, ne bomo pozabili. Tolminski zbornik je naš 'punt' proti minljivosti

in pozabi.«

Po uvodnih besedah župana Brežana in urednika Duše najdemo v zborniku predstavitev občine in tolminskih županov po letu 1991: danes pokojnega **Viktorja Klanjščka**, prvega župana v samostojni Sloveniji, ki je županoval na čelu velike skupne občine Tolmin, **Ivana Božiča**, prvega župana na čelu nove mlade občine, **Julijana Šorlija**, **Ernesta Kemperleta** in aktualnega župana **Uroša Brežana**. Sledi več sklopov prispevkov: *Meja včeraj in nikoli več*, *Na nemirnih tleh*, *Gospodarstvo*, *Festivalsko veselje*, *Odzven preteklosti*, *Duh išče pot*, *Živa beseda*, *Pustili so sled ter Praznovanja in delovanja*.

Utrinki

► No, letošnji kreativni tabor Sajeta je ponudil tudi bogat spremljevalni program z več predavanji, filmskimi projekcijami in razstavami. Moštvo profesorjev iz raziskovalnega centra Mirage Videmske univerze v Italiji je predstavilo razvoj elektronske glasbe skozi čas, **Andraž Jež** je predaval na temo »Frank Zappa in resna glasba«, v Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin pa je hkrati potekala razstava njegovih ovitkov vinilk z naslovom »We're only in it for the money«. Seveda pa je bil predvajan tudi dokumentarec jubilejne X. Sajete. Glasba je prostor na Sotočju zapolnjevala cel dan, saj so fantje iz kolektiva Chilli Space vrteli elektronsko glasbo tudi popoldan in po koncertih ter tako omogočili obiskovalcem popoln Sajetin oddih.

Damjana Teodorovič

LEGENDARNI JUGOSLOVANSKI IN »SVE-TOVNI CAR« RAMBO AMADEUS je na 11. Kreativnem taboru Sajeta zaznamoval odličen nastop, ki je na prizorišče privabil največ poslušalcev. Foto: **Mitja Podgornik**

SOČEN SOČ'N FEST

Tolmin – V vsakdanji praksi kulturne potrošnje se spekter izbir življenjskih slogov vse bolj veča, ločnica med kakovostjo in količino kulturnih storitev pa postaja vse bolj nedefinirana. Kljub temu pa določenih kriterijev, ki razvrščajo umetniške prakse na tiste, ki so v skladu z estetskimi vrednotami najvišje vrste, in na tiste, ki niso, ne moremo ignorirati. Festival *Soč'n fest* lahko glede na strukturo programa zagotovo uvrstimo v prvo skupino. Bistvo glasbenega ustvarjanja in doživljanja, predstavljenega na festivalskem prizorišču, je namreč v prvi vrsti absolutna težnja k lastnemu izrazu, nastope posameznikov na odru pa bi lahko označili skoraj kot gledališče.

Za razliko od preteklih let, ko se je

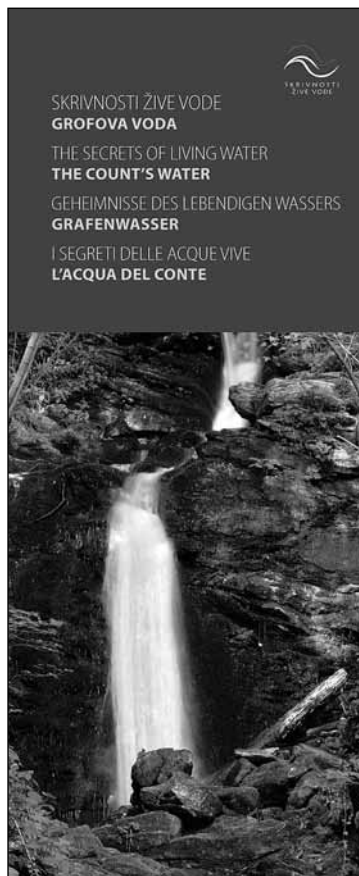

NASLOV: Tolminski zbornik 2010, četrta knjiga. **UREDNIK:** **Zdravko Duša**. **IZDALA:** Občina Tolmin. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Tolmin, 2010. **FORMAT:** 16 x 24 cm. **VE-ZAVA:** mehka. **ŠT. STRANI:** 588. **NAKLADA:** 1.200 izvodov.

Grofova voda

Zloženka Grofova voda je že četrta v zbirki *Skrivnosti žive vode*, ki jo je izdala Turistična zveza Gornjega Posočja. Popelje nas na območje levega brega Soče med Tolminom in Kobaridom. Območja se je prijelo ime sončna stran. »Skozi vasi Dolje, Gabrije, Volarje, Selišče, Kamno in Ladra teče po dolini proti Kobaridu t. i. stara cesta skozi vasi. Nad nami se vzpenjajo pobočja Vodel vrha in Mrzlega vrha, ki preidejo v visoko krnsko pogorje. V Ladrh zavijemo strmo navzgor proti planinskemu raju v vaseh Smast, Libušnje, Selce, Vrsno in Krn. Bogata pokrajina je polna pomnikov, ki so kulturna, etnološka, zgodovinska in naravna dediščina. Pripovedujejo nam zgodbe o grofi, o trdem in garaškem življenju, o pastirjih, o čarjih narave, ljudskih verovanjih in vojnih vihrh.«

Zloženka vključuje turistični zemljevid, na katerem so posebej vršani zdravi vodni viri, naravne in kulturne znamenitosti, obeležja 1. svetovne vojne, učne in sprehajalne

poti, cerkve ter lokalne posebnosti. Označene so še druge znamenitosti, poti, razgledne točke, planine, koč, kopališča, parkirišča, vstopna mesta za športno plovbo, dostope za ribolov, pristajališča za jadralno padalstvo, čebelarstvo, sadjarstvo, sirarstvo in

druge, za turiste zanimive oziroma potrebne informacije. Poleg tega so na zloženki v slovenskem, angleškem, nemškem in italijanskem jeziku predstavljene nekatere znamenitosti, dodan pa je tudi slikovni material. Na hrbtni strani je objavljen zbir informacijskih točk na tem območju.

NASLOV: Grofova voda. **ZBIRKA:** Skrivnosti žive vode. **IZDALA:** Turistična zveza Gornjega Posočja. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Tolmin, 2010. **FORMAT:** 97 x 48 cm (zgiban 9,7 x 24 cm). **NAKLADA:** 5.000 izvodov.

Pri Kosmaču

Tolminski muzej je v letošnjem letu izdal knjižico z naslovom *Pri Kosmaču*. Gre za literarni vodnik po domačiji Cirila Kosmača, ki je od leta 2003 preurejena v spominski muzej. V knjižici najdemo devet odlomkov iz različnih Kosmačevih del (*Sreča*, *Pomladni dan* in *Ringaraja*), ki se nanašajo na njegov dom ob Idrijci, natančneje na posamezne prostore v hiši in pred njo. Zraven so objavljene fotografije iz današnjega časa, dopolnjene z ilustracijami oseb, ki jih izbrani odlomek opisuje. Ilustracije so delo akademskega slikarja **Matjaža Schmidta**.

Kot je v uvodu zapisala **Karla Kofol**, je bila povod za nastanek knjižice

ce močna povezanost in prepletenost Kosmačevih pripovedi z resničnim življenjem. Sam pisatelj je namreč večkrat dejal, da »piše samo iz resničnega življenja, ki ga zares pozna«. Osebe in dogodki, ki jih srečujemo v njegovih delih, so tako ali drugače resnični. »Ko obiščemo v muzej preurejeno Kosmačevo domačijo, je kot bi ponovno prebirali njegova dela. Vsak prostor ima namreč svojo zgodbo, v vsakem delu hiše se nahaja kotiček, ki nam ga je v svojih delih opisal že Kosmač.«

NASLOV: Pri Kosmaču. **Literarni vodnik** po Kosmačevi domačiji, domu Cirila Kosmača. **BESEDILO:** **Ciril Kosmač**. **ILUSTRIRAL:** **Matjaž Schmidt**. **FOTOGRAFIJE:** **Karla Kofol**. **UREDILA:** **Karla Kofol**. **IZDAL:** Tolminski muzej. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Tolmin, 2010. **FORMAT:** 21 x 21 cm. **VEZAVA:** mehka. **ŠT. STRANI:** 23. **NAKLADA:** 1.000 izvodov.

Utrinki

Soč'n fest odvijal v športnem parku Brajda v Tolminu, se ga letos organizatorji preselili na Mestni trg. Devet glasbenih večerov je tolminsko ozračje med 8. in 29. avgustom preplavilo s posebno muzikalno atmosfero. Člani Kulturnega društva Pihalni orkester Tolmin so ohranili do sedaj zastavljen koncept – glasba ostaja v žanrskih mejah jazza, funka, bluesa in soula, znotraj katerih pa nikakor ne manjka improvizacije. Glavni organizator festivala **Aljoša Križnič** sicer razmišlja o razširitvi programskega koncepta, ki naj bi v prihodnje pokukal tudi na področje klasičnih in komornih glasbenih zasedb, vendar zamisel zaenkrat še ni realizirana, saj se festival kot mnogi drugi njemu podobni sooča s precejšnjimi finančnimi težavami.

Glasbeno podobo je letos oblikova-

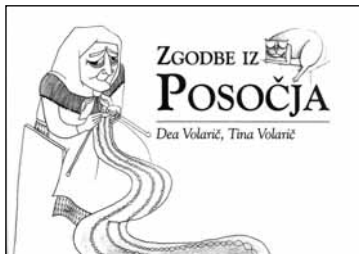
lo 13 izvajalcev: **Vita Mavrič** in kvartet Akord, Blue River Country Band, **Alenka Godec**, **Oto Pestner** & Big Band Nova, **Eva Hren** in Sladcore, Damijan Valentinuzzi Group, Jazz Punt Big Band, Jure Pukl »Slavic

Soul« trio, Turn Around, **Kristina Oberžan** & Grooveyards, Feedback, Eclipse in **Jadranka Juras** (na fotografiji levo). Imena so bolj ali manj znana, za vse pa velja, da proizvajajo kakovostno glasbo, in sicer

tako, ki ob poslušanju besedila ali melodije vedno pušča odprte možnosti interpretacije.

Glede na festivalsko zasedbo bi lahko sklepali, da se je pred odrom zbirala množica glasbenih ljubiteljev, pa temu vendarle ni bilo tako. V večini primerov je bil obisk slab, resnične vzroke za to pa bi lahko po mnenju Križniča iskali ne samo v vremenu, ampak predvsem v problematiki kulturnega izobraževanja, ki očitno ne dosega zadovoljive stopnje. Če k temu prištejemo še pritisk s strani medijev in komercialne politike, je rezultat očiten. Upamo lahko le, da se bo tako stanje počasi spremenilo, saj je kultura eden od osnovnih identifikacijskih temeljev vsakega naroda, tudi slovenskega.

Besedilo in foto: **Damjana Teodorovič**

Zgodbe iz Posočja

V letošnjem letu je Tolminski muzej izdal slikanico *Zgodbe iz Posočja*. V njej je zbranih dvanajst kratkih zgodb o življenju ljudi ob zgornjem toku reke Soče v preteklosti – od kamene dobe, prek bakrene in bronaste, železne, prek starega, srednjega in novega veka do novejša doba. Kot je v uvodu k slikanici zapisala **Karla Kofol**, so s tem želeli pritegniti in spodbuditi k raziskovanju bogate in zanimive preteklosti. Gre za svojevrsten vodnik po stalni razstavi Tolminskega muzeja, saj vsaka zgodbica predstavlja eno izmed zgodovinskih obdobij, ki so predstavljene na razstavi. Vsekakor pa je slikanica tudi svojevrsten pripomoček za pridobivanje znanja – prek zgodbic, ki si sledijo v časovnem zaporedju na zabaven in drugačen način, spoznavamo celoten zgo-

dovinski časovni trak. Znanje lahko ponovimo in utrdimo z vprašanji za vsako zgodovinsko obdobje, ki jih najdemo na koncu slikanice (namig za tiste, ki odgovora ne boste vedeli: objavljen je na spletni strani www.tol-muzej.si). Zanimive zgodbe so opremljene s hudomušnimi ilustracijami **Tine Volarič**.

NASLOV: Zgodbe iz Posočja. **BESEDILO:** Dea Volarič in Karla Kofol. **ILUSTRACIJE:** Tina Volarič. **UREDILA:** Karla Kofol. **IZDAL:** Tolminski muzej. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Tolmin, 2010. **FORMAT:** 21 x 30 cm. **VEZAVA:** mehka. **ŠT. STRAN:** 42. **NAKLADA:** 600 izvodov.

Idrsko, 4. junij 1915

Ustanova Fundacija »Poti miru v Posočju« je ob postavitvi spomenika ob 95. obletnici poboja talcev pri Idrskem izdala knjižico z naslovom *Idrsko, 4. junij 1915*. V njej so predstavljene prve civilne žrtve prve svetovne vojne v vaseh ob Soči. »Za soško fronto je dolgo veljalo splošno prepričanje, da je bilo civilno prebivalstvo umaknjeno iz neposredne bližine frontnih črt in v spopadih ni bilo neposredno prizadeto. Območja, kjer so

se odvijale vojaške operacije, so bila izpraznjena, domačini pa preseljeni na varnejše predele v zalednje,« je v uvodu zapisal **Tadej Koren**, avtor knjižice. Hkrati je opozoril, da to v večini primerov drži, da »pa je bilo prav civilno prebivalstvo večkrat žrtev začetnih merjenj moči med vojaškimi enotami«.

V knjižici je predstavljen dogodek, ki se je zgodil pred vasjo Idrsko, 4. junija 1915. Gre za najodmevnejši pobjov v Zgornjem Posočju, »kjer so po sistemu desetkanja (decimacije)

kot talce ustrelili šest domačinov iz vasi Smast in Kamno«. Italijani so namreč domačine obtožili napada in streljanja na njihove ranjene vojake. Raziskava po vojni je pokazala, da so bili ustreljeni po nedolžnem. O tem dogodku je **Joža Lovrenčič**, pesnik iz Kreda, napisal tudi pesem, ki je objavljena v knjižici.

Ti civilisti pa niso edine nedolžne žrtve. Pred prvo soško bitko, ki se je začela 23. junija 1915, so bili ubiti tudi civilisti v drugih vaseh.

NASLOV: Idrsko, 4. junij 1915. **BESEDILO:** Tadej Koren. **IZDALA:** Ustanova Fundacija »Poti miru v Posočju«. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Kobarid, 2010. **FORMAT:** 14,7 x 21 cm. **VEZAVA:** mehka. **ŠT. STRANI:** 20.

Nevidna mreža

Po vsej državi v letošnjem letu praznujemo 20. obletnico ustanovitve Manevrske strukture narodne zaščite (MSNZ), ki je leta 1990 sodila med ključne oblike skrivne vojaške zagotovitve pripravljenosti slovenske osamosvojitve leta 1991. V prostorih Ustanove Fundacija »Poti miru v Posočju« so s kulturno-spominsko slovesnostjo in

Utrinki

MOTO ZBOR BO POSTAL TRADICIONALEN

Tolmin – Motoristi in motoristke iz več kot 20 slovenskih klubov ter številni ljubitelji dvokolesnikov iz tujine so se 11. in 12. septembra udeležili 1. moto zбора, ki so ga pripravili člani Moto kluba (MK) Soča. Ker je že prva izvedba dogodka uspela nad pričakovanji, organizatorji zatrjujejo, da moto zbor pri hotelu Paradiso v prihodnjih letih ni pod vprašajem.

Na popoldansko panoramsko vožnjo se je podalo 82 motociklov, med njimi tudi dva veterana na svojih več kot pol stoletja starih starodobnikih. In prav v tem delu moto zбора so organizatorji naredili korak naprej, saj udeležencem na postankih niso ponujali alkoholnih pijač. To namreč pri drugih moto zborih ni ravno praksa. Zadana pot jih je vodila po levem bregu Soče do Kobarida, od tam na Livek in nato čez Kolovrat po novi cesti do Volč ter nazaj na prireditveni prostor na robu Tolmina. Prizori-

NA PANORAMSKO VOŽNJO, ki so jo v okviru svojega prvega moto zбора pripravili v Moto klubu Soča, se je podalo 82 dvokolesnikov. In prav v tem delu moto zбора so organizatorji naredili korak naprej, saj udeležencem na postankih niso ponujali alkoholnih pijač. **Foto:** Aleš Mulič, MK Soča

šče je s svojo pristnostjo očaralo tako slovenske motoriste kot tudi tiste iz Italije, Nemčije, Nizozemske, Anglije in Škotske. Kot je povedal

predsednik MK Soča **Boris Leban**, se je kar nekaj obiskovalcev na tolminskem moto zboru ustavilo spotoma, ko so se vračali iz avstrijskega

Faaker See. Tam se je namreč v tistih dneh odvijalo vseevropsko srečanje »bajkerjev«.

Program prvega moto zбора MK Soča so sestavljale tudi popoldanske športno-zabavne igre in večerni koncerti, na katerih so nastopile lokalne glasbene skupine Wild Child, Pomorac, Rodoljubac in Devil's Bridge. Prav te so na prizorišče privabile največ obiskovalcev, kakšnih 800 se jih je nabralo – organizatorji so poleg svojih kolegov medse povabili tudi nemotoriste. Prireditelj je uspela in kot napoveduje Leban, namerava jo z izkupičkom urediti skupen klubski prostor za druženje in sestankovanje članov. MK Soča je sicer s 117 člani eden najmočnejših moto klubov v Sloveniji. Ustanovili so ga leta 2006 in deluje na območju tolminske in kobarške občine. Kot je še povedal Leban, je zanimivo, da se med njihovimi člani povečuje delež žensk, prav tako imajo nekaj članic voznic motociklov.

Špela Kranjc

predstavitvijo knjige Nevidna mreža zaznamovali spomin na gibanje za vojaško obrambo osamosvojitve, ki se je začelo ob odločitvi jugoslovanske vojske, da bo orožje teritorialne obrambe in upravnih organov shranila v svojih skladiščih. Slovenska vojska se je začela pripravljati na negotovi čas že veliko prej pred dejanskim izbruhom vojne na Balkanu, ki je povzročila razpad Jugoslavije. Danes je gibanje, ki je nesporno ključno vplivalo na potek osamosvajanja, širši množici ljudi malo znano, ugotavljajo nekdanji branitelji slovenske suverenosti. Tudi to je bil eden izmed razlogov za nastanek knjige Nevidna mreža avtorjev **Vita Berginca** in **Albina Mikuliča**. Knjiga je izčrpen zbir zapisov o prizadevanjih pripadnikov MSNZ, da bi v najkrajšem času zagotovili oborožitev, opremljenost in vodenje oboroženih sestavov, s katerimi bi lahko kljubovali agresivni in nepredvidljivi Jugoslovanski ljudski armadi (JLA). Na premišljene ukrepe so se pripravljali tudi v Posočju. Pripadniki MSNZ, tudi v Zgornjem Posočju, so le približno slutili, s čim vse razpolaga JLA v tem delu jugoslovanskega vojskovišča. Danes vemo, da je bilo v 5. vojaškem območju na raz-

polago 45.000 pripadnikov JLA, ki so imeli na voljo 1.160 tankov in drugih oklepnih vozil, več kot 3.000 topov in minometov, 12.000 motornih vozil raznih kategorij, 200 bojnih letal in helikopterjev ... Upornost in patriotizem ljudi v Zgornjem Posočju sta podobno kot drugod pripomogli k varovanju in razpletu razmer na najboljši način, ki tudi z današnjega gledišča ne sme in ne more biti nekaj samoumevnega.

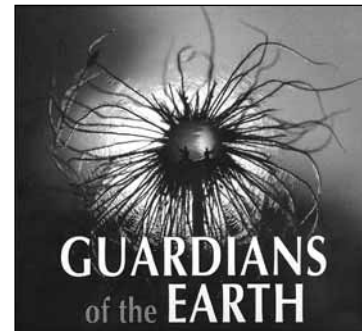
NASLOV: Nevidna mreža. **AVTORJA:** Albin Mikulič in Vito Berginc.

IZDALO: Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Gornje Posočje. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Kobarid, 2010. **FORMAT:** 14 x 20 cm. **VEZAVA:** mehka. **ŠT. STRANI:** 233. **NAKLADA:** 150 izvodov.

Guardians of the Earth / Varuhi Zemlje

V lanskem letu je izšla knjiga *Varuhi Zemlje*. Kot je v uvodu zapisal **Bogdan Kladnik**, avtor fotografij in idejne zasnove, gre za »prvi projekt novo ustanovljenega svetovnega sklada Guardians of Universe, s katerim se bodo financirali veliki ekološki in edukativni projekti. Z združitvijo največjih mojstrov borilnih veščin na svetu in z armado njihovih učencev bomo na novo vzpostavljali harmonijo med ljudmi in Zemljo«. *Bralca ne poziva, da bi se jim priključil. Je pa neizbežno, da vsi postanemo varuhi sveta, da ohranimo Zemljo za naše otroke.*

V knjigi so fotografije mojstrov karateja in shaolin gong fuja v naravi Slovenije (veliko jih je prav iz Zgornjega Posočja), Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Črne gore, Kosova, Makedonije in Albanije. »Vidimo

jih v trenutku zamaknjenosti, ko se enost univerzalne življenjske energije pretaka skozi naravo in pokrajino. Te podobe so nemi zapis moči življenja posameznika, narave in univerzuma in hkrati klic po miru v tem in v vsakem delu sveta.« Fotografije dopolnjujejo večne modrosti, pesmi in misli modrih ljudi, zapisane v angleškem in slovenskem jeziku.

NASLOV: Guardians of the Earth / Varuhi Zemlje. **FOTOGRAFIJE IN IDEJNA ZASNOVA:** Bogdan Kladnik. **ZALOŽBA:** Založba ZAKLAD. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Ljubljana, 2009. **FORMAT:** 24,5 x 22,5 cm. **ŠTEVILO STRANI:** 132. **NAKLADA:** 2.000 izvodov.

Knjižno polico napolnili: **Mateja Kutin** in **Špela Mrak**

Utrinki

MOTORISTI SO SE KLJUB DEŽJU ZBRALI NA TRADICIONALNEM PIKNIKU. Dež jih je pozdravil tudi v Rutu, kamor so se odpravili na panoramsko vožnjo. **Foto: Alenka Zgaga**

MOTORISTI ZBOROVALI KLJUB DEŽJU

Koritnica – Ljubitelji jeklenih konjičkov so se tudi letos, zadnji vikend v avgustu, zbrali na že tradicionalnem pikniku in z značilnim rohnjem

zmotili mir in tišino Koritnice v Baški grapi. Zbor sta pripravila Kamp Šorli iz Koritnice in tolminski Moto klub Soča. Najbolj zagnani člani kluba so se na prireditveni prostor pripeljali iz Tolmina preko Cerknega, Davče in

Podbrda, kjer so si ogledali še muzejsko zbirko v Jakovkni hiši.

Udeležbo, posebno iz oddaljenejših krajev Slovenije, je tudi tokrat oklestila napoved slabega vremena. Po dobrodošlici sta gostitelja povabila udeležence na panoramsko vožnjo v vasio Rut, ki jih je pričakala že v dežju. Kislo vreme je preprečilo tudi izvedbo načrtovanih iger v organizaciji Prostovoljnega gasilskega društva Podbrdo, izkazalo pa se je kot odličen povezovalac ljudi. Besede so postale lahkotne, pogovor je stekel kar sam ... Sproščeno vzdušje je obogatilo tudi zabavni program.

Olga Zgaga

MLADI KOBARIŠKI PLANINCI NA TABORU

Završnica – Kako hitro je leto naokrog. Še vedno so odzvanjali spomini na lanski tabor, ko nas je *gospa Kranjska čebela* že vabila v družbo svojega plesa. Mladinski odsek Planinskega društva (MO PD) Kobarid

se je z veseljem odzval na prijazno čebelje brenčanje in tako smo najmlajši planinci v družbi malce starejših, že bolj zagretilih otrok ter pod vodstvom izkušenih in zelo uigranih vodnikov preživeli čudovit teden v dolini Završnice pri Žirovnici – že 13. leto zapored. Za tiste malo bolj vraževerne naj povemo, da se je vse srečno izšlo in da je bila vremenska uprava na naši strani; poškopilo nas je samo toliko, da smo se shladili od vročega poletnega sonca.

V začetku julija smo naše udobne postelje za teden dni zamenjali za spalno vrečo, pogled na nebo pa nam je zastiralo šotorsko platno. Kakšen užitek je doživeti naravo v pristnem stiku z njo, lahko povedo samo navdušeni otroci, ki se radi vračajo v našo družbo. Planinski tabor je zanje prav posebno doživetje, kjer kot goba vpijajo nova znanja, spoznavajo značilnosti in zanimivosti določenega območja ter ob druženju s sovrstniki vzgajajo svojo ljubezen do pohodništva. ►

Gregorčičeva ulica

GREGORČIČEVA ULICA V KOBARIDU – leta 2001 in danes. Foto: Tatjana Šalej Faletič (iz arhiva) in Nejc Eržen

Ko smo brskali po ne tako davnih fotografijah, nam je pod roke prišla podoba Gregorčičeve ulice v Kobaridu. Posneta je bila marca 2001, ko so po potresu obnavljali Dom Andreja Manfrede.

V dobrih devetih letih se je v Gregorčičevi ulici marsikaj spremenilo. V Dom Andreja Manfrede se je naselila knjižnica, v njem je svoje začasne prostore dobil del občinske uprave in uredili so poročno dvorano, v ulici so

se obnavljale v potresu poškodovane hiše ... Zadnje mesece je bila ulica pravo gradbišče, celo arheološko najdišče (v prejšnji številki **EPIcentra** smo pisali o ostankih množičnega ritualnega pokopa konj – najdišče je

za Slovenijo izrednega pomena). Sredi septembra smo bili priča slovesnosti ob zaključku obnove kanalizacije.

Mateja Kutin

Utrinki

IZTOK ČOP JE MLADIM KOBARIŠKIM PLANINCEM, ki so se udeležili planinskega tabora v Završnici, popestril dan ob Blejskem jezeru. Foto: arhiv MOPD Kobarid

► Letošnji tabor nam bo ostal v spominu po prehojenem grebenu Peči, po vzponu na arheološko najdišče Ajdna in razgledu, ki se je od tam odpiral, po čudoviti in pomirjujoči hoji po gorenjskih planinah s ciljem pri Planinskem domu na Zelenici, najboljši planinci celo po osvojenem Stolu. Čudovit dan smo preživeli tudi na Bledu, biseru Slovenije, kjer je hojo okoli jezera popestril **Iztok Čop** in nam povedal vse o veslanju na mirnih vodah. Mi sicer nismo ve-

slali, smo se pa kopali. Popoldneve smo preživljali na delavnicah za spretnostne prstke in kar sami izdelali veliko spominkov – pogledi nanje nas bodo vračali na tabor v Završnici. Preizkusili smo se v poslikavi panjskih končnic, izdelali čebelice, panj, močice, maksi družabne igre pa še kaj. Družabnosti ni manjkalo niti ob tabornem ognju, kjer smo dneve zaključevali z veselo pesmijo in pravljičami.

Moja čebelica je doma dobila ča-

stno mesto in z veliko gotovostjo lahko trdim, da pri drugih udeležencih tabora tudi. V sebi nosi spomine na vsa doživljanja, radost in smeh. Hkrati pa ustvarja zaupanje v to, kar delamo, in potrjuje prepričanje, da delamo dobro in prav. Le kam nas bo pot ponesla prihodnje leto? Ni važno ... saj je veselje že v tem, da gremo.

Mateja Kragelj, pomočnica vodje tabora

150 POHODOV RUDIJA RAUCHA

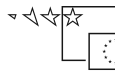
Rudija Raucha je življenje na Tolminsko zaneslo v začetku 70 let prejšnjega stoletja. Rojenega Belokranjca so lepote gorskega sveta zelo zgodaj pritegnile, saj je že 2. avgusta 1952 z gimnazijci naravoslovnega krožka iz Novega mesta osvojil Triglav.

Kot dejaven planinec je bil 1976 izvoljen v upravni odbor Planinskega društva (PD) Tolmin in med letoma 1977 in 1981 društvu tudi predsednikoval. Kot sam pravi, je izletništvo vedno obravnaval kot osnovno dejavnost društva, zato je s prilagajanjem izletov različnim skupinam skušal to aktivnost odpreti širšim krogom. Že leta 1974 je za tolminske

planince organiziral prvi izlet v Belo krajino na Mirno goro in Gorjance, kamor je Tolmince kasneje popeljal še velikokrat.

Zaradi skoraj tridesetletnih izkušenj je leta 1996 pridobil uradni naziv planinski vodnik Planinske zveze Slovenije. Leta 1998 je na pobudo takratnega predsednika Društva upokojencev Tolmin **Franca Kravanja**, da bi bilo treba vitalne upokojence animirati za gibanje v naravi, pripravil program in razpisal izlete oziroma pohode, ki so bili posebej prilagojeni upokojencem. To je bil poskus, za katerega nihče ni vedel, ali bo uspel. Kot pa se je izkazalo kasneje, je Rudi odkril pravcato planinsko tržno nišo, ki uspešno deluje že več kot 12 let in je preseгла vsa najbolj smela pričakovanja – dandanes se pohodov udeležuje od 80 do 100 planincev.

Lahko rečemo, da je Rudi Rauch Slovenijo prehodil po dolgem in počez ter tako odkrival najbolj skrite in najlepše koticke naše dežele, kamor enkrat mesečno (praviloma v sredo) popelje udeležence pohodov. Tako je 16. junija organiziral in izvedel že svoj 150. pohod in 105 planincev upokojencev popeljal – kam drugam kot na Mirno goro v Belo Krajino.

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Na podlagi 19. člena Pravilnika o izvajanju enotnih Regijskih štipendijskih shem (prečiščeno besedilo z dne 19. 9. 2008, v nadaljevanju: RŠS) Posoški razvojni center, Trg svobode 2, 5222 Kobarid, kot štipenditor (oziroma nosilec RŠS Goriške statistične regije) z dnem **10. 9. 2010** objavlja

JAVNI RAZPIS ŠTIPENDIJ REGIJSKE ŠTIPENDIJSKE SCHEME ZA GORIŠKO STATISTIČNO REGIJO ZA ŠOLSKO/ŠTUDIJSKO LETO 2010/2011

I. NAMEN RAZPISA

Regijska štipendijska shema je instrument regije, ki temelji na partnerstvu med delodajalci, nosilcem regijske štipendijske sheme in državo, skladno z zakonom na področju spodbujanja skladnega regionalnega razvoja in predstavlja izjemen pomen za razvoj regij v Sloveniji.

S pomočjo regijskih štipendijskih shem je mogoče:

- uskladiti razmerje med ponudbo in potrebami po kadrih v posamezni regiji;
- dvigniti raven izobrazbene strukture v regiji;
- vplivati na znižanje strukturne brezposelnosti;
- vplivati na vračanje izšolanih kadrov iz univerzitetnih središč v regijo;

- spodbuditi podjetja v regiji za kadrovske štipendiranje in načrtovanje razvoja kadrov;
- približati kadrovske funkcije potrebam trga delovne sile;
- zmanjšati odliv kadrov v velike centre, kar bo vplivalo na zmanjševanje razvojnih razlik v posameznih regijah v Sloveniji.

II. PREDMET RAZPISA

Javni razpis štipendij RŠS za Goriško statistično regijo je namenjen dijakom in študentom¹, ki se izobražujejo doma ali v tujini in se bodo po končanem šolanju/študiju zaposlili na območju Goriške razvojne regije.

Štipendije iz RŠS se dodeljujejo dijakom in študentom, ki se šolajo za poklice, po katerih delodajalci povprašu-

jejo oziroma izrazijo interes, opredeljen v vlogi na javni poziv, glede na obseg razpoložljivih javnih sredstev, prioriteto pa za razvojne potrebe in perspektivne poklice v posamezni razvojni regiji.

Operacijo delno financira Evropska unija in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, 1. razvojna prioriteta: »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti« in v okviru prednostne usmeritve »Štipendijske sheme«.

III. UPRAVIČENCI DO ŠTIPENDIJ

Za štipendije iz RŠS lahko zaprosijo dijaki in študentje, ki se izobražujejo po srednješolskem, dodiplomskem in podiplomskem programu z javno veljavnostjo v Republiki Sloveniji ali tujini, pri čemer je diplomsko, če se izobražujejo v tujini, možno po koncu izobraževanja nostrificirati v Sloveniji, če se prijavijo na javni razpis in nimajo kakršnekoli druge štipendije oziroma šolnine.

Do štipendij iz RŠS so upravičeni:

- dijaki, ki se šolajo za tretjo, četrto in peto raven izobrazbe v Republiki Sloveniji ali v tujini in niso zaposleni;
- dodiplomski študenti, ki se izobražujejo v Republiki Sloveniji ali v tujini in niso zaposleni;
- podiplomski študenti, ki se izobražujejo v Republiki Sloveniji ali v tujini in niso zaposleni.

Pravice do štipendije ne more uveljaviti kandidat, ki:

- je v delovnem razmerju,
- je samozaposlena oseba, ki opravlja dejavnost, vpisano v ustrezni register ali drugo predpisano evidenco na območju RS,
- je vpisan v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu RS za zaposlovanje,
- prejema katerokoli vrsto štipendije, navedeno v 2. odstavku 5. člena Zakona o štipendiranju (Ur.l. RS, št. 59/07 (63/07 - popr.), 40/09),
- je lastnik ali solastnik gospodarske družbe.

IV. NAČIN IN ROK PRIJAVE

Prijava na javni razpis mora biti podana

Utrinki

NAJDEJAVNEJŠI PROSTOVOLJNI VODNIK PZS RUDI RAUCH je letos obeležil zanimiv jubilej – organiziral in izvedel je namreč že svoj 150. pohod. Na svojih pohodih je skupno spremljal kar 9.317 planincev upokojenec, medtem ko za obdobje pred letom 1998 žal ni beležil statistike. **Foto: arhiv PD Tolmin**

Rudiju, ki je na svojih pohodih spremljal skupno kar 9.317 planincev upokojenec – za obdobje pred 1998 pa sam pravi, da žal nima statistike – za vseh 150 pohodov in še tistih drugih pet na leto, organizira in izvede jih za ostale člane PD Tolmin, kot najdejavnjšemu prostovoljnemu

vodniku PZS, ki mu ni žal ne časa ne denarja, ob jubileju iskreno čestitam.

Milena Brešan, predsednica PD Tolmin

V ZATOLMINU IMAJO NOVO ŠPORTNO IGRIŠČE

Zatolmin – Z novim športnim igriščem se tako kot nekatere druge vasi v tolminski občini lahko od konca avgusta pohvali tudi Zatolmin. Vaščani so morali nanj čakati kar tri desetletja, sedaj pa so jim na južnem obrobju vasi ob vznožju Kozlovega roba na voljo igrišče za mali nogomet in košarko, igrišče za odbojko na mivki, trampolin in gugalnice. Poleg športnih površin je tudi objekt s sanitarijami in skladiščem za športno opremo, v nadstropju pa **Krajevna skupnost (KS) Zatolmin**, po pojasnilih predsednika **Boruta Rutarja**, predvideva prostore za športno društvo, ki naj bi ga ustanovili v prihodnosti. Igrišče pa po njegovih besedah ne bo namenjeno samo ljubiteljem športa, saj bodo na njem pripravljali tudi kulturne, zabavne in druge prireditve.

Naložba je stala 170.000 evrov, Zatolminci pa so potreben denar zagotovili iz več virov. Dobrih 52.000 evrov so pridobili v zadnjih dveh letih na

ZA ZATOLMIN VELIKI PRIDOBITVI je bila primerna tudi slovesnost ob uradnem odprtju. Med drugim so se domači košarkaši pomerili z veterani Košarkarskega kluba Zmaj iz Ljubljane. Nekdanji igralci prve jugoslovanske lige so jih pošteno namučili in zmagali z rezultatom 29 : 78. **Foto: arhiv KS Zatolmin**

razpisih **Občine Tolmin** za sofinanciranje investicij KS, slabih 15.000 evrov pa z uspešno kandidaturo na razpisu **Fundacije za šport**. Zemljišče z gospodarskim poslopjem – je razložil Rutar – je KS Zatolmin odkupila z denarjem, ki ga je dobila s prodajo stanovanja in podstrešja v tamkajšnjem zadružnem domu, in sicer v višini 95.000 evrov. Brez donatorskega denarja podjetij in posameznikov iz Zatolmina in okolice seveda ne bi šlo, je še poudaril Rutar.

Z izvedbo so v zatolminski KS zelo zadovoljni, nove pridobitve pa so se najbolj razveselili mladi vaščani in njihovi vrstniki iz okoliških krajev, ki sedaj igralne površine pogosto uporabljajo. Kot je povedal Rutar, jim bodo te na voljo od spomladi do jeseni, pozimi pa bodo zaradi svoje lege podvržene snegu in ledu. Ker igrišče obkroža deset reflektorjev, jih niti tema ne more prikrajšati za športno udejstvovanje.

Špela Kranjc

na obrazcu: »Prijavni obrazec 2010-2011_OBR2 - VLOGA ZA ŠTIPENDIJO RŠS ZA GORIŠKO STATISTIČNO REGIJO ZA ŠOLSKO/ŠTUDIJSKO LETO 2010/2011«

Prijavnemu obrazcu je potrebno priložiti še naslednja dokazila:

- potrdilo o stalnem prebivališču (velja fotokopija veljavnega potnega lista ali fotokopija veljavne osebne izkaznice);
- ORIGINALNO potrdilo o vpisu kandidata za šolsko/študijsko leto 2010/2011;
- spričevalo oziroma potrdilo o opravljenih izpitih in sicer:

a) dijaki:

- dijaki 1. letnika: OVERJENO fotokopijo spričevala zadnjega razreda šolanja,
- dijaki višjih letnikov: OVERJENO fotokopijo spričevala zadnjega opravljenega letnika;

b) dodiplomski študenti:

- študenti 1. letnika: OVERJENO fotokopijo spričevala zadnjega letnika šolanja in OVERJENO fotokopijo maturitetnega spričevala, iz katerega je razvidno število točk,
- študenti višjih letnikov: originalno potrdilo z žigom in podpisom fakultete (ali OVERJENO fotokopijo tega potrdila) o vseh dosedanjih opravljenih izpitih;

c) podiplomski študenti:

- študenti 1. letnika: ORIGINALNO potrdilo z žigom in podpisom fakultete (ali OVERJENO fotokopijo tega potrdila) o vseh opravljenih izpitih na dodiplomskem študiju,
- študenti višjih letnikov: originalno potrdilo z žigom in podpisom fakultete (ali overjeno fotokopijo tega potrdila) o vseh dosedanjih opravljenih izpitih na podiplomskem študiju;

- kopijo dokumenta, iz katerega je razvidna številka osebnega računa;
- izpolnjeno in podpisano izjavo, ki je sestavni del Prijavnega obrazca 2010-2011_OBR2.

Rok za oddajo vloge je **8. oktober 2010**.

Vloge, ki bodo prispele po navedenem roku, se bodo štejele za zamujene in bodo vrnjene pošiljatelju.

Vloge morajo biti poslano s priporočno pošto na naslov: **Posoški razvojni center, Trg svobode 2, 5222 Kobarid**.

Šteje se, da je vloga prispela pravočasno, če je bila:

- najkasneje zadnji dan roka za oddajo poslana s priporočeno pošto pošiljko na naslov Posoškega razvojnega centra, Trg svobode 2, 5222 Kobarid,
- najkasneje zadnji dan roka za oddajo vlog oddana v tajništvo Posoškega razvojnega centra v Tolminu (Ulica padlih borcev 1b) do 12. ure.

Vloga s prilogami mora biti oddana v zaprti ovojnici, pravilno naslovljena in opremljena:

- označena z »**NE ODPIRAJ: Vloga na Javni razpis štipendij – RŠS Goriške statistične regije za šolsko/študijsko leto 2010/2011**«, na hrbtni strani ovojnice pa mora biti izpisan poln naslov pošiljatelja ali
- opremljena z obrazcem **OPREMA OVOJNICE**, ki je priložen Prijavnemu obrazcu 2010-2011_OBR2 in ga je potrebno izpolniti in nalepiti na ovojnico velikosti A4, v kateri je vloga za štipendijo s prilogami.

V. ODPIRANJE VLOG

Odpiranje pravočasno in pravilno opremljenih vlog bo 15. 10. 2010.

V roku dostavljene, pravilno izpolnjene in označene vloge se odpirajo po vrstnem redu, v katerem so bile predložene.

Komisija za štipendiranje bo v roku petih (5) dni od odpiranja vlog pisno pozvala tiste prijavitelje, katerih vloge niso bile popolne, da jih dopolnijo. Rok za dopolnitev je osem (8) dni po prejemu poziva za dopolnitev vloge. Nepopolne vloge, ki jih prijavitelji v navedenem roku ne bodo dopolnili, bodo zavrnjene. Če kandidat vloge ne dopolni v določenem roku oziroma je tudi dopolnitev nepopolna, Komisija za štipendiranje vlogo s sklepom zavrne. Nepravočasno prispele in nepravilno označene vloge Komisija za štipendiranje evidentira, vnese v zapisnik in vrne neodprte na naslov pošiljatelja. V

kolikor je zaradi nepravilno označene vloge, le-to nemogoče neodprto vrniti pošiljatelju, jo Komisija za štipendiranje odpre, ugotovi pošiljatelja, nazaj zapečati in vrne pošiljatelju.

VI. POSTOPEK IZBORA KANDIDATOV

Na podlagi razpisanih štipendij Komisija za štipendiranje posreduje delodajalcem seznam prijavljenih kandidatov s podatki potrebnimi za izbor. Izbor kandidata, ki bo prejel posamezno štipendijo, je v celoti v pristojnosti delodajalca. Če je kandidatov več, kot je razpisanih štipendij, opravi delodajalec izbiro na osnovi meril, ki veljajo pri delodajalcu. V kolikor delodajalec med kandidati za razpisane štipendije nima na razpolago kadra, ki ga je navedel v okviru javnega

Zap. št.	Naziv delodajalca (soštipenditorja)	Izobraževalni program	Raven izobrazbe	Število štipendij	Št. štipendij podjetja SKUPAJ
1.	EKAMANT d.o.o. Orehovlje 2, 5291 Miren	ekonomski tehnik	5	1	1
2.	HEDVIKA MLEKUŽ s.p. Kal-Koritnica 36a, 5230 Bovec	gostinstvo in turizem	6/2	1	1
3.	AGM Nova Gorica d.o.o. Sočebanova ulica 5 5000 Nova Gorica	magistrski študij ekonomije (2. bolonjska stopnja)	7	1	1
4.	BTF d.o.o. Ulica 9. septembra 150, Vrtojba 5290 Šempeter pri Gorici	strojništvo	6/1 ali 6/2 ali 7	1	1
5.	NEBESA d.o.o. Vojkova 10, 5280 Idrija	gastronom hotelir (kuhar)	4	2	7
		gastronom hotelir (natakar)	4	2	
		gastronomsko-turistični tehnik (gostinski tehnik)	5	2	
		organizator dela v gostinstvu	6/1	1	
6.	Arctur d.o.o. Industrijska cesta 5 5000 Nova Gorica	računalniški tehnik	5	1	3
		informatika	6/1	1	
		multimedijske komunikacije	6/2	1	
7.	ELEKTRO PRIMORSKA, d.d. Erjavčeva ulica 22 5000 Nova Gorica	elektrikar energetik	4	2	2
8.	KOREN LIDIJA s.p., KAMP KOREN Drežniške Ravne 33, 5222 Kobarid	gastronomsko-turistični tehnik	5	1	1
9.	KOLEKTOR GROUP d.o.o. Vojkova 10, 5280 Idrija	gimnazijski maturant	5	10	50
		elektrotehnik energetik	5	5	
		strojništvo	6/2 ali 7	10	
		elektrotehnika	6/2 ali 7	10	
		kemija	6/2 ali 7	5	
		računalništvo	6/2 ali 7	5	
		ekonomija	6/2 ali 7	5	
10.	KOLEKTOR KFH d.o.o. Vojkova 10, 5280 Idrija	mehatronik operater	4	2	3
		elektrotehnika	6/2 ali 7	1	
11.	B CENTER d.o.o. Goriška cesta 75, 5270 Ajdovščina	gimnazijski maturant (tehniška gimnazija)	5	1	1
12.	KOLEKTOR SIKOM d.o.o. Vojkova 10, 5280 Idrija	mehatronik operater	4	12	55
		strojni tehnik	5	15	
		elektrotehnik	5	8	
		strojništvo	6/1	10	
		strojništvo	6/2 ali 7	10	
13.	IGOR RUSJAN s.p. Miren 130, 5291 Miren	elektrikar energetik	4	1	2
		ekonomski tehnik (ekonomska gimnazija)	5	1	

poziva, lahko izmed upravičenih kandidatov izbere primerljivega kandidata, višje ali nižje ravni izobrazbe, sorodne smeri oziroma poklica. Pred izbiro lahko delodajalec povabi kandidata za štipendijo na razgovor.

Delodajalec potrdi izbor predlaganih štipendistov čim prej, najpozneje pa v 15 dneh po prejemu predloga (oz. v roku, ki mu ga določi Komisija za štipendiranje). Po izboru bo sklenjena pogodba o štipendiranju na način, kot je opredeljen v zadnjem odstavku točke IX. tega razpisa.

VII. VIŠINA ŠTIPENDIJE

Vire financiranja opredeljuje Zakon o štipendiranju (Zštíp, Ur.l. RS, št. 59/07 (63/07- popr.), 40/09).

Sredstva v višini 50 % štipendije zagotovi Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije iz sredstev Evropskega socialnega sklada², preostalo polovico pa zagotavljajo delodajalci, pri katerih se bodo štipendisti zaposlili za čas trajanja izobraževalnega programa oziroma za čas sklenitve pogodbe o štipendiranju. Štipenditor lahko zagotovi sofinanciranje te preostale polovice štipendije tudi s strani občin. Sredstva občin so sredstva iz proračunov občin in drugih virov.

Višina štipendije sestoji iz osnovne štipendije, dodatka za stroške prevoza ali dodatka za bivanje izven kraja stalnega prebivališča ter dodatka za uspeh.

Podrobneje je višina štipendije opredeljena v Pravilniku RŠS.

VIII. OBVEŠČANJE O IZBORU

O izboru bodo kandidati pisno obveščeni najkasneje v **45 dneh** od datuma, ki je v naveden kot rok za oddajo vlog.

Skladno s Pravilnikom RŠS ima neizbrani kandidat pravico v roku petnajstih (15) dni od vročitve odločbe vložiti ugovor na izdano odločbo. O ugovoru odloča direktor štipenditorja (Posoški razvojni center, Trg svobode 2, 5222 Kobarid). Njegova odločitev je dokončna.

IX. PONUDBA ŠTIPENDIJ REGIJSKE ŠTIPENDIJSKE SHEME ZA GORIŠKO STATISTIČNO REGIJO ZA ŠOLSKO/ŠTUDIJSKO LETO 2010/2011

Posoški razvojni center kot štipenditor v sodelovanju z delodajalci in obči-

nami v Goriški statistični regiji razpisuje štipendije za šolsko/študijsko leto 2010/2011 za pridobitev poklicev oziroma smeri izobraževanja, ki so navedeni v tabeli.

V primeru, da s strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendij ne bo zagotovljenih sredstev oziroma dovolj sredstev za sofinanciranje štipendij, si štipenditor pridržuje pravico, da ne podeli oziroma ne podeli vseh razpisanih štipendij.

V tem primeru se bodo štipendije podeljevale glede na merila, opredeljena v Pravilniku RŠS, prioriteto pa za razvojne potrebe in perspektivne poklice v regiji. Razvojne potrebe se bodo usklajevale tudi na podlagi liste lokalne deficitarnosti poklicev, ki jo objavlja Območna služba Zavoda RS za zaposlovanje. Perspektivnost poklica se ugotovi na osnovi ciljev regionalnega razvojnega programa in predloženih razvojnih programov ter programov prestrukturiranja delodajalcev.

Na podlagi sklepa s strani Sklada bodo štipenditor, delodajalec, štipendist ter občina (v primeru, da štipendijo sofinancira tudi občina) sklenili pogodbo o štipendiranju, v kateri bodo opredeljene medsebojne pravice in obveznosti. Štipendist se bo s podpisom pogodbe zavezal, da se bo po zaključnem izobraževanju zaposlil pri delodajalcu oziroma v z njim povezanem podjetju za vsaj toliko časa, kolikor je prejemal štipendijo.

X. DOKUMENTACIJA IN INFORMACIJE

Prijavno dokumentacijo in dodatne informacije lahko kandidati vsak delovni dan od izteka roka za oddajo prijav prevzamejo v poslovnih prostorih Posoškega razvojnega centra med 8.00 in 15.00 uro, Ulica padlih borcev 1b, 5220 Tolmin ali naročijo na telefonski številki 05/38-41-500 oziroma elektronskem naslovu info@prc.si.

Javni razpis in prijavna dokumentacija sta dostopna tudi na spletni strani štipenditorja na www.prc.si, na spletnih straneh ostalih razvojnih agencij v regiji: www.rra-sp.si, www.icra.si, www.ra-rod.si ter na spletni strani www.iskanipoklici.net.

Kontaktna oseba je Marjetka Čopi (05/38-41-516 ali -500, e-pošta: marjetka.copi@prc.si).

Kobarid, 10. september 2010
mag. **Roman Medved**, direktor
Posoški razvojni center

Zap. št.	Naziv delodajalca (soštipenditorja)	Izobraževalni program	Raven izobrazbe	Število štipendij	Št. štipendij podjetja SKUPAJ
14.	RESTAVRACIJA KOTLAR PE Kobarid Trg svobode 11 5222 Kobarid	gastronom hotelir (kuhar)	4	2	5
		gastronom hotelir (natakar)	4	2	
		organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu (hotel. manager)	6/2	1	
15.	STOPAR PGM d.o.o. Lokavec 202c, 5270 Ajdovščina	ekonomija	6/2	1	1
16.	TKK SRPENICA d.d. Srpenica 1, 5224 Srpenica	kemijska tehnologija	6/2 ali 7	2	2
17.	ZDRAVSTVENI DOM TOLMIN Prešernova 6a, 5220 Tolmin	splošna medicina (doktor medicine)	7	3	3
18.	ITW METALFLEX, d.o.o. Tolmin Poljubinj 89e, 5220 Tolmin	strojništvo	6/2 ali 7	2	4
		elektrotehnika	6/2 ali 7	2	
19.	OPTIKA IGOR VOGRIČ Prelovčeva 1, 5260 Idrija	očesna optika (študij v tujini)	6/2	1	1
20.	MIZARSTVO RONDİČ s.p. Slap 2b, 5271 Vipava	ekonomski tehnik	5	1	1
21.	PRIMORJE d.d. Ajdovščina Vipavska cesta 3 5270 Ajdovščina	avtoserviser	4	1	14
		zidar	4	1	
		gradbeni tehnik	5	1	
		elektrotehnik energetik	5	1	
		avtoserviser tehnik	5	2	
		gradbeništvo	7	5	
		gradbeništvo	6/2	2	
		elektrotehnika	6/2	1	
22.	GOSTOL TST d.o.o. Čiginj 63, 5220 Tolmin	strojništvo	6/1 ali 6/2 ali 7	1	1
23.	HIDRIA AET d.o.o. Poljubinj 89a, 5220 Tolmin	strojništvo	6/2 ali 7	3	3
24.	WES'M d.o.o. BOVEC Dvor 22, 5230 Bovec	mediacija v turizmu	6/2 ali 7	1	1
25.	ISKRA AVTOELEKTRIKA AVTO DELI d.o.o., BOVEC Industrijska cona 3, 5230 Bovec	mehatronik operater	4	1	5
		oblikovalec kovin - orodjar	4	1	
		tehnik mehatronike	5	1	
		strojništvo	6/2 ali 7	1	
		elektrotehnika	6/2 ali 7	1	
26.	KOLEKTOR ORODJARNA d.o.o. Vojkova ulica 10, 5280 Idrija	strojništvo	6/1	1	3
		strojništvo	6/2 ali 7	1	
		elektrotehnika	6/2 ali 7	1	
SKUPAJ:				172	172

¹ V Javnem razpisu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

² Sredstva Evropskega socialnega sklada vključujejo:

- sredstva na postavkah namenskih sredstev EU za kohezijsko politiko: **85 %**;
- sredstva na postavkah slovenske udeležbe za sofinanciranje kohezijske politike: **15 %**.

Na podlagi Pravilnika o subvencioniranju obrestne mere pri posojilih za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Tolmin (Uradni list RS, št. 58/2010) – v nadaljevanju: Pravilnik, Odloka o proračunu Občine Tolmin za leto 2010 (Uradni list RS, št. 24/2009, 14/2010, 58/2010) in mnenja Ministrstva za finance, št. M001-5881455-2010 z dne 23. julija 2010, Občina Tolmin objavlja

JAVNI RAZPIS ZA DODELITEV KREDITOV S SUBVENCIONIRANO OBRESTNO MERO ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA MALEGA GOSPODARSTVA V OBČINI TOLMIN V LETU 2010

I. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Predmet javnega razpisa so sredstva Banke Koper d.d. in Nove KBM d.d. (v nadaljevanju: Banka) in proračunska sredstva Občine Tolmin, namenjena dodeljevanju dolgoročnih kreditov za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Tolmin, za katere bo Občina Tolmin v letu 2010 sofinancirala obrestno mero (v nadaljevanju: krediti, kreditna sredstva).

II. POGOJI IN MERILA ZA DODELITEV KREDITOV

II.1 Namen, za katerega se krediti dodeljujejo

Upravičenci morajo pridobljena kreditna sredstva vložiti v razvoj, razširitev ali posodobitev poslovanja oziroma opravljanja dejavnosti ter odpiranje novih ali ohranjanje obstoječih delovnih mest, povezanih z investicijo v občini Tolmin,

oziroma za financiranje obratnih sredstev, in sicer za naslednje namene:

a. investicije v:

- nakup zemljišča,
- nakup, graditev, rekonstrukcijo ali adaptacijo poslovnih prostorov,
- nakup opreme – osnovnih sredstev,

b. financiranje obratnih sredstev: nakup materiala.

II.2 Upravičenci do dodelitve kreditov

Za kredite lahko zaprosijo:

- mikro podjetja,
- mala podjetja in
- samostojni podjetniki posamezniki

(v nadaljevanju: *podjetja, prosilci, upravičenci*), registrirani po Zakonu o gospodarskih družbah. Za opredelitev velikosti podjetja se uporabljajo določbe iz Priloge I Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008

o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe (Uradni list EU L, št. 214/2008), in sicer število zaposlenih in najvišje finančne vrednosti, ki določajo vrsto podjetja:

- mikro podjetje pomeni podjetje, ki ima manj kot 10 zaposlenih in ima letni promet in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 2 milijona EUR;
- malo podjetje pomeni podjetje, ki ima manj kot 50 zaposlenih in ima letni promet in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 10 milijonov EUR.

Do dodelitve kreditov po tem razpisu niso upravičena:

- podjetja, ki delujejo na področju ribiškega in ribogojnega sektorja, kakor jih zajema Uredba Sveta (ES) št. 104/2000;
- podjetja, ki delujejo na področju primarne proizvodnje kmetijskih proizvodov iz seznama v Prilogi I k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti;
- podjetja, ki delujejo na področju sektorja premogovništva, kakor so opredeljena v Uredbi Sveta (ES) št. 1407/2002 in
- podjetja v težavah v skladu s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (Uradni list EU C, št. 244/2004) in Zakonom o pomo-

či za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah.

II.3 Kriteriji upravičenosti do dodelitve kreditov

1. Krediti se dodeljujejo upravičencem, ki izpolnjujejo pogoje in kriterije upravičenosti do dodelitve kreditov, objavljene v Pravilniku in v tem javnem razpisu, ter izpolnjujejo pogoje, ki jih določa Banka.

2. Krediti se dodeljujejo za investicije oziroma za financiranja obratnih sredstev, ki so se začela izvajati v tekočem letu (tj. v letu 2010).

3. Sedež podjetja oziroma registrirane podružnice in mesto investicije morata biti na območju občine Tolmin.

II.4 Omejitve pri dodelitvi kreditov

so podrobneje opredeljeni v razpisu.

II.5 Merila za dodelitev kreditov

Krediti se prednostno dodeljujejo upravičencem, katerih investicije oziroma financiranja obratnih sredstev so namenjena predvsem:

1. zagotavljanju novih delovnih mest ali ohranjanju obstoječih delovnih mest,
2. vlaganju v dejavnosti, ki so energetsko varčne in ne onesnažujejo okolja,
3. dopolnjevanju proizvodnih programov ostalega gospodarstva,
4. doseganju višje kvalitete proizvodov in storitev,
5. zagotavljanju visoke stopnje donosti.

II.6 Višina sredstev

Skupna višina razpisanih kreditnih

VseNaEnemMestu.

LOKACIJA VEM ZA IDRIJSKO-CERKLJANSKO IN POSOČJE

Na lokaciji VEM za Idrijsko-Cerkljansko in Posočje potencialnim podjetnikom, delujočim podjetjem in mladim tudi v letu 2010 nudimo celovite podpirne storitve:

- s pomočjo e-VEM sistema vam nudimo enotne storitve VEM pri registraciji enostavne eno-osebne in enostavne več-osebne d.o.o. ter registraciji samostojnega podjetnika ter izvedbo sprememb in ostale postopke preko portala e-VEM za podjetja: vpis davčnih podatkov, prijave v obvezna socialna zavarovanja, prijava prostega delovnega mesta itd.,
- izvajamo osnovne svetovalne storitve povezanih z zagonom, poslovanjem in razvojem podjetij,

- posredujemo informacije vsem zainteresiranim (npr. možnost pridobivanja finančnih sredstev, možnosti ustanavljanja podjetij, informacije o ostalih podpornih institucijah za podjetništvo, druge informacije o podjetništvu ...),
- podajamo nasvete glede razvoja poslovnih idej, uporabe različnih podpornih instrumentov, usmerjanja k državnim spodbudam, ki so na voljo za spodbujanje razvoja podjetništva in podobno.

Storitve VEM so dosegljive:

- v prostorih **Posoškega razvojnega centra**, Ulica Padlih borcev 1b, v Tolminu in
- na **Idrijsko-Cerkljanski razvojni agenciji d.o.o. Idrija**, Mestni trg 1, v Idriji.

Za dodatne informacije

- nam pišite na e-naslov info@prc.si oziroma mateja.bizjak@icra.si ali
- nas pokličite na telefonsko številko Posoškega razvojnega centra 05 38 41 500, oziroma Idrijsko-Cerkljanske razvojne agencije 05 37 43 911.

Javna agencija
Republike Slovenije
za podjetništvo
in tuje investicije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

Idrijsko -
Cerkljanska
razvojna
agencija
d.o.o. Idrija

eVEM

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

sredstev oziroma kreditni potencial znaša **181.000,00 EUR**. Sredstva proračuna Občine Tolmin, namenjena subvenciji obrestne mere v letu 2010, znašajo 10.145,00 EUR in so zagotovljena na proračunski postavki 041401 »Subvencioniranje obrestnih mer malemu gospodarstvu«.

II.7 Upravičeni stroški

- a. Upravičeni stroški investicij so:
- strošek nakupa zemljišča,
 - strošek nakupa, graditve, rekonstrukcije ali adaptacije poslovnih prostorov,
 - strošek nakupa opreme – osnovnih sredstev.

b. Upravičeni strošek obratnih sredstev je strošek nakupa materiala.

II.8. Krediti se bodo dodeljevali pod pogoji, ki so podrobneje opredeljeni v razpisu

III. VSEBINA VLOGE IN ROK(I) ZA PRIJAVO:

Vloga za prijavo na javni razpis obsega:

1. predpisane prijavnne obrazce: Obrazec 1 »Podatki o prosilcu«, Obrazec 2 »Podatki o predvideni investiciji oziroma financiranju obratnih sredstev« in Obrazec 3 »Izjava«,
2. priloge in dokazila, ki so za posamezno kategorijo prosilcev navedene na seznamu »Dokumentacija za odobritev kredita«.

Razpisno dokumentacijo, skupaj s pravnimi obrazci in seznamom zahtevane dokumentacije za odobritev kredita, lahko prosilci dvignejo vsak delovni dan od 8.00 do 14.00 v tajništvih ali na Oddelku za gospodarstvo, negospodarstvo in finance Občine Tolmin, Ulica padlih borcev 2, Tolmin. Razpisna dokumentacija je dostopna tudi spletni strani Občine Tolmin www.tolmin.si.

Izpolnjene in podpisane prijavnne obrazce s prilogami morajo prosilci poslati s priporočeno pošto ali oddati osebno na naslov: **Občina Tolmin, Ulica padlih borcev 2, 5220 Tolmin**. Vloge morajo biti oddane v zaprti ovojnici, in sicer za investicije z oznako **»NE ODPIRAJ, PRIJAVA NA JAVNI RAZPIS – Subvencioniranje obresti MG 2010 – investicija«**, oziroma za obratna sredstva z oznako **»NE ODPIRAJ, PRIJAVA NA JAVNI RAZPIS – Subvencioniranje obresti MG 2010 – obratna sredstva«**, in opremljene z naslovom pošiljatelja.

V primeru, da prosilec zaproša za dodelitev kredita za namen investiranja in za namen financiranja obratnih sredstev istočasno, mora pripraviti in oddati ločeni vlogi, in sicer posebej za del, ki se nanaša na investicijo, in posebej za del, ki se nanaša na obratna sredstva.

Vloge morajo biti na Občino Tolmin predložene v razpisnem roku, ki začne

majice, kape, termoflasi, brisače, torbe, našitki, ...

www.xlprodukcija.com

041 504 184, 041 448 775
info@xlprodukcija.com

Zatolmin 1, 5220 Tolmin

teči z dnem objave razpisa v Uradnem listu RS, in je odprt do porabe sredstev razpoložljivega kreditnega potenciala v proračunskem letu 2010 oziroma do zadnjega roka za oddajo vloge, tj. **torek, 30. novembra 2010, do 12. ure**.

IV. in V. OBDELAVA VLOG ter NASLOV IN ROK ZA REŠEVANJE PRILOŽBE so podrobneje opredeljeni v razpisu

VI. DODATNE INFORMACIJE IN POJASNILA

- Občina Tolmin, Janja Bičič, tel. št.: 05/38-19-530 (vsak delovni dan

med 8.00 in 14.00), e-naslov: janja.bicic@tolmin.si;

- Banki Koper d.d., PE Nova Gorica, Agencija Tolmin, Katja Štrukelj Valentinčič, tel. št.: 05/38-84-151 (vsak delovni dan med 8.30 in 16.30);
- Novi KBM d.d. Maribor, Podružnica Tolmin, Melanija Grahelj, tel. št.: 05/33-17-137 (vsak delovni dan med 7.30 in 15.30).

Uroš Brežan, župan
Občina Tolmin

Besedilo celotnega JR je objavljeno v UL RS št. 70/2010 in na spletni strani Občine Tolmin (www.obcina.tolmin.si). Na spletni strani so objavljeni tudi javni obrazci.

Utrinki

PO SOČI TUDI Z BOLJ EKSTOTIČNIMI PLOVILI

Trnovo ob Soči – Letošnja sezona na reki Soči, ki se zaključuje 15. oktobra, je postregla z zanimivo novostjo. Podjetje **Alpin Action** je namreč razširilo svojo ponudbo – gostje lahko poleg že uveljavljenih dejavnosti na vodi izbirajo še med tremi novimi plovili. Za »*sit on top*«, »*stand up paddle board*« in »*river bug*« sicer še nimamo slovenskih izrazov, so pa pri navdušencih nad vodnimi športi naleteli na zelo dober odziv.

»*Sit on top*« je nekakšen odprt kajak in je izvrstna odskočna deska za začetnike v tem športu. Enake oblike kot kajak in zelo stabilen, je primeren tako za veslanje po mirni vodi kot po rečnih brzicah. Ker je odprtega tipa, v primeru obrata vsa voda odteče in plovilo se ne potopi. **Petra Repič** iz Alpin Action je povedala, da to plovilo sicer ponujajo tudi druga podjetja v Posočju, vendar njegove starejše različice. »*Stand up paddle board*« je deska, na kateri navadno stojimo in veslamo. Na reki je ta široka in zato stabilna deska novost, sicer pa gre za predho-

LETOŠNJA SEZONA ŠPORTOV NA SOČI je postregla z nekaterimi novostmi. Tako lahko sedaj poskusimo tri nova plovila – »*sit on top*«, »*stand up paddle board*« in »*river bug*«. **Foto: Ernesto Vattolo**

dnico surfa. Kot pojasnjuje Repičeva, so s tovrstnimi deskami najprej surfali po lagunah in se premikali s pomočjo palice oziroma kasneje vesla. Tega so nato odvrgli, se preselili na morje in nastal je surf. Tretja novost med plovili na Soči je »*river bug*«. Ime je dobil po hroščku, ki lahko lebdi na vodni gladini. In »*river bug*« ima podobne lastnosti; je napihljiv in zelo lahek, zato vsa voda te-

če pod njim in »uporabnik« ne čuti njene sile. V plovilu udobno sedimo ter se poganjamo s plavutkami, ki jih imamo tako na nogah kot na rokah. Tako kot večina vodnih športov tudi omenjeni izhajajo iz Nove Zelandije, »*river bug*« pa so po besedah Repičeve na Sočo prinesli Avstrijci.

Oprema, ki jo dobijo udeleženci spusta z novimi plovili, je podobna kot pri ostalih vodnih športih. Var-

nost je zagotovljena, »*sit on top*«, »*stand up paddle board*« in »*river bug*« pa so primerni za vse starostne skupine – tudi za otroke, če le znajo plavati. Trasa, po kateri vodiči Alpin Action peljejo goste, zavisi od njihovih izkušenj – začetniki se s Sočo spoprimejo med Srpenico in TKK-jem, tisti bolj pogumni in izkušeni pa med TKK-jem in Trnovim. »*Slovenski gostje so v manjšini*«, pravi Repičeva, »*veliko je Italijanov in Angležev, pa tudi Avstralcev in Izraelcev*«.

Sicer pa je večina podjetij, ki ponujajo športne dejavnosti na posoških vodah, letošnje poletje tožila nad preveč pogostim nadzorom inšpekcijskih služb, zaradi česar se včasih niso mogli dovolj posvečati svojim gostom. Kot zatrjujejo, bi jih vse to precej manj motilo, če bi bila nadzoru podvržena tudi tuja podjetja, ki svojo dejavnost opravljajo na istem območju, a na črno. Tako naj bi bilo poleg kakšnih 25 registriranih slovenskih podjetij tudi deset tujih, predvsem madžarskih in slovaških, ki niso registrirani in jih inšpekcijske službe zato tudi ne morejo nadzirati.

Špela Kranjc

SKRITA VARNOST, ODKRITA NEVARNOST

Pred izidom septembrske številke **EPicentra** nas je bralec **Matej Leban** iz Zatoľmina opozoril, da ga, kot pravi, »že več kot leto dni bode v oči tabla pri mostu čez Tolminko, ki opozarja na varnost otrok na cesti oziroma na to, da naj šoferji vozijo previdno. Že lani se je 1. septembra videla le polovica table, zdaj pa se je skoraj ne vidi več.« Ob tem nam je posredoval še dokaz o stanju, ki ga je s fotoaparatom posnel 22. julija 2010, in dodal, da je trenutno stanje še slabše, kot je bilo v času šolskih počitnic.

KDO BO PREJ POSKRBEK ZA VIDNOST OPOZORILNE TABLE: Tetka Jesen ali pristožni? Foto: Matej Leban

Šolske klopi so že skoraj ves mesec polne in naši šolarji so dnevno na cesti. Tovrstne opozorilne table so dobrodošle, njihov namen pa bi bil uresničljiv, če bi bile sploh vidne. Lahko le upamo, da bo naše opozorilo pristojne – kdorkoli pač to že je – vzpodbudilo, da bodo ustrezno ukrepali, še preden bo za njeno vidnost poskrbela Teta Jesen z odpadajočimi listi.

Morda pa bi bilo dobro, če bi pristojni razmislili tudi o tem, da bi tablo med šolskimi počitnicami umaknili, saj bi, ko bi jo v začetku novega šolskega leta ponovno namestili, pritegnila pozornost vsakodnevnih voznikov, ki jim je nenazadnje namenjena – podobno kot nameščajo opozorilne table za motoriste v času motoristične sezone. Kdor se namreč vsak dan vozi mimo table, se je lahko tako navadi, da je niti ne opazi več.

Uredništvo EPicentra

MLADI POSOŠKI ATLETI PONOVO NIZAJO USPEHE

Zgornje Posočje – Počasi se tudi v atletiki zaključuje glavna tekmovalna sezona. Mladi atleti iz Atletskega društva (AD) Posočje so zelo uspešno tekmovali že spomladi – **Katja Rutar** (letnik 1999) in **Tinkara Gregorčič** (letnik 1998) sta na državnem šolskem prvenstvu v krosu v Železnikih osvojili srebrno in bronasto medaljo. Junija je v Celju potekal atletski pokal Slovenije za kategoriji U12 (letnik 1999 in mlajši) in U14 (letnik 1998 in 1997), kjer je 11-letna **Katja Rutar** v teku na 600 m osvojila 3. mesto, 10-letna **Urša Uršič** 5. mesto, 13-letna **Vika Rutar** 2. mesto na 60 m in 5. mesto na 200 m, šele 9-letni **Tan Černigoj** pa 10. mesto v skoku v daljino.

Julij je bil namenjen počitku, v sredi avgusta pa smo s 24 otroki odšli na priprave v Ribčev Laz ob Bohinjskem jezeru. Dvanajst atletov se je 11. in 12. septembra udeležilo še državnega prvenstva na Ptuj, kjer je Vika Rutar ponovila junijski uspeh in s časom 8:19 sekunde osvojila 2. mesto na 60 m in 7. mesto na 200 m, presenetila pa je 11-letna **Nuša Gerbec** – v suvanju dva kilograma težke krogle je namreč osvojila 3. mesto. Urša in Katja, tekačici na

MLADI ATLETI NA POLETNIH PRIPRAVAH – Julij je bil namenjen počitku, sredi avgusta pa so trenerji s 24 atleti odšli na priprave v Ribčev Laz ob Bohinjskem jezeru. Foto: arhiv AD Posočje

600 m, sta osvojili 4. in 5. mesto, lanski državni prvak na 60 m **Kevin Podreka** pa je osvojil dve 4. mesti – v teku na 60 m in v skoku v daljino. Zelo dobro sta se odrezala tudi **Luka Drol** s 6. mestom na 200 m in **Veronika Melink**, ki je v teku na 300 m z ovirami osvojila 7. mesto. Uspeh posoških atletov sta na državnem prvenstvu na Ptuj dopolnili še tekačici iz Tekškega društva Bo-

vec, ki ju trenira **Vasja Vitez**: **Neja Mavrič** je osvojila 2. mesto na 1.000 m v kategoriji U14, **Andreja Žagar** pa 2. mesto na 3.000 m v kategoriji mlajših mladink.

Atlete čakata do konca leta še dva krosa za pokal Primorskih novic, kjer bodo mladi iz Bovškega, Kobaškiškega in Tolminskega zagotovo ponovno med najboljšimi.

Maša Klavora, trenerka, AD Posočje

Utrinki

KAMNICA 2010

Tolmin-Grad – Kolesarski klub (KK) Soča iz Kobarida je v soboto, 7. avgusta, organiziral tretjo kolesarsko tekmo Kamnica 2010, katere se je ob idealnem vremenu udeležilo 150 najboljših slovenskih in italijanskih kolesark in kolesarjev. Ti so se na zahtevni 11,5 kilometra dolgi progi iz Volč do cilja na Gradu spopadli z 856 metri višinske razlike in sočasno nabirali točke za pokal Slovenije.

Med kolesarkami je na cilj prva prikolesarila domačinka **Katja Šorli Peternel**, pri kolesarjih pa je z absolutno najboljšim časom in hkrati rekordom proge (31.17) prvo mesto osvojil **Alessandro Magli** iz videmskega Team Granzona. Tekmovalci iz KK Soča so se izkazali tako pri organizaciji tekme kot tudi na samem tekmovanju. **Borut Rovšček** je osvojil prvo mesto v kategoriji masters B, **Davor Mlekuž** tretje mesto

v kategoriji amaterji C, **Matevž Melinc** pa je bil v kategoriji masters A četrti. Serijo odličnih uvrstitev domačih kolesarjev je zaključil **Miran Žnidar** s petim mestom v kategoriji masters C.

Tekma je v organizacijskem smislu odlično uspela, za kar gre zahvala tudi članom Moto kluba Soča.

Pavel Sivec, KK Soča Kobarid

POZDRAV JEŠENI ZAKLJUČIL POLETJE NA ŠENTVIŠKI PLANOTI

Pečine – Pred začetkom šolskega leta, ki prinaša tudi prve jesenske dni, je turistično društvo na Šentviški planoti s Pozdravom jeseni pomahalo poletju. Zadnje avgustovsko nedeljo so že sedmič zapored pripravili prireditev na Aspasku na Pečinah. Ob 12. uri je bil najprej na vrsti kolesarski maraton po Planoti; kolesarjenja po novi turistični kolesarski trasi se je udeležilo okoli 60 kolesarjev. Še več radovednih obiskovalcev iz bližnjih in oddaljenih krajev je na Aspask privabilo popoldansko tekmovanje v športnozabavnih igrah za pokal kraja. Letos je sodelovalo devet ekip, kar pet iz doli-

EKIPA KK SOČA KOBARID se je septembra udeležila še nekaj kolesarskih tekem. Fotografija je bila posneta na dirki na Matajur, kjer so se naši kolesarji prav tako odlično odrezali. Foto: arhiv družine Volarič

Biološke čistilne naprave Sistemi za uporabo deževnice

Bodite pametni in prihranite do 50 % pitne vode.

Uporabite brezplačno deževnico.

- biološke čistilne naprave
od 2 - 1000 PE (prebivalcev)

- greznice (zbiralne, dvo
prekatne in troprekatne)

- rezervoarji
- filtri za deževnico
- plavajoči sesalni kompleti
- črpaljšča
- dodatna oprema

ARMEX ARMATURE D.O.O.
Ivančna Gorica, Ljubljanska cesta, 2A
TEL. 01/78 69 270, 01/78 69 260 ali 051 / 652 - 192

E-mail: info.armex@siol.net

www.cistilnenaprave-dezevnica.si

LEBAN IVAN s.p.

Volče 94, 5220 Tolmin

GSM: 041-695-660

leban@primorska.com

- STORITVE S KOPAČEM:
- IZKOPI, - MEŠANJE BETONA, - PIKAMER
- IZKOPI Z MINI BAGROM
- PREVOZI MATERIALA
- SEČNJA TRAVE IN GRMIČEVJA OB POTEH
- SEČNJA, SPRAVILO IN PREVOZ LESA

Utrinki

KOLESARSKI MARATON, ki je bil del prireditve pozdrav jeseni, je bil speljan po novi turistični kolesarski trasi. Foto: Karla Kofol

ne. Planotarjem so dobro kljubovale ekipe s Kneže, Poljubinja, Slapa ob Idrijci, iz Tolmina in Volče, ki pa kljub posameznim zmagam premoči domačinov niso bile kos. Kot je tradicija, je pokal kraja ostal na Ponikvah; le za las se je izmuznil Šentviški Gori in Prapetnemu Brdu.

Turistično društvo Šentviška planota se vsako leto trudi nadgraditi program. Letos so igram dodali nekatere nove, med njimi mokri tek z zbira-

njem jabolčk, šrauf in met hloda. Zvečer so obiskovalci lahko sodelovali pri kokošji rolet. Pozdrav jeseni se je v prijetnem druženju zaključil s plesom ob domači glasbi; popestrili sta ga jodlarka Tina Drole in domača Folklorna skupina Ivan Laharnar. Da je počitnic konec in je pred vrati jesen, je obiskovalce nezadržno opozarjal hladen zrak z nič kaj poletnimi temperaturami.

Špela Mrak

PREVLADOVALI SO FIČKOTI

Široko-Kobarid – Lansko poletje so člani sekcije Avto moto društva Tolmin starodobna vozila »Avto kareta« v okviru vseslovenskega srečanja starodobnikov na Turistični kmetiji Široko prvič organizirali srečanje starodobnih vozil v Zgornjem Posočju. Kar 133 se jih je zbralo takrat, njihovih občudovalcev pa je bilo še veliko več. Prav zaradi izjemnega zanimanja za tovrstna srečanja so se organizatorji letos odločili, da zbor ponovijo. Vendar jim je tokrat ponagajalo vreme, ki je število prijavljenih zdesetkalo na 46, med katerimi je bil en sam motorist. Letošnji program je bil razširjen na panoramsko vožnjo do Kobarida, kjer so si lahko udeleženci ogledali tudi muzej I. svetovne vojne. Kot je pojasnil **Aljaž Bevk**, dejavni član društva in hkrati pobudnik tovrstnih srečanj pri nas, so »želeli povezati dejavnosti, ki so si blizu, se pravi starodobnike z muzejem.« Organizatorji pa so tudi letos podelili kar nekaj pokalov in nagrad. **Gregor Godina** iz Kopra je za najstarejše vozilo (Fiat 1400, letnik '52) prejel domač »šalam«, medtem ko je **Mihael Novak** iz Ble-

MED PREVLADUJOČIMI FIČKOTI je največ pozornosti požel 7,5 m dolg ameriški Cadillac fleetwood, letnik '65. Foto: Jože Režonja

da kot najstarejši voznik (rojen 1937) prejel pokal. Za najbolj oddaljenega udeleženca je pokal prejel **Simon Jug** iz Žalca, lastnik Opel Kadetta 1200 (letnik '78), med najmlajše voznike pa so se zapisali kar trije vozniki starodobnikov: **David Kravoz**, **Renato Pajer** in **Rok Pirih** (vsi letnik '89). Z najštevilčnejšo udeležbo svojih članov pa se je lahko pohvalil Klub starodobnikov Vipavska dolina.

Tatjana Šalej Faletič

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
Do sredine oktobra	KOBARID , Ustanova Fundacija Poti miru v Posočju	Razstava slikarskih del, nastalih v okviru 5. ateljeja pod Krnom	Ustanova Fundacija Poti miru v Posočju: 05/38-90-167, fundacija.potimiru@siol.net
Do 31. 10.	ŠKOFJA LOKA , Galerija Ivana Groharja	Kiparska razstava Boštjana Kavčiča Serija ORG	Galerija Ivana Groharja: 04/51-22-692
24. 9. (15.00)	RAVELNIK – izhodišče	Festival pohodništva – Pohod na Ravelnik in Čelo, nezahtevna tura	Ustanova Fundacija Poti miru v Posočju: 05/38-90-167, fundacija.potimiru@siol.net
24. 9.	TOLMIN , Knjižnica Cirila Kosmača	Zaključek literarnega natečaja Človek ne živi samo od kruha ...	JSKD, Silva Seljak: 05/38-01-170
25. 9.	BREGINJ – izhodišče	Festival pohodništva – Tradicionalni pohod na Breški Jalovec	PD Kobarid, Zdravko Marcola: 051-257-917, PD Tolmin, Nada Gaberšek: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17h–19h), 031-876-010
25. 9. (9.00)	MOST NA SOČI – izhodišče	Festival pohodništva – Pohod na Bučenco–Mengore–Cvetje, nezahtevna tura	Hotel Lucija: 05-38-13-290, info@hotel-lucija.com
25. 9. (18.00)	ŠENTVIŠKA GORA	Odprtje vaškega jedra , zabava z ansamblom Primorski fantje	Jernej Kenda: 041-498-172
26. 9. (9.00)	DREŽNIŠKE RAVNE – izhodišče	Festival pohodništva – Pohod na Zapikraj, srednje zahtevna tura	Ustanova Fundacija Poti miru v Posočju: 05/38-90-167, fundacija.potimiru@siol.net
28. 9. (16.30)	PARKIRIŠČE NAD KAMPOM KOREN – izhodišče	Festival pohodništva – Pohod po Huljevi poti, nezahtevna tura	PD Kobarid, Zdravko Marcola: 051-257-917
28. 9.	TOLMIN , Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Razstava priložnostnega žiga ob 100-letnici rojstva Cirila Kosmača	Filatelistično društvo Nova Gorica in Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-526
30. 9. (19.00)	KOBARID – Ustanova Fundacija Poti miru v Posočju	Festival pohodništva – predavanje z diapozitivi o dolini Soče Predaval bo dr. Igor Škamperle , pisatelj, publicist, alpinist in docent na Filozofski fakulteti v Ljubljani.	TIC Kobarid: 05/38-00-490
1. 10. (9.00)	SOČA – izhodišče pred cerkvijo	Festival pohodništva – Pohod po poteh »7 dni 7 poti«, pohod k Mariji Snežni, nezahtevna tura	TD Soča Lepena, Božidar Kavčič: 031-568-142
2. 10.	BOVEC – izhodišče pred OŠ Bovec	Festival pohodništva – Hoja po buških stezah, nezahtevna tura	Edo Gaberšek: 041-785-465
2. 10. (10.00)	SMAST – izhodišče pred OŠ	Festival pohodništva – Pohod po Gregorčičevi učni poti, nezahtevna tura	Lara Kalčič: 041-415-685
2. 10. (10.00)	MOST NA SOČI – izhodišče pred Hotelom Lucija	Festival pohodništva – Pohod po vodno-energijski poti, nezahtevna tura	Hotel Lucija: 05-38-13-290, info@hotel-lucija.com
2. 10. (11.00)	KOBARID–DREŽNIŠKE RAVNE	Pokal občine Kobarid – 35. kolesarski vzpon v Drežniške Ravne	KK Soča, Matevž Melinc: 031-645-312, Milko Volarič: 041-424-989, www.kksoca.net
3. 10.	KOLOVRAT – izhodišče pred Banko Koper v Tolminu (8.00) ali Livške Ravne (8.30)	Festival pohodništva – Pohod Livške Ravne–Topolovo–Kolovrat Obvezna predhodna prijava (v pisarni, 30. 9., ali na tel. št.), nezahtevna tura	PD Tolmin, Mara Vidic, pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17.00–19.00), 031-370-137
3. 10. (9.00)	KOBARID , osrednji trg	Sejem domače obrti in starin ter kulturno-glasbeni nastopi iz Posočja in Benečije	Turistična zveza Gornjega Posočja
3. 10. (9.00)	KOČA PRI IZVIRU SOČE – izhodišče	Festival pohodništva – Pohod po Soški poti, nezahtevna tura	Dom Trenta: 05/ 38-89-330, 041-759-089
7. 10. (19.00)	TOLMIN , Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Odprtje razstave Bogdan Čobal: Anatomija kozolca	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-526
8. in 9. 10	POLJUBINJ	Kmečki praznik	Nejc Borovničar: 041-872-936
9. 10.	ŠENTRUPERT – izhodišče	11. jubilejni pohod po Steklasovi poti	PD Tolmin, Slavica Boljat, pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17h–19h), 051-622-962
10. 10.	BANJŠICE	23. tradicionalni pohod po Banjšicah	PD Tolmin, Darji Kenda, pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17h–19h), 041-774-631
16. 10.	PODBRDO	V zlate zarje verovali ... – prireditev ob 5. obletnici Društva Baška dediščina	Alenka Zgaga: 041-601-248, alenka.zgaga@gmail.com
16. 10. (15.00)	POD KRN	Gregorčičev tek pod Krn	Tekaški klub Kobarid: 05/ 38-85-835, tekaski.kobarid@gmail.com
17. 10.	TRENTA – izhodišče	Pohod na Goličico	PD Tolmin, Simon Ivančič, pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19), 041-400-439
18. 10. (18.00)	TOLMIN , Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Srečanje Bralnega kluba	Denise Šuler Rutar
28. 10. (19.00)	TOLMIN , Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Predstavitve Monografije o Cirilu Kosmaču (Nela Malečkar)	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-526

Informacije za *Koledar prireditev* za naslednjo številko **EPIcentra** lahko **do 11. oktobra 2010** posredujete Mateji Kutin na telefon **05/38-41-502** ali e-naslov **mateja.kutin@prc.si**. Objavili bomo prireditve oziroma dogodke, ki se bodo zgodili **med 22. oktobrom in 26. novembrom 2010**.

Objava v Koledarju prireditev je **brezplačna** in je namenjena informiranju prebivalcev Zgornjega Posočja, ne pa oglaševanju prireditev ali organizatorjev oziroma podjetij. Objavljamo naslednje podatke: datum in uro, ime prireditve, kontakt organizatorja ter telefonsko številko, e-naslov ali spletno stran. Če želite v EPIcentru objaviti članek o vaši prireditvi, oglas ali oglasno sporočilo, pa so vam informacije na voljo na naši spletni strani **www.prc.si**.